

ОДБРАНА

Година VII ■ Број 149 ■ 1. децембар 2011. ■ цена 100 динара ■ 1,20 евра



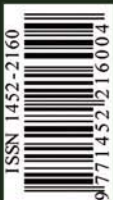
Оркани на Пасуљанским ливадама



Интервју

**Бригадни генерал
Ђокица Петровић,
командант Прве бригаде**

ЧВРСТ ТЕМЕЉ ОДБРАНЕ





**Simbol
BEOGRADA**



**ТЕРОРИЗАМ
У ПОЛИТИЧКОЈ
И ПРАВНОЈ ТЕОРИЈИ**
(II доп. издање)

проф. др Радослав Гаџиновић

Савремени тероризам са политиколошког, правног и безбедносног аспекта.

Ново: антитерористичке мере војске и полиције, терористичке организације и најпознатији терористи.

ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ

5. децембра 2011. у 14 часова
у Свечаној сали Дома Војске Србије
Браће Југовића 19

О књизи ће говорити:
професор др Драгољуб Кавран
професор др Дарко Танасковић
професор др Александар Ђуровић
и аутор



Александар Животић

ФОРСИРАЊЕ ПЕСКА



ПРОМОЦИЈА КЊИГЕ

12. децембра 2011. у 14 часова
У Атријуму Свечане сале Дома Војске Србије
Браће Југовића 19

О књизи ће говорити:
професор др Љубодраг Димић,
професор др Миле Бјелајац
др Милан Терзић и аутор

ДОБРОДОШЛИ

TRAŽILI STE NOVI RADIO ZA SRBIJU!



od 21. septembra
Samo najbolja muzika!

* 98,5 Avala * 97,2 Venac * 94,1 Bitovik * 102,5 Gučevo * 93,7 Plačkovica * 101,9 Jastrebac
106,8 Jagodina Crni Vrh * 97,0 Vršачki breg * 96,5 Kladovo * 101,2 Novi Pazar * 107,5 Ovčar * 105,2 Subotica
105,0 Sombor * 99, 00 Pirot Crni Vrh * 100,2 Goč * 94,1 Tupižnica * 92,3 Kikinda

„Одбрана“ наставља традицију „Рајника“, првог војног листа у Србији, који је изашао 24. јануара 1879.

Издавач

Медија центар „ОДБРАНА“
Београд, Браће Југовића 19
medijacentar@mod.gov.rs

Директор

Славољуб М. Марковић, потпуковник

Главни и одговорни уредник

мр Раденко Мутавцић

Заменик главног уредника

Владимир Почуч, мајор

Уредници

Мира Шведић

Душан Глишић

Стални сарадници

Станислав Арсић, мр Себастиан Балаш,
мр Славиша Влацић, Милосав Ц. Ђорђевић,
Владица Крстић, др Милан Мијалковски,
мр Зоран Миладиновић, мр Миљан Милкић,
Крسمан Милошевић, др Милан Милошевић,
Никола Остојић, Никола Оташ, Иштван
Пољанац, Будимир М. Попадић, Влада Ристић

Дизајн и прелом

Енес Међедовић (ликовни уредник),
Станислава Струњаш, Бранко Сиљевски,
Марија Марић и Слободан Михаиловић
(технички уредници)

Фотографија

Даримир Банда (уредник)
Горан Станковић и Јово Мамула
(фоторепортери)

Језички редактор

Слађана Мирчевски

Коректор

Слађана Грба

Секретар редакције

Вера Бјеловук

Документација

Радован Поповић (фото-центар)

ТЕЛЕФОНИ

Директор 3241-258; 23-809

Главни и одговорни уредник 3241-257; 23-808

Секретар редакције 3201-809; 23-079

Прелом 3240-019; 23-583

Маркетинг 3241-026; 3201-765; 23-765

Претплата 3241-009; 3201-995; 23-995

ТЕЛЕФАКС 3241-363

АДРЕСА

11000 Београд, Браће Југовића 19

odbrana@mod.gov.rs

redakcija@odbrana.mod.gov.rs

www.odbrana.mod.gov.rs

Жиро-рачун

840-312849-56 МЦ „Одбрана“

Претплата

За припаднике МО и Војске Србије преко РСЧ
месечно 160 динара. За претплатнике преко
Поштанске штедионице месечно 180 динара.

Штампа „ПОЛИТИКА“ АД, Београд,

Македонска 29

ISSN 1452-2160

Магазин излази сваког 1. и 15. у месецу



„Одбрана“ је члан
Европског удружења војних
новинара



БРОЈ 149



НА НАСЛОВНОЈ СТРАНИ

Гађање из лансера ракета
самоходног четвороцевног ЛРСЧ
262 мм оркан на Пасуљанским
ливадама

Снимио Горан СТАНКОВИЋ

САДРЖАЈ

■ АКТУЕЛНО

6 Министар Шутановац на Безбедносном форуму у Халифаксу

ПОДРШКА КАНДИДАТУРИ ЗА ЕВРОПСКО ЧЛАНСТВО

8 Обележен Дан Копнене војске

КЉУЧНИ ФАКТОР ОПЕРАТИВНИХ СПОСОБНОСТИ



Пред нама су године развоја, али године за нама указују да уколико се уложи енергија, вера, визија и идеје, све реформе могу да се изведу и када има мање новца, истакао је министар Шутановац на свечаности у Нишу

11 У Новом Саду 19 станова припадницима система одбране

У ПЛАНУ НОВО НАСЕЉЕ

12 Обележен Дан Војнобезбедносне агенције

СИГУРНОСТ ЈЕ УСЛОВ РАЗВОЈА

15 Седамдесет година од битке на Кадињачи

ХЕРОЈИ РАДНИЧКОГ БАТАЉОНА

■ ИНТЕРВЈУ

18 Бригадни генерал Ђокица Петровић, командант Прве бригаде

ЧВРСТ ТЕМЕЉ ОДБРАНЕ

■ ОДБРАНА

22 „Combined Endeavor 2011“

ДОКАЗАНА ИНТЕРОПЕРАБИЛНОСТ

СПЕЦИЈАЛНИ ПРИЛОГ

Резервни састав
у Републици Србији

АКТИВНА И ПАСИВНА РЕЗЕРВА



26 Артиљеријска гађања на Пасуљанским ливадама

ВАТРА 2011

28 Војна грађевинска установа „Београд“

ЛИДЕР СЕ ВРАЋА

53 Разводник Маја Радаковић, инжињерац пионир

ДРУГОВАЊЕ С ЕКСПЛОЗИВОМ

■ СВЕТ

56 Сукоби у измењеним међународним условима

НОВЕ ВРСТЕ РАТА

За разлику од периода биполарног светског поретка, када је постојала непосредна опасност од избијања великог, светског сукоба, у савременим условима опасност од великог светског рата је удаљена, али не и потпуно отклоњена. Велике силе, пре свега САД, Русија и Кина, интензивно раде на усавршавању постојећих и развоју и производњи нових средстава ратне технике, стављајући тежиште на нуклеарне компоненте својих оружаних снага, средства и методе за вођење информатичког и кибернетског рата.



■ КУЛТУРА

64 Изложбу „Колекција Павла Бељанског: поново у Београду“ видело 11.000 посетилаца

ИДЕЈА КОЈА ИМА СЛЕДБЕНИКЕ

66 Реновирани Дом Војске у Врању

НАЈЛЕПША ГРАДСКА КУЋА

реч уредника

Култура

5

Министарство одбране је последњих година помогло неколико великих уметничких и филмских пројеката. Концерт симфонијске музике из серије „Село гори...“, који се одржава 4. децембра у Великој дворани Центра „Сава“, завршава се још једна таква сарадња и како је рекао аутор серије Радош Бајић „спушта завеса на великој представи која је кренула 6. октобра 2006. године, снимањем првог кадра серије *Село гори, а баба се чешља*“.

Концерт који заједно организују Министарство одбране и Contrast studios има хуманитарни карактер, а приход од продаје улазница намењен је Институту за онкологију и радиологију Србије за куповину најсавременијег микроскопа за хистопатолошку анализу.

Оригинална музика Сање Илића из серије „Село гори“ биће премијерно изведена у посебној оркестрацији, уз учешће Уметничког ансамбла „Станислав Бинички“, хора певачког друштва „Станковић“ и бројних вокалних и инструменталних солиста.

Пример добре културне сарадње су и две изложбе, у Београду и Новом Саду, коју су заједно приредили Медија центар „Одбрана“ и Спомен збирка Павла Бељанског. Управо завршену изложбу у Дому Војске, под називом „Колекција Павла Бељанског: поново у Београду“, у току месец и по дана колико је трајала, видело је 11.000 посетилаца, „што је лепа цифра за земљу у којој људи ретко обилазе изложбе“, оценила је на свечаном затварању др Јасна Јованов, управница Спомен збирке Павла Бељанског. Свечаности је присуствовао и министар културе, информисања и информационог друштва Предраг Марковић.

На свечаности је, први пут ван матичне куће, уручена Награда Спомен збирке Павла Бељанског за најбољи дипломски рад из националне историје уметности, одбрањен на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду. Добитница награде је Данка Обрадовић.

На изложби у Новом Саду представљена су изабрана дела из богате Уметничке збирке Дома Војске Србије у Београду, у којој је више од 1.500 слика и скулптура најпознатијих југословенских уметника. Формирана је углавном од поклона уметника који су деценијама излагали у Великој галерији Дома Војске, а на овом првом представљању ван матичне куће је 50 ретко излаганих остварења 42 позната уметника. Публика ће поставку у Новом Саду моћу да погледа до 11. децембра.

У наставку сарадње са институцијама културе, Медија центар „Одбрана“ и Народни музеј из Ниша припремају изложбу у Дому Војске на којој ће бити представљен избор из богате збирке нишког музеја, а у тај град сели се изложба из Новог Сада. ■

Раденко МУТАВЦИЋ



Министар Шутановац на Безбедносном форуму у Халифаксу

Сарадњом до безбеднијег света

Министар одбране Драган Шутановац присуствовао је трећем Безбедносном форуму у Халифаксу у Канади, где је учествовао у дебати „Преко граница: Транснационална илегална трговина и криминал“ и имао низ сусрета на којима је било речи о билатералној сарадњи, ситуацији у Србији и региону и процесу европских интеграција

Форум у канадском граду Халифаксу окупио је велики број министара одбране и високих званичника безбедносних структура, чланове парламената, као и представнике организација цивилног друштва из 35 држава широм света, који су од 18. до 20. новембра расправљали о глобалним и регионалним питањима безбедности. Поред тога, Безбедносни форум даје и могућност билатералних сусрета и размене мишљења о питањима

уско везаним за савремене безбедносне изазове са којима се суочава и Република Србија.

Дебата о борби против криминала

Министар Шутановац је учествовао у дебати „Преко граница: Транснационална илегална трговина и криминал“, заједно са Виктором Тоевсом, министром јавне безбедности Канаде и генералом Антони Бертам Андерсоном, начелником Штаба одбране Јамајке. Тема овог панела била

је потреба регионалне и глобалне сарадње у борби против организованог криминала и трафикинга, као и значај размене информација за ту борбу.

Министар Шутановац је представио искуства Србије, институције које су за ове потребе формиране, као и законодавни оквир који је усвојен у Србији за борбу против организованог криминала и подсетио на успешне акције које су спровођене са органима и телима из региона, али и шире. Такве акције су своје ефекте имале и у удаљеним државама, као што је Уругвај, и тиме објаснио да успешно искоренивање организованог криминала и трафикинга није могуће без ефикасне сарадње и размене информација.

Констатовао је да развој савремене технологије и глобализација погодују јачању пре свега кријумчарења нелегалних дрога, оружја, али и људи, да се организоване криминалне групе на њих брже и ефикасније прилагођавају, и да у односу на администрације, које се морају борити легалним средствима, оне немају такву врсту ограничења.

Закључак панела је да је, без обзира на регион или државу, важан сегмент борбе против ових активности заплена средстава стечених на овај начин, и тиме онемогућавање даљих активности криминалних група.

Билатерална сарадња

Министар Шутановац је разговарао са домаћином Безбедносног форума у Халифаксу, министром националне одбране Канаде Питером Мекејом. Поред тема које се односе на глобалне изазове безбедности, у разговору је акценат стављен на билатералну сарадњу. Констатовано је да су између два министарства успостављени односи на доброј основи, али постоји још пуно простора за њихово даље унапређење. Два министра су посебну пажњу посветили сарадњи у области војног образовања, као и војно-економској сарадњи, али и могућности заједничког истраживања и развоја наменске индустрије.

На маргинама Безбедносног форума у Халифаксу, министар одбране Драган Шутановац је разговарао са министром одбране Израела, Ехудом Бараком. Министри Шутановац и Барак су разменили мишљења о стању на Блиском Истоку, северу Африке и ефектима „арапског пролећа“ и кризе еурозоне како на Србију, тако и на Израел. Такође, министри су овим започели разговоре о унапређењу билатералне сарадње у области одбране, као и о размени техничких и експертских делегација које би размотриле даље кораке за будуће активности.

Министар Шутановац се у Халифаксу састао и са америчком сенаторком из Њу Хемпшира, Џејн Шахин. Основне теме разговора министра Шутановца и сенаторке Шахин биле су политичка ситуација у региону и Србији. Министар је упознао своју саговорницу са процесом европских интеграција и одлуци коју Србија очекује о статусу кандидата за чланицу ЕУ, о стању на северу Косова и Метохије, о проблемима јачања екстремизма у читавом региону. Сенаторка Шахин је посебно била заинтересована за напредак у приближавању Европској унији, као и ефектима тог процеса на друштво и грађане у Србији. ■

Генерал Милетић на Конференцији Америчко-Јадранске повеље

Начелник Генералштаба генерал Милоје Милетић учествовао је у раду 15. конференције начелника генералштабова земаља Америчко-Јадранске повеље, која је одржана у Загребу, од 21. до 23. новембра.

Поред начелника генералштабова земаља чланица Америчко-Јадранске повеље (Албаније, Босне и Херцеговине, Македоније, Хрватске и Црне Горе), конференцији су присуствовали и начелник Генералштаба Оружаних снага Словеније, командант Здружених снага НАТО у Напуљу, заменик команданта Европске команде Оружаних снага САД и командант ЕУФОР-а.

Тема конференције је обука и учешће у мултинационалним операцијама, а посебна пажња посвећена је међународним вежбама и изградњи заједничких способности противваздухопловне одбране и размени информација о ситуацији у ваздушном простору.

Конференција је била и прилика да у одвојеним, билатералним разговорима, учесници размене мишљења о актуелним питањима безбедности у Југоисточној Европи и могућностима за унапређење сарадње.



Генерал Милетић разговарао је са командантом Здружених снага НАТО у Напуљу адмиралом Семјуелом Локиром, замеником команданта Европске команде Оружаних снага САД генерал-потпуковником Џоном Гарднером и начелницима генералштабова оружаних снага Словеније, Македоније и Хрватске, генерал-мајором Алојзом Штајнером, генерал-мајором Горанчом Котеским и генерал-потпуковником Драгом Ловрићем.

Учешће у Америчко-Јадранској повељи представља добар оквир за унапређење сарадње и разумевања у региону, као и за јачање способности земаља региона за пружање заједничког одговора на безбедносне изазове, ризике и претње. Србија у овој иницијативи има статус посматрача од децембра 2006. године. ■



Обележен Дан
Копнене војске

Кључни фактор оперативних способности

Пред нама су године развоја, али године за нама указују да уколико се уложи енергија, вера, визија и идеје, све реформе могу да се изведу и када има мање новца, истакао је министар Шутановац на свечаности у Нишу

Свечаним дефилеом ешалона јединица у нишкој касарни „Књаз Михаило“, 16. новембра обележен је Дан Копнене војске и Дан рода пешадије. Централној прослави присуствовали су министар одбране Драган Шутановац са члановима Колегијума, начелник Генералштаба генерал Милоје Милетић са сарадницима, команданти видова Војске Србије, начелници управних округа, представници локалне самоуправе, верских заједница, бораčkih удружења, нишки основци и бројни грађани.

Честитајући празник припадницима Копнене војске, министар Шутановац истакао је да су они ударна песница наших оперативних способности.

– Оно што чинимо последњих година управо је реформа која треба да омогући да наша војска буде стандардизована према најсавременијим и најбољим светским стандардима, уз поштовање наше традиције и ослонац на нашу историју – рекао је министар Шутановац додајући да тај вид као најбројнији, и свакако најважнији, битно утиче на садржај и динамику реформског процеса и но-

Одликовања за ревносну службу



Председник Републике Србије Борис Тадић је за изузетне заслуге и резултате у обављању дужности и задатака у области безбедности одликовао педесеторицу припадника Министарства одбране и Војске Србије златним и сребрним медаљама за ревносну службу. Одликовања је на свечаности у Нишу уручио министар одбране Драган Шутановац.

Међу одликованима су генерал-мајор Милан Бјелица, генерал-потпуковник Љубиша Диковић, генерал-мајор Видоје Живковић, пуковник Радмило Видојковић, заставник прве класе Александар Николић, војни службеник Милорад Поповић и други.

си терет реформи, а велики део заслуга за успешност тог процеса управо припада Копненој војсци.

Заслужено поверење

Према речима министра Шутановца, припадници тог вида својим ангажовањем у мисијама и задацима, посебно у Копненој зони безбедности и мировним мисијама, али и на другим местима где је неопходно присуство Војске, остварују и испуњавају те задатке.

– Прошле године, где год је народу Србије било тешко, тамо су били припадници Копнене војске. Од Краљева, где су били и земљотрес и пожари, до југа наше земље где су биле поплаве и свих оних места где смо помагали, чак и снабдевањем пијаћом водом – подсетио је министар Шутановац.

– Реформисали смо војно школство и формирали Универзитет одбране, па ће један део најуспешнијих професионалних војника који су данас међу вама имати могућност да се усавршава у центрима за обуку и да стекне звање подофицира. Осим тога, реформисано је и војно здравство и на тај начин омогућено да и цивилни део нашег становништва има могућност лечења у војним болницама широм земље – подвукао је министар додајући да је

у протекле две године инвестирано више него у две деценије кумулативно када је реч о техници и наоружању.

Говорећи о угледу наше војске на међународној платну, министар је посебно нагласио учешће у мировним операцијама. Реформа је, према његовим речима, довела до тога да Војска Србије заузима водеће место међу државним институцијама, а уз Православну цркву и највеће поверење међу грађанима.

– Најважнији резултат наше реформе је то што данас у строју стоје професионални припадници Војске Србије. Успели смо да тај пројекат завршимо до јануара ове године, сврставши се међу оне војске које имају потпуно професионални састав, а са друге стране, поштујући традицију, омогућили смо младићима и девојкама да могу добровољно да служе отаџбини током три месеца обуке – указао је министар наглашавајући да је показатељ успешности професионализације и то да на 4.500 упражњених места конкурише више од 15.000 заинтересованих младића и девојака.

Министар је истакао да је и са мањим буџетом Војска Србије најзначајнији послодавац у Србији и да „наши војници више не буду само војници са календаром у руци, већ војници који брину о отаџбини, Војсци и о својим породицама“.

Модерна организација

Командант Копнене војске генерал-потпуковник Љубиша Диковић поручио је да се припадници тог вида са поносом сећају 1914. године када је српска војска била пред поразом на Колубари. А тада је, задивљујућим умом и чудном снагом прешла у офанзиву и за нешто више од месеца протерала моћну Аустроугарску са територије Србије.

– Копнена војска је данас модерно организован и оспособљени вид Војске Србије и кључни фактор оперативних способности наше војске – истакао је генерал Ди-

Професионализација војске

– Уколико погледамо савремени и модеран свет, видећемо да су се све земље окренуле професионализацији војске. Последња у низу је Немачка, данас се о томе разговара и у Аустрији. У разговорима са министима одбране Грчке и Турске и начелником Генералштаба руске војске, сазнали смо да и они желе да једног дана имају потпуно професионалну војску. Враћање на старо био би корак уназад, никако добар ни за војску, ни за безбедност грађана, и мислим да ће у најскорије време све странке које то заговарају одустати, јер напосто немају нити могу добити подршку грађана Србије, нити је то добро за систем безбедности – истакао је у одговору на новинарско питање министар Шутановац.

Војно здравство

Министар Шутановац је подвукао да је потпуно неприхватљиво да војне болнице постану клинички центри.

– Војска има посебне потребе по питању лечења и здравствене заштите. Наглашавам и да су наше војне болнице отворене за цивилно становништво. У протекле три године само смо на ВМА примили око 80.000 цивилних пацијената и оперисали 37.000 цивила, тако да свако ко мисли да би се преласком ВМА у цивилну установу нешто добило, сигуран сам да бисмо сви изгубили.

Покретач развоја

Око милијарду и седамсто милиона годишње слије се у Ниш из буџета, на рачун плата и пензија садашњих и бивших припадника Војске Србије, али и у Куршумлију, Прокупље, Лесковац, Врање, Зајечар, где је управо Копнена војска покретач економског развоја.

Свечана академија

На свечаној академији поводом Дана Копнене војске, командант генерал-потпуковник Љубиша Диковић истакао је да Копнена војска поносно чува сећање на славну српску војску и њене бриљантне успехе у Првом светском рату, издвајајући историјски значај 16. новембра и Колубарске битке.

На свечаној академији наступили су Уметнички ансамбл Министарства одбране „Станислав Бинички“, Нишки камерни хор, драмски уметници Милија Вуковић, Миодраг Павловић и Драгана Јовановић, инструментални солиста Бора Дугић, вокални солиста Бијана Васиљевић и једанаестогодишња Мила Смиљковић.

Копнена војска је, поводом празника, организовала и изложбу „Војска Србије у мировним мисијама“, позоришну представу „Ајмо амо“ и фолклорно вече.

ковић и додао да су сви постављени задаци реализовани, од Копнене зоне безбедности где ће и у будуће остати фактор стабилности, преко десетине изведених вежби у земљи у иностранству, али и на рушевинама, у води, диму и ватри, када је помоћ била неопходна нашим грађанима.

У саставу Копнене војске су четири бригаде и Речна флотила, Специјална бригада, Мешовита артиљеријска бригада, 3. и 5. батаљон војне полиције, 21. батаљон везе и 246. батаљон Атомско-биолошко-хемијске одбране.

Командант Копнене војске генерал-потпуковник Љубиша Диковић, поводом празника, за најбоље је прогласио 72. извиђачко-диверзантски батаљон Специјалне бригаде, 5. батаљон војне полиције и 15. тенковски батаљон Прве бригаде, док су признања за најбоље касарне припала бази „Југ“, касарни „Растко Немањић“ у Панчеву и касарни „Бачка“ у Бачкој Тополи.

Поводом празника, начелник и заменик начелника Генералштаба, генерал Милоје Милетић и генерал-мајор Милан Бјелица примили су делегације Копнене војске и рода пешадије. У делегацији Копнене војске, коју је предводио командант генерал-потпуковник Љубиша Диковић, били су и команданти Друге и Треће бригаде бригадни генерал Душан Стојановић и пуковник Желимир Глишовић, а делегацију рода пешадије предводио је командант Четврте бригаде бригадни генерал Милосав Симовић.

Дан Копнене војске и Дан рода пешадије обележавају се 16. новембра, на дан када је 1914. почела Колубарска битка. Носиоци борбених дејстава у тој бици били су 11 пешадијских и једна коњичка дивизија, подржаних са 426 артиљеријских оруђа. ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ

Бијана МИЉИЋ

Снимили Зоран МИЛОВАНОВИЋ и Саша ЋОРЂЕВИЋ





У Новом Саду 19 станова припадницима система одбране

У плану НОВО насеље

У насељу „Сунчана страна“ у Новом Саду, министар одбране Драган Шутановац уручио је 14. новембра кључеве за 19 станова, од укупно 21 стана који су размењени са Дирекцијом за изградњу Републике Србије и додељени активним и пензионисаним припадницима система одбране.

– Други пут у последње две године делимо станове у Новом Саду и очекујем да са Дирекцијом врло брзо направимо уговор о 34 нова стана која би се на овим просторима доделила. Осим тога, на простору бивше касарне „Југовићево“ треба да се зида око 750 станова, од којих би више од 90 припало Министарству одбране и Војске Србије који

раде у овом граду – истакао је министар Шутановац додајући да је реч о изузетном примеру решавања стамбених питања припадника система одбране. Он је, такође, најавио да ће током састанка са градским властима бити речи и о изградњи монтажних кућа, као што је то урађено у Ваљеву, све ради бржег, ефикаснијег и јефтинијег решавања стамбених проблема припадника Војске.

Градonaчелник Новог Сада Игор Павличић је изразио задовољство што је сведок лепог догађаја у новоизграђеном насељу, које ће ускоро бити употпуњено изградњом Булевару Европе.

– То је и повод да разговарамо и о конкретним стварима и пословним односима између Града и Војске Србије, а идеја је да се сагради једно ново насеље од монтажних кућа, нешто попут Авијатичарског насеља које већ постоји – истакао је градonaчелник Новог Сада.

Одговарајући на новинарска питања министар Шутановац је рекао да у Новом Саду има још 950 нерешених стамбених питања, док према грубој процени у систему има више од 15.000 нерешених и неадекватно решених стамбених питања.

Он је истакао да ће само ове године бити решено више од две хиљаде стамбених питања, што је рекорд. ■

Б. МИЉИЋ
Снимео Г. СТАНКОВИЋ



Сигурност је услов развоја

Нема никакве дилеме да је наш међународни безбедносни кредибилитет повећан и да је укупни кредибилитет Србије и српског народа на вишем нивоу него што је био до сада, оценио је председник Србије Борис Тадић честитајући припадницима Војнобезбедносне агенције празник

Пријемом у згради старог Генералштаба обележен је дан Војнобезбедносне агенције – 12. новембар. Пријему су присуствовали председник Србије Борис Тадић, премијер Мирко Цветковић, министар одбране Драган Шутановац, начелник Генералштаба генерал Милоје Милетић, министри у Влади Србије, представници извршне и законодавне власти, градоначелник Београда Драган Ђилас, српски патријарх Иринеј и црквени великодостојници, као и дипломате и страни војни изасланици.

Обраћајући се присутнима председник Србије Борис Тадић изразио је уверење да ће многи проблеми који су током претходне године били испуњени безбедносним искушењима и изазовима бити разрешени.

– Није велика тајна чињеница да данас свет јесте поклекао пред финансијским проблемима, и у том контексту сваки наш грађанин треба да зна да безбедносни фактор, да наша војска, полиција, безбедносне службе, Биро за координацију безбедносних служби и Савез за националну безбедност, својим радом доприносе не само сигурности грађана, већ укупном економском и технолошком развоју наше земље, а



У складу са развојем и применом савремених технологија у оквиру обавештајних терористичких или других претњи, Војнобезбедносна агенција ће као модерна служба безбедности, посебну пажњу посветити безбедности информационих система и рачунарских мрежа које користи Војска Србије и Министарство одбране, рекао је директор ВБА Светко Ковач и најавио да ће се у наредној години агенција непосредно укључити у безбедносну заштиту припадника Војске Србије у мировним операцијама.



Сектор безбедности није сектор потрошње, то је инвестиција у будућност, инвестиција у развој. Координација свих безбедносних сектора јесте нужна претпоставка сигурности наше земље и наших грађана, али истовремено таква координација обезбеђује виши ниво улагања, отварања нових радних места, сигуран пласман капитала, а то је претпоставка развоја сваке земље, поготово у околностима у којима се данас читав свет налази, истакао је председник Борис Тадић.

на крају и подизању укупног кредибилитета српског народа и државе – рекао је Тадић.

Према његовим речима, Србија се суочава са безбедносним изазовима, као и многе друге земље, и не може се очекивати да ће сви безбедносни изазови бити одједном разрешени. Томе доприносе и сталне претње не само од организованог криминала и корупције, већ и претње од тероризма.

– Неопходно је да у технолошком и кадровском смислу, домену обучености, наше безбедносне службе буду спремне да одговоре изазову у времену које је пред нама. Србија има комплексан геостратегијски положај. У економском погледу он може бити повољан, у политичком и безбедносном смислу он је веома тежак. То подразумева нашу обавезу да у безбедносном смислу будемо спремни да одговоримо на изазове са којима се суочавамо – нагласио је председник, истичући да Србија оперативно делује глобално, сарађује са многим другим безбедносним чиниоцима у свету и даје допринос стабилности других земаља.

Према речима директора ВБА Светка Ковача, агенција данас има заокружен нормативно правни оквир који је услаглашен са европским и светским стандардима и прилагођен правном систему Републике Србије.

– Посебно наглашавам да у систему одбране у току ове године није било организоване криминалне делатности, што није само наша заслуга, већ и превентивних мера које предузимају и други органи Министарства одбране – истакао је Ковач, додајући да последњих година у систему одбране опада број случајева појединачне криминалне делатности и корупције и они за сада не представљају значајну безбедносну претњу.

На крају излагања, директор ВБА је истакао да та Агенција сваке године учествује у разним хуманитарним акцијама, а ове године то је акција набавке инкубатора „Битка за бебе“.

Дан Војнобезбедносне агенције – 12. новембар обележава се у знак сећања на исти датум у 1839. години, када је донет први војни закон у коме су разрађена дела за издају, шпијунажу, побуну и друга дела која угрожавају војску и државу. ■

Б. МИЉИЋ
Н. ДРАЖОВИЋ

Сарадња Универзитета одбране и Универзитета у Бањалуци

Ректори Универзитета одбране и Универзитета у Бањалуци генерал-мајор проф. др Миодраг Јевтић и проф. др Станко Станић потписали су 24. новембра у Ректорату Универзитета одбране Споразум о сарадњи. Тим документом установљен је оквир за будуће активности у циљу постизања бољих резултата у обе високошколске установе.

Према речима генерала Јевтића, током припрема за потписивање поменутог споразума сагледани су интереси потенцијалног партнерског односа који би могао да буде значајан квалитет у даљем напретку научноистраживачке делатности на овим просторима.

– Универзитет одбране у свом окриљу има три факултета, који ће свакако имати интерес да у многим областима својих делатности пронађу места и остваре сарадњу са колегама из Бањалуке. Осим тога, споразум ће омогућити и испуњење обавеза болошког процеса посебно када је реч о мобилности професора и студената, али и сарадњи на научноистраживачким пројектима – истакао је генерал



Јевтић. Он је, такође, изразио дубоко уверење да ће сарадња бити преточена у бројне пројекте и операционализована у корист свих припадника система одбране.

Говорећи о значају сусрета, професор Станић је истакао да је сарадња са универзитетима у Србији увек била на високом нивоу.

– Сарадња са најмањим Универзитетом у Србији, свакако неће бити формална, већ суштинска. Надамо се да ће сарадња у наредном периоду допринети да обе високошколске установе унапреде постојеће капацитете – истакао је професор Станић.

Осим професора Станића, делегацију бањалучког Универзитета чинили су и председник Управног одбора проф. др Мирослав Грубачић, као и професор емеритус др Вујо Вукмирица, а састанку су присуствовали и чланови колегијума Универзитета одбране. ■

Б. МИЉИЋ
Снимко З. МИЛОВАНОВИЋ



Потписан Меморандум о разумевању Владе Србије и Уједињених нација

Унапређење сарадње

У складу са извршавањем презузетих обавеза из Повеље Уједињених нација које се односе на међународну сарадњу и употребу Војске Србије у мултинационалним операцијама УН ван граница Републике Србије, министар одбране Драган Шутановац и подсекретар за мировне операције УН и начелник Одељења УН за мировне операције Херве Ладсоус потписали су у седишту Уједињених нација у Њујорку, Меморандум о разумевању између Владе Републике Србије и Уједињених нација о доприносу систему stand by аранжмана Уједињених нација. Потписивањем тог документа значајно се унапређује сарадња Републике Србије и Уједињених нација у области мултинационалних операција.

Током сусрета министар одбране истакао је снажну подршку Републике Србије очувању мира и безбедности у свету кроз систем Уједињених нација, као и намеру за интензивније ангажовање припадника Министарства одбране и Војске Србије у мултинационалним операцијама под мандатом Уједињених нација у наредном периоду.

Систем stand by аранжмана Уједињених нација представља базу података и дефинисање капацитета који ће бити стављени на располагање Уједињеним нацијама. Наведени капацитети ангажују се у мултинационалним операцијама под мандатом Уједињених нација након позива Уједињених нација и сагласности државе која је приступила систему stand by аранжмана.

Усвајањем Меморандума о разумевању између Владе Републике Србије и Уједињених нација дефинишу се капацитети Министарства одбране и Војске Србије за учешће у мултинационалним операцијама, доприноси квалитетнијем планирању и реализацији обуке, благовременом обезбеђивању новчаних средстава и набавци потребне опреме.

Укључивањем Републике Србије у систем stand by аранжмана Уједињених нација, скраћује се процедура и временски рок потребан за упућивање капацитета у мултинационалне операције, што је у одређеним ситуацијама суштински битно за упућивање позива и добијање сагласности Уједињених нација за учешће у мултинационалним операцијама. ■

Нови ниво усавршавања у систему одбране

Високе студије безбедности и одбране нови су ниво усавршавања у Министарству одбране и Војсци Србије који ће се једном годишње, почевши од јануара 2012. године, реализовати у Школи националне одбране.

Реч је о четвртном, највишем нивоу каријерног усавршавања официра и државних службеника Министарства одбране и Војске Србије, а поред њих међу полазницима студија наћи ће се и високи функционери министарства и агенција Владе Републике Србије и страних држава.

Основне наставне садржаје реализоваће реномирани професори Београдског универзитета и Универзитета одбране, а предвиђено је и организовање једнодневних и дводневних округлих столова на којима ће, поред полазника студија, учествовати професори и асистенти београдских факултета.

Основни циљ Високих студија безбедности и одбране биће образовање и припрема полазника из Републике Србије и земаља региона за преузимање високих дужности у систему националне безбедности. ■

Експерти о Регионалном центру АБХО

Чланови међународне експертске радне групе из Словеније, Македоније, Црне Горе, Босне и Херцеговине, Хрватске и Србије, разматрали су реализацију активности на имплементацији пројекта „Регионални Центар АБХО“ у Крушевцу, усагласили активности за 2012. годину и смернице даљег развоја Регионалног центра АБХО мултинационалног карактера. Упознати су и са начином и методологијом извођења курсева за потребе земаља региона. Наредни састанак ове групе планиран је за мај 2012. године. ■

Седамдесет година
од битке на Кадињачи

Хероји Радничког батаљона



Начелник Генералштаба Војске Србије генерал Милоје Милетић, у својству изасланика председника Републике Србије, положио је венац на споменик комплексу „Кадињача“ код Ужица, поводом седамдесет година од легендарне битке. У име Владе Србије, венац је положио министар просвете Жарко Обрадовић.

– Ово је прилика да се подсетимо храбрости оних који су пре тачно 70 година страдали на Кадињачи. Црвену крв која је процветала кроз снежни покров, како пише о овом догађају песник Славко Вукосављевић, ноћу је завејао ветар. Ветрови историје, међутим, нису избрисали наше сећање на жртве Другог светског рата – поручио је генерал Милетић.

У обраћању на комеморацији он

је истакао да су грађани Србије, дубоко уверени да слобода нема цену, увек били спремни да поднесу велика одрицања и учине подвиге, појединачна и колективна херојска дела.

Генерал Милетић је посебно истакао да су Војска Србије и Министарство одбране, у протеклих неколико година, урадили велики посао на унапређењу и осавремењавању система одбране, јачању безбедности грађана Србије и промовисању универзалних вредности, заједничких свим демократски уређеним државама света.

– Тековине антифашизма потврђују да је Србија део демократског света. Она има своје место у уједињеној Европи модерних држава и народа који уважавају различитост култура, не заборављајући притом своју посеб-

ност и своју традицију - закључио је генерал Милоје Милетић.

На Спомен комплексу „Кадињача“ венце су, уз високе војне почасте, положили и делегација Министарства одбране и Војске Србије коју је предводио генерал-потпуковник Љубиша Диковић, представници Министарства рада и социјалне политике, СУБНОР-а Србије и града Ужица.

Поштујући жртву бораца Радничког батаљона, Влада Србије унела је у Државни програм обележавања значајних историјских догађаја и годишњицу борбе на Кадињачи, свесна чињенице да је то локалитет који трајно сведочи о традиционалном слободарству и слободољубљу нашег народа. ■

Н. ДРАЖОВИЋ
Снимио Р. ПОПОВИЋ

Жртва за слободу

Тог 29. новембра 1941. године, 270 бораца Радничког батаљона под командом Андрије Ђуровића, штитећи одступницу Врховног штаба, пружио је отпор далеко надмоћнијем непријатељу и својим животима успорило офанзиву немачке војске. Сламањем те последње одбране сломљена је и "Ужичка република", прва територија која је у Европи ослобођена од немачке окупације током Другог светског рата.





Учење на даљину

Услови за усавршавање

Државни секретар Игор Јовичић отворио је стручни скуп о учењу на даљину у Министарству одбране и Војсци Србије. На скупу су учествовали бројни експерти у области примене савремених информационих технологија у образовном процесу. Поздрављајући учеснике и госте семинара он је нагласио значај перманентног образовања професионалних припадника Војске.

– Платформом за учење на даљину обезбедили смо, практично, свим професионалним припадницима Војске Србије исте услове за перманентно усавршавање током каријере, па и касније, ма где били, у образовним центрима, касарнама или у мировним операцијама широм света. То је круна петогодишњих напора Министарства одбране Србије у имплементацији Пројекта учења на даљину, који смо, на основу уговора о билатералној сарадњи у области система одбране, остварили уз подршку Владе Краљевине Норвешке – рекао је Јовичић.

О циљевима стручног скупа на коме су, поред бројних припадника Министарства одбране и Војске Србије, учествовали и експерти за савремене информационе технологије из цивилних структура, говорио је

продекан Војне академије пуковник Бобан Ђоровић.

– Учење на даљину у страним армијама одавно није новост, чак и у земљама у окружењу. Сада и Војска Србије има своју „виртуелну академију“ која омогућава и оним професионалним припадницима Војске Србије, који, због потреба посла, не могу да посећују образовне центре и редовно похађају наставу, коришћење образовне литературе, консултације с наставницима и интерактивне припреме за испите – рекао је пуковник Ђоровић.

О Центру за симулације и учење на даљину говорио је начелник потпуковник Горан Шимић.

– Високософистицирана Платформа за учење на даљину омогућава ефикаснију реализацију интерактивних курсева различитог нивоа, али и образовног процеса на основним и мастер студијама у Војној академији. Значај електронског учења у образовању професионалних припадника Војске Србије одавно је доказан, а сада, реализацијом те савремене платформе, добило је нови замах – истакао је потпуковник Шимић на семинару у Дому Гарде у Топчидеру. ■

Н. ДРАЖОВИЋ
Снимио Ј. МАМУЛА

Семинар о ЦИВИЛНО-ВОЈНИМ ОДНОСИМА

Четврти регионални семинар у области цивилно-војних односа и цивилно-војне сарадње, у организацији Генералштаба Војске Србије и оружаних снага Канаде и Краљевине Холандије, одржан је у Центру за мировне операције. Отварању курса присуствовали су начелник Управе за обуку и доктрину Генералштаба бригадни генерал Јовица Драганић, начелник Одељења за цивилно-војну сарадњу Генералштаба пуковник Звонимир Пешић, инструктори и полазници курса и војни и дипломатски изасланици земаља учесница семинара.

Циљ петодневног семинара је размена искустава и презентовање места и улоге цивилно-војних односа и сарадње у савременим схватањима цивилног друштва и војске.

На семинару је учествовао до сада највећи број полазника – 15 из иностранства (Албаније, Босне и Херцеговине, Црне Горе, Хрватске, Македоније, Пољске, Русије и Украјине) и 18 из Србије.

Осим представника Министарства одбране и Војске Србије, учесници семинара били су и полазници из цивилних институција, министарстава унутрашњих и спољних послова, Међународне организације за миграције (ИОМ), Факултета безбедности и Факултета политичких наука Универзитета у Београду и Црвеног крста Србије.

Извођачи наставе, уз предаваче из Србије, били су и инструктори из Канаде и Холандије. ■

Н. Д.





Обележен Дан Централне логистичке базе

Основа добре војске

На свечаности обележавања Дана Централне логистичке базе – 16. новембра, начелник Генералштаба генерал Милоје Милетић истакао је да нема добре војске без добре логистике.

– Посебно желим да истакнем ваш рад и да вам одам признање за све што сте урадили у периоду који је иза нас – рекао је генерал Милетић и истакао као значајан успех елиминисање свих убојних средстава са отвореног простора. Он је нагласио да је доста урађено у организацијској доградњи Централне логистичке базе, у оптимизацији размештаја средстава, смањивању броја локација и складишта на којима се чувају материјална средства.

Начелник Генералштаба подсетио је и на задатке који им предстоје – изградњу информационог система и новог дистрибутивног центра.

Говорећи о резултатима које су припадници Базе остварили у протеклој години, бригадни генерал Горан Зековић, командант те јединице, рекао је да су, поред елиминације свих

убојних средстава са отвореног простора, успели да унутрашњом манипулацијом величине око 12.000 тона, делаборацијом и продајом, смање број издвојених објеката за складиштење за пет, а у току су завршне радње за још један објекат.

– Јединице Војске Србије и установе Министарства одбране снабдеване су са више од 6.000 ставки и преко 73.000 комада резервних делова из мешовитих складишта, а на основу склопљених уговора извршена је испорука НВО у вредности од око милион и по долара. Оглашено је сувишним и продато 340 моторних возила, што је у односу на прошлу годину повећање за око 31 одсто. Преко сабирно-продајних центара продати су вишкови покретних средстава оглашени сувишним и расходованим, чиме су јединице растерећена за око 1.200 тона фурде, а од продаје средстава до краја септембра приходовано је око 73 милиона динара. Припадници Базе превезли су 51.773 тона терета, 89.566 лица и прешли 2.256.000 километара, а моторна возила и сред-

ства интегралног транспорта реализовала су 24.500 мото часова – рекао је генерал Зековић.

Командант Централне логистичке базе истакао је да је војнички колектив те јединице подмлађен доласком седам потпоручника и потпоручница.

Спомен-плакета Централне логистичке базе уручена је ове године Техничком ремонтном заводу Крагујевац а примио ју је пуковник др Југослав Радуловић. Поводом Дана јединице додељене су и новчане награде заслужним појединцима.

Поводом Дана Централне логистичке базе, начелник Генералштаба генерал Милоје Милетић примио је делегацију логистике, коју је предводио начелник Управе за логистику Генералштаба бригадни генерал др Данко Јовановић.

Дан Централне логистичке базе обележава се 16. новембра у знак сећања на формирање 608. позадинске базе. ■

М. ШВЕДИЋ
Снимео Р. ПОПОВИЋ

Бригадни генерал Ђокица Петровић, командант Прве бригаде

ЧВРСТ ТЕМЕЉ ОД

Ново Ујуиџсџво за ујрављање обуком дало нам је могућност планирања, организовања и извођења обуке у зависности од личне процене команданата и указаних потреба за реализовање конкретних задатака. Потврду успешности добијамо квалитетном евалуацијом индивидуалне и колективне обучености, која потврђује да је бригада оспособљена и зрела за захтевне одговоре новим ризицима и претњама.



Прва бригада формирана је пре пет година од дела јединица тадашњег Новосадског корпуса и Оперативних снага Војске Србије. Чине је Команда у Новом Саду и 10 јединица ранга батаљон-дивизион размештених на, такорећи, целој територији Војводине.

Јединице организоване на гарнизонском принципу стациониране су у Бачкој Тополи, Сремској Митровици, Панчеву и Новом Саду и располажу у

потпуности развијеним капацитетима за самостално обављање свих задатака, са тежиштем на реализовању обуке, за шта су изграђени нови полигони за тактичку обуку на нивоу касарни.

У процесу професионализације акценат је био на промовисању професионалних војничких занимања и попуни професионалним војницима, у чему је добра сарадња остварена са Националном службом за запошљавање у наступима на сајмовима запошљавања у свим градовима широм Војводине и право-

БРАНЕ

временом информисању локалног становништва о актуелним конкурсима.

На почетку разговора, командант бригадни генерал Ђокица Петровић истиче да је специфичност Војводине њена мултиетничност, заступљена и у професионалној структури припадника Прве бригаде.

■ *Господине генерале, каква је етничка структура бригаде и какве њој предности доноси?*

– У Војводини, као етнички најхетерогенијем подручју Србије, живе припадници 26 националности, што се свакако одражава и на мултиетнички састав бригаде. Тако су, на пример, јединице из гарнизона Бачка Топола на северу Бачке попуњене са око 10 одсто Мађарима, 3,5 одсто Хрватима, док су остале националне мањине у професионалном саставу заступљене око 7 одсто. Насупрот томе, јединице у Сремској Митровици попуњене су са тек око 6 одсто припадника различитих националних мањина. У укупном броју професионалних припадника бригаде, националне мањине учествују са 14,4 одсто.

Етничко богатство бригаде долази до пуног изражаја и приликом све чешће међународне војне сарадње и организовања заједничких војних вежби, током којих смо у могућности да, поред званичне комуникације на енглеском, садржајније комуницирамо и на осталим језицима. Ту смо прилику искористили и током извођења показне вежбе са припадницима Оружаних снага Мађарске, „Комшије 2011“, у месту Ходмезевашархељ. Навешћу као занимљивост да у једној од јединица бригаде ради Аббаси-Хани Саша, професионални војник јорданског порекла.

■ *На професионалним војничким дужностима запослене су и жене. Како оцењујете њихово ангажовање у извршавању задатака?*

– У јединицама бригаде, на дужностима професионалних војника, запослено је и 5,6 одсто припадница женског пола и са задовољством могу рећи да све успешно извршавају своје војничке задатке. Како војна професија представља специфичан посао где су резултати испред полне припадности, жене професионални војници, као и сви остали, морају испунити све прописане стандарде и издржати захтевна физичка оптерећења. Ипак, морам напоменути да је било случајева да се очекивања не покlope са захтевима и обавезама у јединици, па су поједине девојке и одустале.

■ *Интерродовска структура бригаде захтева сложену обуку појединца и јединица?*

– Као јединица тактичког нивоа бригада је састављена из више родова што захтева веома сложену интеграцију обуке појединца и јединица, уз примену и ангажовање свих покретних средстава којима јединице располажу.

Значајно је да нам је ново Упутство за управљање обуком дало могућност планирања, организовања и извођења обуке у зависности од личне процене команданата потчињених јединица и указаних потреба за реализовање конкретних задатака. Како се потврда успешности изведене обуке добија након квалитетне евалуације индивидуалне и колективне обучености, Команда бригаде је недавним извођењем показне вежбе „Пескови 2011“, у којој је учествовало више од 250 припадника, практично приказала један од могућих начина провере обучености пешадијске чете за извршење мисије и задатака.

■ *Припадници бригаде су свакодневно ангажовани и на заштитно административне линије са Косовом и Метохијом?*

– Задацима обезбеђења административне линије са Косовом и Метохијом и контроли Копнене зоне безбедности на југу Србије приступамо са највишим професионализмом. С тим циљем, пред упућивање припадника у Копнену зону безбедности, спроводимо веома садржајне припреме. Тренутно су професионалци бригаде ангажовани на бази Девојачка чука и Језерска махала, при чему захтевне задатке обављају изузетно квалитетно, стварајући при том неопходне услове за безбедност локалног становништва, без ометања њиховог свакодневног живота и рада.

■ *У више наврата јединица је била ангажована и у пружању помоћи цивилним структурама, нарочито приликом поплава.*

– Прва бригада је у доброј мери оспособљена и опремљена за извршавање задатака на помоћи становништву у отклањању последица елементарних непогода. У неколико наврата смо успешно ангажовани у заштити и спасавању људских живота и имовине становништва угроженог поплавама на територији Војводине тако да бригада, када је најпотребније, представља поуздан ослонац локалним структурама и народу Војводине.

■ *Традиција је да се припадници бригаде одазивају позовима за учешће у разним акцијама хуманитарног карактера?*

МЕЂУНАРОДНА ВОЈНА САРАДЊА

Током петогодишњег постојања бригада је остварила 83 активности везане за међународну војну сарадњу са припадницима оружаних снага САД, Кине, Руске Федерације, Словачке, Мађарске, Грчке, Италије, Чешке, Немачке, Хрватске, Аустрије, Турске, Бугарске, Федерације БиХ, ДР Конго и Египта. Учешћа у заједничким и тематски разноврсним вежбама из домена свих мисија Војске Србије, као што су Велика река 2007, Бачка 2010 и Комшије 2011, размене посета, школовања и похађања курсева, део су богате међународне војне сарадње бригаде и представљају изванредан полигон за размену искустава, стицање нових знања, али и приказ сопствене обучености.

Тренутно се два припадника бригаде налазе на веома одговорним задацима, један је на командноштабном усавршавању у Руској Федерацији, а други у оквиру мисије Уједињених нација (UNIFICYP) на Кипру.

– Поред успешног извршавања професионалних задатака припадници Прве бригаде редовни су учесници хуманитарних и акција солидарности. У акцијама добровољног давања крви, организованим у сарадњи са Институтом за трансфузиологију Војномедицинске академије, прикупљено је преко 1.600 јединица, односно неколико стотина литара крви, која је за многе значила повратак у живот.

После земљотреса, који је крајем прошле године погодио Краљево и околину, организовано је прикупљена новчана помоћ за обнову оштећених објеката за становање. Своју безрезервну хуманост исказали смо и прикупљањем новчане помоћи током националне кампање за помоћ слепима Србије.

У више хуманитарних акција, исказујући солидарност са колегама и члановима њихових породица, припадници бригаде прикупили су преко милион и по динара. Подсетио бих да смо се 2009. године, за време трајања енергетске кризе, укључили и у пружање помоћи грађанима смештеним у новосадским геронтолошким центрима.

■ *Акција „Војни лекар на селу“ наилази на добар пријем широм Војводине?*

– Акција је, у сарадњи са локалним самоуправама, покренута 2009. и од тада се спроводи сваке године у одабраним месним заједницама, на предлог локалних самоуправа. То су мања места у

ТРАДИЦИЈЕ

Од 2008. године, за Дан Прве бригаде КоВ одређен је 9. новембар, када су 1918. у Нови Сад умарширале ослободилачке јединице 7. пешадијског пука Војске Краљевине Србије, са мајором Војиславом Бугарским на челу.

којима нема амбуланте, са малим бројем становника углавном старије животне доби и често једнонационалне структуре, попут села Тараш у сремскомитровачкој, Кеви у сенђанској и Бачко Душаново у суботичкој општини. Током спроведених акција у којима смо ангажовали своје медицинске тимове из гарнизона Нови Сад и Сремска Митровица прегледано је 240 мештана и урађено више од 260 биохемијских анализа крви. Са сигурношћу могу рећи да овакве и сличне акције веома позитивно утичу на углед бригаде али и Војске Србије у целини.

■ *На који начин се ђажња ђоклања чувању традиција?*

– Издвојио бих редовно учешће у обележавању значајних датума у организацији локалних органа власти у гарнизонима размештаја јединица. Такође, истичем изузетну сарадњу са СУБНОРОМ и Организацијом резервних војних старешина Новог Сада и Војводине, које су већ годинама водеће организације у домену неговања традиција.

Нарочито смо сви поносни на спомен-соба, уређену уз помоћ Команде Копнене војске, Војног музеја Београд, Музеја Војводине и Града Новог Сада, али и захваљујући великом раду и залагањем свих припадника јединице. Спомен-соба представља савремену музеолошку поставку која у четири тематске целине обухвата стогодишњу војну историју на овом простору.

■ *Који су тежишни правци даљег ангажовања Прве бригаде?*

– Очекујем да се у наредном периоду међународна војна сарадња бригаде интензивира, посебно у области ангажовања на задацима из друге мисије Војске Србије. Ради припреме и активног учешћа припадника у изградњи и очувању мира у региону и свету и на основу до сада стечених искустава, сада смо у процесу избора људства и припрема дела јединице за учешће у међународним операцијама под окриљем Уједињених нација. За успешну реализацију наведених задатака неопходни су висока стручност, оспособљеност и добра физичка припремљеност, стога ћемо тежиште рада усмерити на обуку, унапређење услова за њено извођење, те побољшање живота и рада.

Предстоји нам увођење војних свештеника са чином официра, што ће пружити могућност спровођења верских права и свакако додатно позитивно утицати на морал припадника. ■

Будимир М. ПОПАДИЋ

ГЕНЕРАЛ БЈЕЛИЦА У КОПНЕНОЈ ЗОНИ БЕЗБЕДНОСТИ



Заменик начелника Генералштаба генерал-мајор Милан Бјелица, са сарадницима, обишао је део јединица Четврте бригаде КоВ у Копненој зони безбедности. Гости је на бази „Југ“ поздравио командант Копнене војске генерал-потпуковник Љубиша Диковић и том приликом истакао да обезбеђење административне линије према Косову и Метохији и контрола Копнене зоне представљају кључне задатке Копнене војске.

Генерал Бјелица је потом обишао објекат „Ташлак“ и базу „Добросин“. Командант Четврте бригаде бригадни генерал Милосав Симовић истакао је том приликом да у овој години нису забележени инциденти и да су активностима цивилно-војне сарадње успостављени добри односи са мештанима на простору југа Србије.

Старешине и војници базе „Добросин“ извели су показну вежбу на тему „Поступак у случају напада на органе обезбеђења административне линије према Косову и Метохији“.

После обиласка база, генерал Бјелица је нагласио да је стање у Копненој зони безбедности стабилно, али и осетљиво због сложене ситуације на северу Косова и Метохије.

– Задовољан сам оним што смо данас видели. Јасно смо сагледали да у Копненој зони задатке извршавају добро организоване јединице и да припадници Војске Србије професионално обављају своје задатке – рекао је генерал Бјелица.

Припадници Четврте бригаде Копнене војске обезбеђују 117 километара административне линије према Косову и Метохији и контролишу 585 километара квадратних Копнене зоне безбедности. ■

З. МИЛАДИНОВИЋ
Снимио С. ЂОРЂЕВИЋ

ПРИМОПРЕДАЈА ДУЖНОСТИ НАЧЕЛНИКА УПРАВЕ ЗА ОПЕРАТИВНЕ ПОСЛОВЕ

21

Генерал-мајор Драган Колунџија предао је у Генералштабу Војске Србије дужност начелника Управе за оперативне послове пуковнику Стојану Батинићу.

Генерал Колунџија одлази у пензију, а у својој војничкој каријери обављао је командне дужности, од командира вода до команданта Оперативних снага, а на челу Управе за оперативне послове Генералштаба био је пет година.

Пуковник Батинић у досадашњој каријери командовао је јединицама од нивоа вода до бригаде, а обављао је и значајне дужности у Генералштабу. ■

С. С.



ОБЕЛЕЖЕН ДАН ЦЕНТРА ЗА ОБУКУ КОПНЕНЕ ВОЈСКЕ

Војничком свечаношћу и дефилеом јединица у пожаревачкој касарни „Генерал Павле Јуришић-Штурм“ обележен је 16. новембар – дан центра за обуку Копнене војске.

Поред бројних гостију свечаности је присуствовао заменик команданта Команде за обуку бригадни генерал Горан Радовановић. Он је том приликом истакао улогу Центра у подизању нивоа оспособљености припадника Копнене војске.

Командант Центра пуковник Миливоје Пајовић подсетио је на историјски значај 16. новембра, када је почела Колубарска битка у којој је српска војска извојевала једну од најблиставијих победа у Првом светском рату.

Свечаност је употпуњена концертном уметничком ансамблом „Станислав Бинички“ у Дому културе у Пожаревцу. ■

Вежба „Combined Endeavor 2011“

Доказана интер

Управо су везисти из Србије знатно допринели решавању проблема интероперабилности по STANAG 5066, идентификованог још прошле године, што је истакао и директор вежбе амерички бригадни генерал Грегори Брандиц, док је начелник Управе за телекомуникације и информатику генерал-мајор Радивоје Вукобровић, оцењујући учешће припадника Војске Србије на овогодишњој вежби у Немачкој, рекао да су постигнути резултати „изнад очекивања“

Н а међународној војној вежби „Здружени напор 2011“ („Combined Endeavor“), одржаној у септембру у Графенверу у Немачкој, припадници Информатичке и телекомуникационе службе Војске Србије још једном су показали да поседују не само теоријско, већ и врхунско практично знање, довољно за ефикасно учешће у међународним мировним мисијама. Заједно са око 1.100 припадника војски из 40 земаља, НАТО-а и Мултинационалног корпуса за Североисток, показали су, како се то данас популарно каже, интероперабилност јединица у којима обављају наменске задатке.

Циљ највеће годишње војне вежбе у области телекомуникационог и информатичког обезбеђења, која се од 1995. организује уз учешће оружаних снага чланица НАТО-а, Партнерства за мир и других земаља Европе, јесте да се увежбају планирање, провера и документовање интероперабилности система и људства, ради ефикасније реализације информатичких и телекомуникационих задатака у мултинационалном окружењу. Тај задатак остварује се имплементацијом јединственог мултинационалног телекомуникационог и информатичког система на вежби



која, из године у годину, постаје све квалитетнија и обухватнија изложба војне информатичке и телекомуникационе опреме земаља учесница и прилика за организацију специјалистичке обуке.

Иако се концепт вежбе протеклих година мењао у складу с повећањем броја учесника и развојем нових технологија, слободно се може рећи да је њен циљ све време био, углавном, исти, а то је – повећање

интероперабилности војски земаља учесница и њихове способности за ефикасно учешће у мултинационалним саставима. Ове године тај циљ остварен је успешном имплементацијом сложеног техничког система, формираног ангажовањем телекомуникационо-информатичког система и средстава армија земаља учесница. Због тога се с правом може рећи да је током вежбе остварен „мини интернет“ војски које су доказале интероперабилност.

операбилност



Повећан оперативни значај

У техничком погледу, за формирање потребне инфраструктуре између локација на којима је вежба извођена (једне, стварне и друге, виртуелне) ангажовани су капацитети савремених сателитских система, интернет мреже (VPN) и радио-мреже за пренос података. Ове године тестирани су системи за пренос гласа и слике, мреже за пренос података, засноване на IP протоколу, основни сервис мреже засновани на модерним сервисима интранет типа, пренос гласа и података путем једноканалног радија у опсезима VФ и VVF, заштита информација, системи за приказ јединствене слике бојишта и пренос информације линијом командовања. Разлика у односу на

претходну годину била је у томе што се сценарио није, као раније, прилагођавао току вежбе, већ је било управо обрнуто. Вежба је морала да прати ток сценарија, што јој је дало већи оперативни значај.

ПРИМЕНЉИВА ЗНАЊА

На курсу „Phoenix Endeavor“ представници Војске Србије учествовали су по трећи пут. Циљ његове реализације јесте унапређење знања официра који се баве управљањем у радио-фреквенцијском спектру (РФС), тестирање оперативних могућности софтвера за управљање фреквенцијама и побољшање сарадње, успостављањем професионалних контаката између војних представника из те области.

– Осим проширења сазнања, размене искуства и успостављања професионалних контаката, корисно је и то што стечена знања могу да се примене у Министарству одбране и Војсци Србије – каже капетан Ненад Денић, руководилац тима, и додаје да усклађивањем управљања у радио-фреквенцијском спектру са решењима у страним армијама, оно би се подигло на много виши ниво, чиме би се обезбедила међународна интероперабилност и несметано функционисање телекомуникационо-информационог система Војске Србије и заштита ресурса у фреквенцијском спектру, додељеном на коришћење Војсци.

ЗДРУЖЕНИ НАПОР

Међународна војна вежба „Combined Endeavor“ представља највећу војну вежбу у области информатичко-телекомуникационог система данас у свету. Организује се на годишњем нивоу почевши од 1995. године. Носилац организације је Европска команда оружаних снага САД (US EUCOM) уз учешће оружаних снага земаља НАТО-а, чланица Партнерства за мир и других земаља Европе, Азије и Африке. Од 2006. за земље афричког континента организује се посебна вежба („African Endeavor“).



– Поред функционаlnih testova, koji su do sada bili praksa, ove godine prvi put smo realizovali i operativne testove, odnosno test-mreže, u kojima smo ispitivali način prenosa informacije linijom komandovanja – rekao je kapetan Nenad Deniš, rukovodilac tima Vojske Srbije na vežbi. – U testu su, pored načina prenosa, mereni vreme i korisnost prenetih informacija, a rezultati su, posle analiza i konanih ocena, dobijani nakon samo 24 sata. Naš cilj bio je osposoblavanje za rad u višenacionalnom okruženju i dostizanje potrebnog nivoa interoperabilnosti, odnosno ostvarenja poznatih ciljeva Partnerstva za mir iz domena telekomunikacija i informatike.

Misli se na usavršavanje i podizanje stepena bezbednosti komunikaciono-informacionog sistema, sistema za komunikaciju, zasnovanih na satelitskoj vezi (SATCOM), i taktičkih komunikacionih sistema, te unapređenje sistema za prenošenje poruka i usluga informacionog sistema operativnih centara i komandi. Iz tih ciljeva, a na osnovu iskustava stечених прошле године, извукли смо и приоритете нашег овогодишњег учешћа, од којих су најважнији били провера интероперабилности преноса података по једноканалном радију, тестирање интероперабилности радио веза у режиму ра-

да са фреквентним скакањем и мрежних сервиса (e-mail) коришћењем РКІ инфраструктуре – наводи капетан Дениш.

Успех изнад очекивања

По сценарију вежбе, тим Војске Србије учествовао је с јединицом ранга механизованог батаљона. Настављена је традиција њиховог ангажовања у техничком органу вежбе, где су била ангажована двојица припадника наше војске, док су тројица учествовала у раду тимова за тестирање интероперабилности. Први пут ове године тестирање мрежних сервиса (e-mail) коришћењем РКІ инфраструктуре реализовано је тако да је наш тим имао свој подсервер.

Поред задатака које су извршавали у оквиру саме вежбе, припадници Војске учествовали су и на специјалистичким курсевима и семинарима, реализованим током двонедељног боравка у Немачкој. Тако су на

ВОЈСКА СРБИЈЕ НА ВЕЖБИ

На вежби „Combined Endeavor 2011“ учествовала су 23 припадника Војске Србије, стручњака за мрежне сервисе КоВ, видео говорне сервисе ВиПВО, системе за пренос говора Бригаде везе. Тим наше војске чинило је 18 официра и пет подофицира, припадника Управе за телекомуникације и информатику, Копнене војске и ВиПВО, те Сектора за материјалне ресурсе Министарства одбране, Војнотехничког института и Команде за обуку.

Војска Србије је на вежби „Combined Endeavor“ први пут учествовала 2008, у својству посматрача, ангажовањем двојице припадника с циљем да сагледа капацитете вежбе и могућности укључивања. На основу позитивних искустава одлучено је да Војска Србије у наредном периоду на вежби учествује у својству равноправног учесника. Тако се, већ следеће, 2009, под руководством пуковника Горана Трампића, активно укључује у плански процес, учешћем у свим техничким садржајима, оријентисаним, пре свега, на проверу интероперабилности средстава у оперативној употреби у јединицама. На главном месту извођења вежбе, у Бањалуци, Војска Србије ангажовала је 18 припадника и два система на возилима.

Пошто су тада остварени одлични резултати и стечена драгоцену искуства, наредне, 2010. године, припадници наше војске, под руководством мајора Милана Кртинића, започели су нову етапу ангажовања на вежби. Тежиште је тада било на тестирању интероперабилности једноканалног радија. На главном месту извођења вежбе у месту Графенвер, Немачка, учествовало је 26 наших припадника.

Први пут су тада ангажовани у организационом телу вежбе, један у главном техничком телу, као стручно лице за системе за пренос говора, док су тројица била ангажована у раду тимова за тестирање интероперабилности. Организатор вежбе је тада изразио „највеће похвале за рад припадника српске војске“. Учешћем на прошлогодишњој вежби наше старешине су овладале тактиком, техникама и процедурама рада у мултинационалном окружењу и стекли драгоцену искуства за рад у мултинационалним командама.

семинарима „Phoenix Endeavor“ и „Cyber Endeavor“ учествовала тројица наших припадника, а на обуци за Firewall још један. На обуци из области једноканалног радија и јединствене слике бојишта учествовала су такође двојица припадника Војске Србије. У току вежбе свакодневно су организовани и семинари из области безбедности мрежа, на којима увек било по неколико српских припадника. Стечена су драгоценна искуства.

– Ове године најважнији су били курсеви за управљање радио-фреквенцијским спектром („Phoenix Endeavor“) и из области безбедности рачунарских система („Cyber Endeavor“). Одсек који се бави безбедношћу рачунарских система организовао је скенирање националних мрежа учесника вежбе и хакерски напад на мрежу. Током оперативних тестова реализовано је просечно око 100 напада дневно, који су се огледали у слању phishing писама и тест вируса. И ове године остварили смо запажене резултате ангажовањем у техничком руководству вежбе и тимовима за тестирање – наглашава капетан Ненад Денић.

Колику важност „Combined Endeavor“ има за оспособљавање стручног кадра из области телекомуникационог и информатичког система показују и припреме које се обављају уочи сваке завршне вежбе. Током неколико месеци сваке године организују се четири једнедељне планске конференције, које су за овогодишњу вежбу одржане у Соренту, новембра 2010, Јеревану, јануара, Лисабону, марта, и Будви, јуна ове године. Стога не чуди што, из године у годину, на завршној вежби учествује све више земаља и што се постигнутим резултатима учесници диче и по неколико месеци, све до почетка припрема за нову. Тако је и после овогодишње вежбе у војним и другим стручним публикацијама, као и на бројним сајтовима, објављено на десетине текстова о вежби „Combined Endeavor 2011“ на којој су и припадници Војске Србије остварили запажене резултате.

Између осталог, управо су везисти из Србије знатно допринели ре-

АНАЛИЗА ВЕЖБЕ

У Управи за телекомуникације и информатику Генералштаба недавно је одржана анализа учешћа делегације Војске Србије на овогодишњој вежби „Combined Endeavor“ у Немачкој.

Отварајући анализу, начелник Управе за телекомуникације и информатику генерал-мајор Радивој Вукобровић истакао је да су искуства припадника Војске Србије, стечена на највећој годишњој вежби војних информатичара, изузетно драгоцене и веома применљиве у стварању и развоју телекомуникационих система.

– На основу искустава и знања стечених на овогодишњој вежби „Combined Endeavor“, најзначајнијој вежби за припаднике службе телекомуникација и службе информатике, започели смо припреме за наше учешће на наредној. Од почетка, од кад смо после једногодишњег статуса посматрача прешли међу активне учеснике вежбе, наш допринос успеху вежби „Combined Endeavor“ непрекидно је растао. Ове године припадници наше делегације били су ангажовани у руководећем и техничком телу вежбе, активно су учествовали на специјалистичким стручним курсевима, одржаним током трајања вежбе, и дали значајан допринос решавању одређених проблема и тешкоћа у тиму за тестирање. Због свега тога могу да изразим само велико признање нашем тиму за уложене напоре, исказано знање и демонстриран висок ниво стручности, којим је доказана интероперабилност Војске Србије у области телекомуникационих система – рекао је генерал Радивој Вукобровић.

Анализа учешћа делегације Војске Србије на вежби „Combined Endeavor 2011“ обухватила је сагледавање реализације циљева вежбе и учешћа нашег тима у извршавању задатака у органима у којима су суделовали. После опсежне дискусије закључено је да су искуства стечена на вежби, имплементацијом мултинационалног телекомуникационог система и успешну реализацију тестова у високофреквентном опсегу радија, омогућила подизање нивоа интероперабилности телекомуникационе и информатичке опреме и састава у вишенационалном окружењу.

Рад у мултинационалној команди ранга бригаде и стечена искуства у организацији вежбе омогућиће, по мишљењу учесника анализе, усавршавање телекомуникационог система и постизање још бољих резултата у свакодневном раду на оперативним дужностима у јединицама.

„Combined Endeavor“ је вежба у организацији Европске команде Оружаних снага САД, која за циљ има интеграцију и испитивање интероперабилности такозваног „С4 система“ (Command, Control, Communications and Computers) земаља Партнерства за мир. На вежби се тестира интероперабилност између „С4“ војне опреме НАТО-а и земаља из Програма *Партнерство за мир*, развијањем оперативне здружене међународне мреже. Учешћем око 40 нација на вежби ствара се окружење у коме је могуће реализовати велики број функцијских/оперативних тестирања, документовања и проверавања техничких и процедуралних решења.

шавању проблема интероперабилности по STANAG 5066, идентификованог још прошле године, што је, током Дана високих званица испред представника 40 земаља учесника, приметио и директор вежбе из армије САД бригадни генерал Gregory L. Brundidge. Он је похвалио свеукупно ангажо-

вање тима Војске Србије и њихов допринос у решавању уочених тешкоћа. Оцењујући учешће, начелник Управе генерал мајор Радивоје Вукобровић рекао је да су постигнути резултати „изнад очекивања“.

Душан ГЛИШИЋ

Артиљеријска бојева гађања на Пасуљанским ливадама



Вајтра 2011

Припадници топовско-хаубичког и мешовитог ракетног артиљеријског дивизиона Мешовите артиљеријске бригаде из Ниша показали су недавно на вежби *Вајтра 2011* обученост послуга и прецизност њихових оруђа и система

Док је тог 19. новембра пола Србије тонуло у густу маглу, а хладноћа штипала сваки непокривен део тела, на Интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“ било је сунчано и готово нестварно пролећно време. Дан као створен за тактичку вежбу с бојевим гађањем званичног назива *Вајтра 2011*. Тема је била „Батерија у подршци моторизованих и оклопних јединица у одбрани“. Вежбу су извели припадници два дивизиона Мешовите артиљеријске бригаде из Ниша, којом командује пуковник Саша Недељковић.

Артиљеријска бојева гађања пратили су представници Команде Копнене војске, Управе за планирање и развој Генералштаба Војске Србије и Војне академије.

Пламен из оркана

Најатрактивније гађање било је из лансера ракета самоходног четвороцевног ЛРСЧ 262 мм „оркан“, тачније из уређаја вежбовног за гађање на скраћеном растојању из тог система, који испуљује ракету 128 мм „пламен“. Тај уређај је конструисан у Војнотехничком институту, и тек недавно, после реализованих завршних испитивања у Техничком опитном центру, предат јединици.

Уређај је настао из преке потребе – недостатка полигона на којима би се гађало оригиналним ракетама „оркана“ калибра 262 милиметара. Да би се ракеташима артиљерцима омогућила потпуна увежбаност и контрола рада свих подсистема четвороцевног „оркана“, било је неопходно обезбедити и обуку која неће имати високу цену и не подразумева утршак ракета 262 мм М87. Зато су инжењери из Војнотехничког института конструисали најпре ракету која не лети, вежбовну ракету „оркан“ унутар које су филигрански прецизно смештене цеви оруђа „пламен“ из којих излеће ракета 128 милиметара. Тим ре-

шењем омогућено је да припадници јединице вежбају на расположивим полигонима, све аспекте рада – пуњење и контролу палбеног кола, извођење гађања са осматрањем места падних тачака и корекцију ватре.

Током развоја вежбовног уређаја поједини припадници Мешовите артиљеријске бригаде били су укључени у завршна испитивања у Техничком опитном центру. Тада су изучили комплетну процедуру рада са лансером, вежбовним уређајем и ракетом, а кад је осам уређаја предато јединици додатну обуку извели су представници Војнотехничког института.

Наоружани знањем могли су да дођу на Пасуљанке и све то практично провере. У улози извршиоца гађања први пут су уместо испитивача из ТОЦ-а били млади официри – капетан Горан Рангелов и поручник Младен Вучељић. Наравно, под будним оком команданта дивизиона мајора Ивана Петковића.

Неизвесност коју доноси свака новина избрисао је лет прве ракете ка рејону циља – Великом Антравељу. Ватрена дејства завршена су рафалом из свих осам вежбовних уређаја. Четвороцевни „оркани“ заиста су то урадили елегантно без много буке, као да се загревају за неку много сложенију вежбу. Како и не би кад је ракета од непун метар, тешка око 23 кг, излетала из цеви лансера других око шест метара. Да је реч о послугама на систему „пламен“ био би то врхунац њихове обуке, а за ракеташе-артиљерце из Ниша само увежбавање.

Команданту дивизиона мајору Петковићу било је тешко на крају да некога посебно истакне јер су, како је рекао, сви били добри, али је због премијерног дејства, за успело гађање посебно поменуо поручника Милана Микића, који је на ватреном положају био најодговорнији и најзаслужнији за то што је све функционисало беспрекорно, и нишанцију старијег водника Велимира Радића.

Норе – стандардно одличне

Стандардно одличне резултате постигле су послуге топ-хаубица 152 мм „нора“, које су гађајући са ватреном положаја на Венцу артиљеријски прецизно погађале циљеве на Крчору удаљене десет до дванаест километара.

ОДЛИЧНИ РЕЗУЛТАТИ

Вежба је изведена по плану и јединице су показале све што су увежбавале у периоду интензивне обуке. Сва гађања била су у предвиђеном року и као командант бригаде изузетно сам задовољан изведеном вежбом и артиљеријским бојевим гађањима. Поред рада послуга на топ-хаубицама „нора“ на ватреном положају и ЛРСЧ 262 мм „оркан“, посебно бих истакао допринос колега из 4. бригаде који су са минобацачима помогли у осветљавању терена приликом гађања у ноћним условима – рекао је командант бригаде пуковник Саша Недељковић.

Они су извели два дневна и једно ноћно гађање. Руководилац свих гађања био је командант првог топовско-хаубичког дивизиона потпуковник Слободан Васиљевић, а извршилац гађања капетан Саша Миленковић, командир прве топовско-хаубичке батерије.

Васиљевићеви артиљерци остварили су завидан резултат гађања и одличну оцену, што је он с поносом истакао. За тај успех заслужни су сви – послуге тих моћних топ-хаубица, рачуначи, топографи, метеоролошко одељење...

Цело поподне до вечерњих сати одјекивале су команде са ватреног положаја на Венцу, које су преношене, као ехо од оруђа до оруђа, у стилу: – Азимут осматрања... даљина осматрања... угломер...даљинар...сноп... Пали! После корекције ватре, уследили би плотуни. И тако више од 20 пута. Пројектили су бојили ваздух ватрено-црвеним и сивим тоновима и мешали се са омамљујућим мирисом барутних испарења.

Занимљиво је да у том дивизиону, некад типично мушком, има тридесетак девојака, професионалних војника или на добровољном служењу војног рока. Поред оних у топографском, рачуначком и метеоролошком одељењу, у оквиру послуга могао се приметити блесак понеке женске кике или поглед зажарених очију од узбуђења које доноси присуство првом гађању. Све је помешано и узбуркано јер се приликом опаљења моћне „норе“, дуге око 10 метара, ствара притисак барутних гасова близу три хиљаде бара, а почетна брзина пројектила је око 800 метара у секунди. За тај доживљај ваља бити посебно психички припремљен.

Ноћно гађање

За посматраче је било изузетно занимљиво ноћно гађање. Њега су извели припадници топ-хаубичког дивизиона синхронизовано и у садејству са колегама из 4. бригаде КоВ, који су минобацачима 120 мм осветљавали рејон циља за потребе извршења артиљеријских бојевих гађања у ноћним условима. Многи артиљерци причају како се ретко дешава да пешадија осветљава са осветљавајућом мином, а артиљерија гађа ударно. Обично је једно артиљеријско оруђе гађало осветљавајућим пројектилом, а остала ударно, јер је тада лакше ускладити њихова дејства. Овако је синхронизација дејства артиљерије и пешадије представљала право мајсторство.

Над рејоном циља могла је да се види велика црвена кугла која клизећи полако са висине од пар километра расипа светлост око себе и обасјава терен. Да није била ноћна измаглица вероватно би тај приказ био нестварнији, а светлост распрострањенија, али су се и овако у том пламтећем црвенилу могли назрети сиви одсјаји детонација пројектила.

Паралелно са гађањима на Интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“, опитован је и систем за звукометријско извиђање „хемера“, који развија Војнотехнички институт. ■

Мира ШВЕДИЋ

Објекти у војној бази „Југ“

Војна грађевинска установа „Београд“

Лидер се враћа

После неколико година таворења, па и пропадања које је захватило и најмоћније грађевинске фирме, војни неимари враћају се на место које им, с обзиром на доказано знање и постигнуте резултате у земљи и иностранству, с правом припада

Иако се бави грађевинским пословима, који данас на тржишту рада немају блиставу перспективу, Војнограђевинска установа „Београд“ има чиме да се похвали. Захваљујући амбициозном менаџменту и подршци Министарства одбране, коју запослени у ВГУ својом стручношћу и резултатима постигнутим за последњих неколико година, несумњиво заслужују и значајки користе, „војни неимари“, упркос незавидној ситуацији у грађевинском сектору у Србији, имају обезбеђене послове и за наредни период. А то значи да имају и осигурана редовна примања, што, нажалост, није тако честа појава у српском грађевинарству.

После вишегодишње кризе, која у време санкција није мимоишла ни Војнограђевинску установу, после неизбежног смањења броја радних места, изазваног мањим обимом посла, фирма која је, дугогодишњим изузетно квалитетним радом у иностранству и широм Југославије, стекла завидну репутацију експерта за изградњу резиденцијалних и специјализованих војних објеката, деведесетих година прошлог века нашла се на нежељеној раскрсници, без перспективе, суочена и с одливом стручног, најбољег кадра. Стварност за војне грађевинаре тада није била нимало ружичаста. Уместо у изградњи нових касарни, војних складишта, резиденција и стамбених зграда, запослени и застарела механизација ангажовани су у санирању штете проузроковане бомбардовањем. Почетак новог века није обећавао ништа добро.

Нови почетак

Све до средине 2005. године кризи се није назирао крај. Иако је тада било свега 460 запослених (од некадашњих 1.000, па и више, у срећније доба), застарела механизација, нерационална градња, ниска продуктивност и економичност пословања, неповољна старосна структура и смањен број производних радника нису омогућавали ефикасну конкуренцију Војне грађевинске установе на тржишту у Србији, а о иностранству се више, готово, није ни размишљало. Рез је био неизбежан, па је постављено ново руководство, од кога су се тражиле, па и очекивале, нове идеје. Срећом, поверење је поклоњено постојећем стручном кадру, изабраним људима који су, углавном, заједно провели више деценија. Међу њима се истакао Раденко Сузић, инжењер и руководиоца, који је од првог дана своје професионалне каријере у Војној грађевинској установи. Стога, захтеви Министарства одбране њему нису били ни страни ни немогући. Знао је чиме располаже, шта може и шта уме, знао је шта да тражи и шта може да обећа.

– Ми смо још осамдесетих година прошлог века с буџетског пословања прешли на доходовни принцип стицања и расподеле прихода – каже Раденко Сузић, заступник директора Војнограђевинске установе „Београд“. – Тада нам је био циљ повећање рационализације грађења, побољшање продуктивности и економичности пословања, подизање нивоа одговорности за коришћење капацитета и повећање самосталности војних установа у коришћењу слободних производних капацитета. Те циљеве ми смо тада, у извесној мери, и остваривали. Не само обављајући послове за војску. Наши радници ангажовани су у иностранству, у изградњи многих објеката које друге грађевинске фирме, објективно, нису могле да изведу. У Ираку, Алжиру и Замбији, осамдесетих година, градили смо резиденције, командна места јединица високе заштите и потпуне аутономије, објекте инфраструктуре, аеродроме, путеве, школске центре, полигоне складишта... Деведесетих година смо и у Србији градили цивилне стамбене и инфраструктурне објекте, попут гасовода и резервоара

за воду у Инђији, стамбених зграда у Филмском граду и Дурмиторској улици, или на Бежанијској коси, у Београду, обилазнице аутопута око Ниша... Упркос свему томе, почетак новог века није обећавао ништа добро. Били смо принуђени на непопуларне мере, на отпуштање и превремено пензионисање радника. Прошле године смањили смо, изменом формације, број радних места на око 180. По разном основу отпуштено је 159 радника, а за отпремнине (12 бруто плата по раднику) исплаћено је, из прихода установе, око 60 милиона динара. Срећом, то време је иза нас. Сада нас очекује пријем нових производних радника.

Монтажне куће

Наде које запослени полажу у ново руководство и подршку Министарства одбране нису без основа. Поред послова које последњих година завршавају на неколико градилишта у Србији, војни неимари већ планирају и реализацију бројних обавеза у наредном периоду. Један од опсежнијих задатака, чије остваривање се очекује с пролећем 2012. године, свакако је изградња монтажних кућа у околини Ваљева. Делови тих стамбених објеката у низу већ се израђују у Погону за прераду дрвета у Шапцу.

– Тај погон је у саставу ВГУ од 1994. године – каже инжењер Раденко Сузић. – Намењен је за прераду дрвета, од сировине до финалног производа. Тамо је запослено 15 радника, а у случају повећаног обима послова, чему се сви с правом надамо, запошљавамо потребан број радника по уговору. Све наше будуће послове и веома велики ангажман који, уз подршку Министарства одбране, с правом очекујемо у наредном периоду, видимо, пре свега, као признање за резултате постигнуте током последње три године. Ми смо 2009. године у бази „Југ“ изградили више од 70 одсто објеката ниско и високо градње, прошле и ове године смо, између осталог, изградили складишне објекте на аеродрому у Батајници, Краљеву, подигли смо антенске стубове у бази „Југ“, у Лаћевцима и у касарни „Живојин Мишић“, оправили неколико објеката за складиштење убојних средстава и стамбених зграда

Будући изглед монтажног насеља



Развојни пут ВГУ „Београд“

Формирана је 1948. године под именом „226. фортификацијско технички одред“. Од 1954. назив је „226. инжењеријски одред“, да би 1964. године опет променила име у „813. инжењеријски полигон“. Тада већ има више од 2.000 запослених.

Две деценије касније Полигон постаје Војноинжењеријско грађевинска установа „Неретва“ са 1.200 запослених. Војнограђевинска установа постаје 1994. године, када у њој остаје 840 радника.

у касарнама... То су послови које смо завршили у року, веома квалитетно и зато очекујемо наставак успешне сарадње с инвеститором.

Планови

Да би се амбициозни планови и остварили, у менаџменту Војнограђевинске установе истичу потребу занављања постојеће механизације. Из прихода Установе планирана су средства за набавку 17 моторних возила и грађевинских машина чије се ангажовање очекује већ на пролеће следеће године, на бројним градилиштима на којима ће војни неимари наставити да доказују своје умеће. Амбициозни менаџмент планира ангажовање Установе и на новим пословима, попут израде грађевинске столарије и браварије од дрвета, алуминијума, челика и ПВЦ, радионичку израду и изградњу монтажних кућа, изградњу и одржавање система интегралне техничке заштите, видео надзора, рачунарских мрежа...

– Верујемо да ћемо ускоро моћи активније да наступимо на цивилном тржишту у земљи и иностранству. Планирамо оспособљавање Установе за пројектовање и обављање надзора, као и за руковање и одржавање ТЕП-а за цео систем одбране. Тиме бисмо се на велика врата вратили тамо где смо некада били. А били смо лидер у изградњи подземних објеката, аеродрома, складишта, полигона, касарнских зграда, саобраћајница и друге инфраструктуре. Војнограђевинска установа „Београд“ с правом има водећу улогу у изградњи подземних и надземних војних објеката за заштиту људства и ратне технике, командних места, касарни, школских центара, тунела, аеродрома и хелидрома, стрелишта, телекомуникационих објеката, бетонске галантерије... Нема разлога да тако не буде и у будуће – каже Раденко Сузић. ■

Душан ГЛИШИЋ



Дечји вршић на Божанијској коси

СЕМИНАР О СТРАТЕГИЈСКОМ ПЛАНИРАЊУ ОДБРАНЕ

Семинар о стратегијском планирању одбране реализовали су експерти Министарства одбране и спорта Аустрије, које је предводио пуковник Рудолф Зауер, начелник Одсека за развој мултинационалног концепта. Аустријску делегацију примио је државни секретар др Зоран Јефтић.

Семинару, којим је руководио начелник Управе за стратегијско планирање генерал-мајор др Божидар Форца, присуствовало је око 40 припадника Министарства одбране и Војске Србије.

Петочлани експертски тим из Министарства одбране и спорта Аустрије упознао је припаднике Министарства одбране и Војске Србије са процедурама израде стратешких докумената и њиховом прилагођавању захтевима Европске уније, као и о наученим лекцијама и потребним способностима Оружаних снага по стандардима ЕУ и НАТО. ■

ИСКУСТВА ПОРТУГАЛА У МИРОВНИМ МИСИЈАМА

Португалски потпуковник Амаро Хозе Замбужо Карпуља говорио је на семинару у Центру за мировне операције о искуствима Оружаних снага Португала у мултинационалним операцијама. Семинар је отворио начелник Центра за мировне операције пуковник Јелесије Радивојевић.

Била је то прилика да се припадници Војске Србије упознају са досадашњим искуствима и тренутним ангажовањем Оружаних снага Португала у мултинационалним операцијама широм света. ■

СКУПШТИНА КЛУБА ГЕНЕРАЛА И АДМИРАЛА СРБИЈЕ

На седмој годишњој скупштини Клуба генерала и адмирала Србије, поводом 70 година од устанка народа Србије и борбе против фашизма, додељене су захвалнице за сарадњу и допринос раду те организације почасном председнику и председнику СУБНОР Србије генералу у пензији Славку Поповићу и проф. др Миодрагу Зечевићу.

Председник Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије генерал-потпуковник у пензији Љубиша Стојимировић упознао је чланове са активностима тог удружења у 2011. години. Том приликом усвојен је и програм рада Клуба за наредну годину. Један од главних циљева за 2012. биће издавање књиге „Библиографски речник генерала и адмирала Србије“ у периоду од 1981. до 2010. године. ■

С. К.



ТРЕЋА БРИГАДА НА „ПАСУЉАНСКИМ ЛИВАДАМА“

Део јединица Треће бригаде Копнене војске извео је на Интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“ тактичку вежбу с бојним гађањем на тему „Ојачана тенковска чета у нападу“. Вежба долази на крају интензивне обуке у такозваном „жутим“ периоду, током којег су се припадници бригаде увежбавају на нивоу посада-послуга, одељења, водова и чета.

Вежби су присуствовали начелник штаба Копнене војске бригадни генерал Војин Ч. Јондић, заменик команданта Треће бригаде пуковник Предраг Грбић и представници Команде Копнене војске.

- Резултати које су јединице показале на полигону потврђују обученост припадника за извршавање наменских задатака - оценио је пуковник Грбић.

У тактичкој вежби интегрисани су сви родови – пешадија, механизоване и тенковске јединице, артиљерија, пионирско и одељење беспилотних летелица, а у вежби је учествовало седам чета. ■

Н. Д.

НОВИ КОНТИНГЕНТ ЗА МИСИЈУ НА КИПРУ

У панчевачкој касарни „Стевица Јовановић“ почела је обука стрељачког вода из састава 11. пешадијског батаљона Прве бригаде Копнене војске за учешће у мултинационалној операцији под окриљем УН на Кипру (UNFICYP).

Интензивна обука, која се изводи по Програму припрема и обуке стрељачког вода за учешће у мултинационалним операцијама, траје до 3. фебруара наредне године, након чега ће Национални евалуаторски тим проценити обученост јединице.

За извођење обуке ангажоване су искусне старешине 11. пешадијског батаљона уз додељене инструкторе, а упућивање јединице на Кипар планирано је у марту 2012. године.

Свечаном почетку обуке контингента српских мировњака присуствовао је пуковник Роберт Срећковић, начелник штаба Прве бригаде. ■

Б. М. П.

ДАН 224. ЦЕНТРА ЗА ЕЛЕКТРОНСКА ДЕЈСТВА

31

У касарни „Радован Медић“ у Земуну обележен је Дан јединица за електронска дејства, као и Дан 224. центра за електронска дејства – 11. новембар. Свечаности је, уз бројне госте, присуствовао начелник Управе за обавештајно-извиђачке послове Генералштаба бригадни генерал Славољуб Јанићијевић.

Поводом Дана рода отворена је и спомен-соба 224. центра за електронска дејства (224. цЕД), која чува фотографије из историје јединице, одликовања и друге експонате.

Командант 224. цЕД пуковник Бранислав Љушић на свечаности је истакао најважније резултате у раду и потреби даљег осавремењавања технике.

Најзаслужнијим припадницима 224. цЕД и вођама екипа на спортским такмичењима уручене су пригодне награде.

Поводом празника, заменик начелника Генералштаба генерал-мајор Милан Бјелица примио је делегацију тог рода коју је предводио пуковник Слободан Мамлић из Управе за обавештајно-извиђачке послове Генералштаба.

Прва радио-извиђачка јединица под називом Радио-прислушна чета Југословенске армије формирана је 11. новембра 1946. године у Нишу. Након формирања јединица за електронско ометање и јединица за прислушкивање радио-релејних веза шездесетих година прошлог века, а затим и увођењем посебних јединица за радиотехничко извиђање 1975. године, јединице за електронска дејства добијају нови изглед и значај. Оне су претеча јединица које се налазе у данашњем саставу 224. цЕД. ■

С. К.

ОБЕЛЕЖЕН ДАН ПРВОГ ЦЕНТРА ЗА ОБУКУ

Свечаним стројем у сомборској касарни „Аеродром“ припадници Првог центра за обуку обележили су 13. новембар - Дан Центра. Тога дана 1918. године, након пробоја Солунског фронта и победоносног похода српске војске, у Сомбор је, као претходница, умарширао одред Војске Краљевине Србије предвођен мајором Николом Илићем – Бајком. Истога дана, али 88 година касније, 2006. године, формиран је Први центар за обуку.

Испред Команде за обуку припадницима Првог центра за обуку празник је честитао бригадни генерал Млађен Нишевић, начелник штаба Команде за обуку. Командант Центра потпуковник Лазар Остојић истакао је да је обуку у Центру, за протеклих пет година, прошло више од 11.000 младих људи и 844 кандидаткиње за професионалне војнике.

Генерал Нишевић и потпуковник Остојић уручили су награде и признања најзаслужнијима, а након дефилеа јединица присутни су обишли технички збор наоружања и опреме и пратили приказ сегмената атрактивне борилачке обуке припадника Првог центра. ■

Б. М. П.

ОБУКА СПЕЦИЈАЛАЦА ИТАЛИЈЕ И СРБИЈЕ

У касарни „Растко Немањић“ у Панчеву данас је реализована заједничка обука припадника специјалних јединица италијанске и српске војске. Специјалци италијанског 9. падобранско-десантног пука „Кол Москин“ и припадници Батаљона за противтерористичка дејства, реализовали су заједничку вишедневну обуку у панчевачкој касарни «Растко Немањић» и на полигону „Пескови“.

Увежбавали су различите видове обуке – упаде у зграде и просторије, пресретање аутомобила, верање...

Заједнички тренинг обишао је и бригадни генерал Илија Тодоров, командант Специјалне бригаде Војске Србије. ■



ДОБРОВОЉЦИ НА ПОЛИГОНУ

Добровољци на служењу војног рока у Центру за обуку Копнене војске, у батерији за обуку специјалности артиљерије, реализовали су на интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“ вежбовна и испитна гађања оруђима на којима су се обучавали током месец и по дана стручно-специјалистичке обуке.

Гађањима на „Пасуљанским ливадама“ присуствовао је командант Центра за обуку Копнене војске пуковник мр Миливоје Пајовић.

Војници су прво увежбавали рад послуге хаубице 122 милиметра и гађали из овог оруђа са уметнутом цеви.

– Војници су упркос релативно кратком периоду обуке веома сигурни у радњама и поступцима који артиљеријски посао захтева, а то су пре свега прецизност, математика и способност да се благовремено реагује на команду старешине. Значајна је и врло активна улога инструктора, командира вода, што је такође императив



ГАЂАЊЕ „БОФОРСОМ“

Војници на добровољном служењу војног рока и старешине артиљеријско-ракетне батерије за ПВД малог домета из Центра за обуку Ваздухопловства и ПВО, на Интервидовском полигону „Пасуљанске ливаде“ гађали су циљеве на земљи из противавионског топа 40 милиметара „бофорс“.

– Није било никаквих проблема, а војници су показали изузетну мотивисаност и обученост – изјавио је капетан Мирослав Кубуровић из Артиљеријско-ракетне батерије за ПВД.

Ово је друго гађање које реализују војници на добровољном служењу војног рока. Прво је било у мају ове године, са претходном генерацијом добровољаца, а капетан Кубуровић каже да им је то искуство помогло и да су професионални припадници Центра за обуку ВиПВО сада још спремнији.

– Послужилац сам на „бофорс“. Одушевљен сам првим гађањем. Имао сам одличан учинак, сва четири поготка – каже Слободан Кокин из Титела, војник који је имао најбоље резултате на гађању. ■

С. КОМНЕНИЋ
Снимио Г. СТАНКОВИЋ

обуке, да сви буду укључени у тај процес. На тај начин можемо да усавршавамо обуку, и да након времена проведеног у нашем специјалистичком центру, Копненој војсци упутимо војнике обучене за дужности у артиљерији – истакао је пуковник Пајовић.

Осим вежбовних и испитних гађања хаубицом 122 милиметара, војници су извели бојно гађање самоходном хаубицом 122 милиметра. ■

Н. ДРАЖОВИЋ
Снимио Д. АТЛАГИЋ



Резервни састав у Републици Србији

АКТИВНА И ПАСИВНА РЕЗЕРВА

У периоду обуставе служења војног рока успостављен је систем добровољног служења војног рока који према почетним показатељима даје одличне резултате. Сви остали елементи система војне обавезе (увођење у војну евиденције, лекарски и други прегледи и психолошка испитивања, регрутовање, обавезе у резервном саставу) настављају да функционишу у складу са законом, јер само на тај начин може се обезбедити неопходан људски потенцијал за одбрану земље.

Прилог припремио
пуковник Никола КАРАНОВИЋ



РЕЗЕРВНИ САСТАВ – ДЕО ВОЈНЕ СИЛЕ

Влада Републике Србије донела је 23. јуна 2011. године *Уредбу о служби у активної резерви* („Службени гласник РС“, бр. 47/2011), којом се прописују општи услови за службу у активної резерви, пријем у активну резерву и права и обавезе лица у активної резерви и на тај начин заокружен је нормативно-правни оквир за примену концепта активне резерве.

С обзиром на то да је професионализација Војске Србије у битним сегментима завршена, да су дефинисани нови захтеви и критеријуми за обезбеђење попуне мирнодопске и ратне војске, те да су усвојена нова законска и подзаконска решења која се разликују од претходних, потребно је изучити и објаснити нормативно правно уређење система војне обавезе и указати на начин и поступак реализације послова и задатака с циљем обезбеђења квантитативне и квалитативне попуне Војске Србије и других снага одбране ради извршавања додељених мисија и задатака.

Често се у јавности износи мишљење да је професионализацијом Војске Србије укинута војна обавеза, што подразумева и обавезе у резервном саставу и да систем војне обавезе не треба ни да постоји. Овакве приступ је неутемељен и погрешан. Дана 15. децембра 2010. године Народна скупштина Републике Србије донела је, на предлог Владе, *Одлуку о обустави обавезе служења војног рока*. Овом одлуком обустављено је само служење војног рока, с могућношћу поновне успоставе у складу са законом, односно с проценом његове неопходности. У периоду обуставе служења војног рока успостављен је систем добровољног служења војног рока који према почетним показатељима даје одличне резултате. Сви остали елементи система војне обавезе (увођење у војну евиденције, лекарски и други прегледи и психолошка испитивања, регрутовање, обавезе у резервном саставу) настављају да функционишу у складу са законом јер само на тај начин може се обезбедити неопходан људски потенцијал за одбрану земље.

Људски ресурси у систему одбране обухватају демографски потенцијал Републике Србије који је способан и обучен за војно ангажовање и ангажовање у другим снагама одбране. Под појмом друге снаге одбране подразумевају се све организоване структуре субјеката система одбране (државни органи, органи државне управе, органи аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, привредна друштва, друга правна лица и предузетници од значаја за одбрану). У оквиру људских ресурса значајно место заузима резервни састав.

Планирање, организовање и функционисање резервног састава мора задовољити захтеве по мери потреба са-

времено организоване војске и друштва за одбрану земље. Захтеви, које резервни састав треба да испуни, налазе се у структурним и функционалним својствима Војске Србије и других снага одбране у новонасталим условима и окружењу, који произилазе из стања у држави, нових међународних односа и положаја наше земље у њима. Компаративном анализом структурних и функционалних промена оружаних снага земаља у окружењу и транзицији, као и анализом актуелних захтева и потреба Војске Србије и других снага одбране, ради извршења додељених мисија и задатака, усвојен је концептуални модел активне и пасивне резерве у систему војне обавезе који треба да сигурно и ефикасно обезбеди мирнодопску и ратну попуњу Војске Србије и попуњу других снага одбране.

Тежња Републике Србије да има водећу улогу у стварању и одржавању мира, стабилности и напретка у региону захтева и савремену, модерно опремљену и врхунски оспособљену Војску. Опремање Војске Србије модерним наоружањем и војном опремом и увођење савремених тактика, техника и процедура, подиже и усложњава захтеве за обученошћу свих припадника Војске укључујући и припаднике резервног састава.





ИСТОРИЈСКА ПАРАЛЕЛА

Крајем 19. и почетком 20. века укључујући балканске ратове и Први светски рат, у Србији је према узору на нај-модерније војске Европе, пре свега на Немачку и Француску, уведен и развијан мешовити систем војске – стајаћа (регуларна) војска и народна војска.

Народну војску је поред осталих особина карактерисала и масовност јер је примењен систем опште војне обавезе. Народна војска била је јефтинија од других облика организовања војне силе и на тај начин прилагођена финансијским могућностима тадашње државе. Обука је претежно била празницима и недељом.

Стајаћа војска се у одређеним периодима и смањивала, како би се обезбедили услови за обуку што већег броја резервних војника. Број обучених резервиста био је један од показатеља моћи ратне војске. Упоредо са организацијским променама, Војска Краљевине Србије модернизовала је наоружање и опрему, уз проблеме и тешкоће које је условљавао економски потенцијал Краљевине Србије.



Захваљујући, сем осталог, многољудној народној војсци, која је постала респективна снага Србија је, уз Турску, крајем 19. века важила за најјачу војну силу на Балкану.

Народна војска састојала се из првог, другог и трећег позива и последње одбране. Први позив сачињавали су нај-млађи и најспремнији резервисти и они су распоређивани у ратне јединице које су биле намењене за ратовање у првој борбеној линији. Почетком 20. века Србија је била организована у пет дивизијских области (Моравска, Дринска, Дунавска, Тимочка и Шумадијска). Свака дивизијска област делила се на три пуковске окружне команде, а пуковска окружна команда на четири батаљонска среза.

Мобилизацијом су попуњаване већ постојеће мирнодопске јединице до ратне формације и формиране нове јединице и установе према претходно утврђеном мобилизацијском и ратном плану. Војним обвезницима је унапред одређиван ратни распоред.

Мобилизација народне војске пред балканске ратове и Први светски рат извршена је у потпуности и то у стопроцентном одзиву резервног састава. У току ратних дејстава, а ради попуне ратних јединица првог позива које су имале велике губитке, вршена је мобилизација другог и трећег позива.

Век касније, крајем 20. и почетком 21. века, развој међународних односа, физиономија савремених ратова и сукоба, техничко-технолошки развој наоружања и војне опреме, измењене унутрашње и спољне околности, те финансијски издаци за одржавање војне силе утицали су на то да је већи број развијених и средње развијених земаља код попуне мирнодопске војске прешао са опште војне обавезе на систем професионалне војске. Такво опредељење развоја система одбране и Војске Србије усвојила је и Република Србија.

Преласком на потпуно професионалну Војску, Република Србија добила је бројно мању али технички боље опремљену, ефикаснију, савремено организовану, модуларну, еластичну, оспособљену за извршавање мисија и задатака, интероперабилну и финансијски одрживу оружану силу.

Развој ратне технике и наоружања и њихов утицај на физиономију и начин вођења рата није умањио значај човека као фактора оружане борбе, јер савременом техником и наоружањем успешно могу да рукују само врхунски оспособљени људи. Садашње и армије будућности су армије високе технике, технологије и специјалиста. У складу са тим, планирање, организовање, избор и оспособљавање људи за учешће у одбрани, односно управљање људским ресурсима с циљем адекватне попуне мирнодопских и ратних јединица и обезбеђења услова за извршавање наменских задатака ратним јединицама и другим снагама одбране представља једно од најважнијих питања у развоју система одбране у целини.

Војска Србије је организована оружана снага која брани земљу од оружаног угрожавања споља и извршава дру-

ге мисије и задатке, у складу са Уставом, законом и принципима међународног права који регулишу употребу силе.

Функционалну организацију Војске Србије чине Генералштаб Војске Србије и мирнодопске и ратне команде, јединице и установе.

Војска Србије структурно се дели на родове и службе, родови и службе на врсте, а врсте на специјалности.

Начело трокомпонентности састава подразумева да се Војска Србије попуњава професионалним припадницима, активном резервом и пасивном резервом, а начело трокомпонентности намене подразумева организовање Војске Србије у: снаге за реаговање, главне одбрамбене снаге и снаге ојачања.

Војска Србије састоји се од сталног и резервног састава. Стални састав Војске Србије чине професионални припадници Војске Србије и војници на добровољном служењу војног рока.

Резервни састав Војске Србије дели се на активну резерву и на пасивну резерву.

Припадници активне и пасивне резерве су официри, подофицири и војници у резерви којима се попуњавају састави Војске Србије, Министарства одбране и других снага одбране, ради обезбеђења потребних капацитета за извршавање послова и задатака.

СИСТЕМ ВОЈНЕ ОБАВЕЗЕ

Уставом Републике Србије гарантују се и непосредно примењују људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима. Само у два Уставом утврђена слу-

чаја дата је могућност да се пропишу мере одступања од Уставом зајемчених људских права. Одступање је могуће увести само у случају проглашења ванредног или ратног стања. Устав утврђује да се рад или служба лица на војној служби као и рад или служба за време ратног или ванредног стања, у складу са мерама прописаним приликом проглашења ратног или ванредног стања, не сматрају принудним радом.

Закон о одбрани у члану 47. дефинише да су право и дужности грађана у одбрани земље да „извршавају војну, радну и материјалну обавезу и учествују у цивилној заштити, у складу са законом, одлукама надлежних органа и плановима одбране“.

Војна обавеза је право и дужност грађана да се припремају и оспособљавају за учешће у одбрани. Војну обавезу у миру, ванредном или ратном стању имају сви грађани, који се припремају и оспособљавају за извршавање војних дужности и других задатака одбране у складу са законом.

Систем војне обавезе са аспекта опште теорије система може се посматрати као скуп међусобно повезаних елемената који сачињавају функционалну целину у смислу реализације мирнодопске и ратне попуне Војске Србије и других снага одбране као сложених функција, у окружењу које формира систем одбране земље. Систем војне обавезе, у смислу основне намене и функције система, може се поделити на следеће подсистеме: (1) регрутна обавеза, (2) добровољно служење војног рока, (3) обавезе у резервном саставу.

Услови у којима се организује и функционише систем војне обавезе могу бити стабилни и отежани. Стабилни услови подразумевају да војни обвезници у складу са важећим законским и подзаконским прописима уредно извршавају прописане обавезе у стабилном окружењу.

Отежани услови подразумевају одступања и поремећаје у систему, као што су: недовољан број и квалитет регрутног контингента и војних обвезника у резервном са-



ставу; избегавање и одбијање извршења војне обавезе дела војних обвезника; неорганизованост и недостатак друштвене подршке за реализацију предвиђених обавеза; недостатак материјалних или новчаних средстава за извршење обавеза и друго.

С обзиром на то да се одбрана Републике Србије спроводи јединственим системом организовања припрема грађана, државних органа, органа аутономних покрајина, органа јединица локалне самоуправе, привредних друштава, других правних лица и предузетника за извршавање задатака одбране, рада и употребе Војске Србије и других снага одбране, а да се остварује ангажовањем расположивих људских и материјалних ресурса, спровођење војне обавезе усклађује се са другим правима и дужностима у области одбране како би се избегло преплитање надлежности, послова и задатака и на тај начин угрожавао систем у целини.

Министарство одбране усклађује спровођење војне обавезе са остваривањем других права и дужности у области одбране и води јединствену евиденцију војних обвезника. Јединствена евиденција војних обвезника подразумева јединствену базу података о целокупном расположивом људству које подлеже војној обавези, софтвер у који се преузимају подаци које воде овлашћене службе и други органи државне управе који се баве прикупљањем и евидентирањем података о лицима, аутоматски приступ, коришћење и обраду података. Подаци о војним обвезницима морају бити заштићени у складу са чланом 42. Устава Републике Србије и прописима који обезбеђују заштиту података о личности а њихова употреба ван потреба војне обавезе је забрањена и кажњива.

Имајући у виду да се војном обавезом суштински обезбеђује потребан и неопходан људски ресурс за одбрану земље, неопходно је да се у складу са потребама и могућностима у потпуности демистификује и учини разумљивом, прецизном и конкретном.

РЕЗЕРВНИ САСТАВ

Закон о војној, радној и материјалној обавези у члану 48. прописује да резервни састав обухвата:

1. резервни састав Војске Србије;
2. резервни састав цивилне заштите и других снага одбране;
3. нераспоређене војне обвезнике.

Обавези служења у резервном саставу подлежу војни обвезници:

1. који су одслужили војни рок;
2. који су, по одредбама овог закона, регулисали обавезу служења војног рока на други начин (ако су оцењени способним за војну службу);
3. жене војни обвезници које се воде у евиденцији.

Након обуставе обавезе служења војног рока грађани мушког пола у Републици Србији имају обавезу увођења у војну евиденцију у години када навршавају 18 година живота. У периоду од 18 година до 30 година живота они се не позивају и не ангажују осим у случају поновног увођења обавезе служења војног рока и ако се јаве за добровољно служење војног рока. У тим случајевима примењују се одредбе Закона о војној, радној и материјалној обавези које се односе на регрутовање и обавезу служења војног рока, као и на могућност замене служења војног рока цивилном



службом применом уставног права на приговор савести. Док траје период добровољног служења војног рока не предвиђа се и не омогућава цивилна служба јер је она алтернативна могућност обавези служења војног рока а не права на добровољно служење војног рока.

Војни обвезници који су уведени у војну евиденцију, у 30 година живота преводе се у резервни састав у складу са законом. Наизглед дуг период (од 18 до 30 године живота) када се војни обвезници не ангажују отворио је простор за полемику да за тим нема потребе и да војне обвезнике након увођења у војну евиденцију треба одмах превести у резервни састав. Овакво решење било би погрешно јер би поновним увођењем обавезе служења војног рока, што је законом предвиђена могућност у случају указане потребе, генерацијама младих људи било ускраћено право али и прописана дужност у интересу државе да одслужи војни рок и на тај начин се оспособе за одбрану земље. Превођењем у резервни састав спречава се поновно регрутовање и обавеза служења војног рока а то би било противно интересима система одбране.

Резервни састав обухвата целокупан расположиви потенцијал лица држављана Републике Србије која су регулисала обавезу служења војног рока или су ту обавезу регулисала на други начин, а који су способни за службу у резервном саставу. Сасвим прецизно обавези служења у резервном саставу подлежу и грађани–војни обвезници који нису били у обавези и нису служили војни рок у складу са Одлуком Народне скупштине о обустави служења војног рока, као и жене које су добровољно служиле војни рок, жене професионална војна лица којима је престала професионална служба и жене које су уведене у војну евиденцију.

Војни обвезници у резервном саставу су резервни официри, резервни подофицири и војници у резерви.

Сви они су распоређени у ратне команде, јединице и установе Војске Србије, војне јединице, војне установе и организационе целине Министарства одбране, у саставе цивилне заштите, у саставе других снага одбране или су нераспоредени. Војни обвезници који су одслужили војни рок са оружјем распоређују се у резервни састав Војске Србије и према потреби у остале снаге одбране. Војни обвезници који су уложили приговор савести и извршили цивилну службу распоређују се у начелу у саставе цивилне заштите, али се могу распоређивати и у све остале субјекте система одбране изузев Војске Србије, зависно од потреба, знања и способности за извршавање послова и задатака.

Распоредивање војних обвезника врши се по следећем редоследу првенства:

1. команде, јединице и установе Војске Србије;
2. војне јединице и војне установе Министарства одбране;
3. полиција;



4. јединице и органи цивилне заштите;
5. јединице осматрања, обавештавања и узбуњивања;
6. државни органи, органи државне управе, органи аутономних покрајина и јединице локалне самоуправе, привредна друштва, друга правна лица и предузетници који производе предмете, односно пружају услуге од посебног значаја за одбрану земље.

Обавезе лица у резервном саставу настале су од дана отпуштања са служења војног рока или цивилне службе, од дана када је обавеза служења војног рока регулисана на други начин, од дана престанка професионалне војне службе, од дана превођења у резервни састав и трају до краја календарске године у којој војни обвезник (мушкарац) навршава 60 година живота.

Обавезе у резервном саставу за жене које подлежу обавези настају почетком календарске године у којој навршавају 19 година и трају до краја календарске године у којој навршавају 50 година живота.

Председник Републике, у складу са чланом 49. *Закона о војној, радној и материјалној обавези*, може продужити трајање обавезе лицима у резервном саставу само за резервне подофицире и резервне официре и након навршених прописаних година живота. Дато право је неопходно за



случајеве када команде, јединице и установе Војске Србије и војне јединице и војне установе Министарства одбране не буду попуњене овим лицима због губитака и недостатка кадра, а што би угрозило оперативну и функционалну способност јединица.

У складу са *Законом о полицији*, Министарство унутрашњих послова може образовати помоћну полицију за извршавање полицијских задатака у случајевима када треба надокнадити ангажовање великог броја полицијских службеника за: извршавање задатака високог безбедносног ризика; у време природних и других несрећа; обезбеђивање државне границе; у другим случајевима када је теже угрожена унутрашња безбедност и у случајевима ванредног и ратног стања.

Војни обвезници који имају распоред у Министарству унутрашњих послова не позивају се на војну вежбу већ своје обавезе извршавају према *Закону о полицији*.

Позивање лица из резервног састава ради извршавања војне обавезе врши надлежни територијални орган код којег се лице води у евиденцији, а то у конкретном случају значи месно надлежни центар Министарства одбране за локалну самоуправу.

Лице из резервног састава позива се општим позивом или појединачним позивом који производе исто правно дејство, с тим што се појединачни позив предаје у писаној форми именованом на адресу, а општи позив се објављује путем радија, телевизије, плаката или других средстава обавештавања грађана. Појединачни позив садржи податке о војном обвезнику, а уручује се у складу са одредбама *Закона о општем управном поступку*. Позив се доставља поштом или преко службеног лица (курир-позивар). Потврду о извршеном достављању (доставницу) потписују прималац и достављач, а прималац је дужан да упише словима датум пријема. Ако је позивање извршено општим позивом, сматра се да је достављање извршено по истеку 15 дана од дана објављивања односно истицања општег позива.

Рок за позивање лица у резервном саставу је најкасније 30 дана пре почетка обавезе на коју се позива ради времена које је војном обвезнику потребно да реши евентуалне egzистенцијалне, радне, породичне и све друге проблеме и предузме потребне радње како би их благовремено окончао пре јављања на извршење обавезе у резервном саставу.

Када се војни обвезник позива на мобилизацију или се проверава мобилизацијска способност, временски се не ограничава достављање позива а јављање по позиву извршава се одмах, што је у складу са природом, захтевима и потребом Војске Србије и других снага одбране.

Због неодрживања на позив територијалног органа, на лице у резервном саставу примењују се одредбе члана 63. *Закона о општем управном поступку*. Због неоправданог изостанка лице у резервном саставу принудно се приводи и оно плаћа новчану казну и трошкове привођења, што до доношења *Закона о војној, радној и материјалној обавези* није био случај. Закључак о привођењу, о изрицању казне и о плаћању трошкова привођења доноси територијални орган Министарства одбране који је позвао лице. Закључак о привођењу доставља се надлежном органу полиције који неодрживано лице спроводи, односно приводи на место и у року означеном у закључку. На закључак о привођењу није допуштена жалба.

МОДЕЛИ АКТИВНЕ РЕЗЕРВЕ

У процесу планирања, организовања, законског и подзаконског уређења и реализације концепта активне и пасивне резерве коришћена су, поред домаћих, искуства и резултати у 23 државе у ближем и даљем окружењу. Ради илустрације и поређења са домаћим концептом активне резерве биће приказана доступна знања и решења из Грчке, Словеније и Црне Горе.

Грчка

У Грчкој постоји активна резерва која се зове Резерва високе спремности (Εφεδροι Υψηλής Ετοιμότητας – ΕΦ.Υ.ΕΣ. – Reserve High Preparedness). Приликом израде модела активне резерве, користила су се искуства западних земаља пре свега САД и В. Британије. Резерва високе спремности уведена је само за КоВ и заснована је на *Закону о активној резерви*, који је донет 2005. године. Први „пилот“ програм са 700 припадника резервних снага изведен је 2007. године у Тракији и на два острва.

Резерва високе спремности Грчке позива се сваке године у времену од једног до четири месеца у два годишња периода, на основу годишњег распореда који је направљен у ГШ КоВ. Позиви су најчешће у зимском периоду, док су у летњим и осталим месецима припадници активне резерве слободни да се посвете својим сталним активностима, професији или сезонским пословима у туризму. У време кризе они се одазивају одмах, без обзира на све претходне позиве које су имали у истој години и у том случају распоређују се у састав активних јединица.

Грчка има око 35.000 припадника Резерве високе спремности, а до краја 2012. године планирано је да у оружаним снагама буде око 80.000 припадника (ово је вероватно неоствариво због тренутне економске ситуације у којој се налази Грчка економија). Иначе у КоВ има 96.850 припадника активног састава.

Резервисти ΕΦ.Υ.ΕΣ Грчке, за време док се налазе у униформи (под оружјем) на обуци или на вежбама, имају обезбеђен бесплатан смештај и исхрану. Могу да користе војне продавнице и војне клубове. Здравствено осигурање им је обезбеђено у војним болницама. У случају повређивања (инвалидност до 67%) или смрти припадника ΕΦ.Υ.ΕΣ по-

родици се обезбеђују све бенифиције као и код професионалног војника.

Уговор у Грчкој се потписује на три године (за три године уговора, добија се година ефективног радног стажа, која се додаје на постојећи радни стаж). Напредовање у активној резерви могуће је само два чина изнад онога који је имао приликом служења војног рока (за војнике до чина десетара, за подофицире до чина потпоручника, а за официре до чина капетана). Продужење уговора могуће је за војнике до 35 година старости, а за официре и подофицире до 40 година.

Приступ активној резерви Грчке заснован је на принципу добровољности после чега се потписује уговор. Критеријуми конкурса, односно услови за пријем кандидата су: да је држављанин Грчке, да је служио војни рок (предност имају бивша војна лица која су напустила ОС, осим у случајевима када су учинила кривично дело или су отпуштена због здравствених разлога), да су здравствено способни (да испуњавају здравствене критеријуме), да стално борава у пограничним зонама (континентални део границе или острва), да су старости, за војнике у резерви високе спремности до 35 година, а за официре и подофицире до 40 година и да нису осуђивани или да им нису одузета грађан-



ско-политичка права (у случају неоправданог изласка на изборе).

За сада у ОС Грчке правно није дефинисан однос са послодавцима, јер је увођење активне резерве и даље програм који је у развоју.

Основни услови и селекција за кандидате EF. Y.ES оружаних снага Грчке су: породична ситуација, године старости, место становања (предност имају становници граничних подручја у северном делу Грчке и на острвима), специјалност коју је имао служећи војни рок или професионални уговор, време од завршетка војног рока.

Словенија

Активна резерва ОС Словеније заснива се на концепту професионалне војске, на принципу добровољног склапања уговора са МО Словеније на одређени период. Припадници активне резерве ОС Словеније имају цивилно запослење и позивају се у резерву само на вежбе и у случају потребе одбране државе или других задатака. Основни задатак припадника активне резерве је увежбавање и обука за војнике, подофицире или официре, у зависности од жеље и квалификација. По завршетку обуке, за време трајања уговора, припадници активне резерве могу бити позвани да учествују у мултинационалним операцијама и за помоћ у природним и другим несрећама.

Вршење војничке службе у миру ван државе може да траје највише седам месеци. Уговори у Словенији склапају се на добровољној основи, на три до пет година, са могућношћу продужења уговора на још пет година. Услови пријема кандидата у активну резерву Словеније су: да су држављани, да немају двојно држављанство и да су здравствено способни за војничку службу, примерна старост, на дужност војника: да имају завршену најмање средњу занатску школу, за подофицире најмање средњу школу и за официре најмање високу стручну школу, да нису запослени, на оспособљавању или школовању у иностранству, дуже од три месеца, да немају потписане уговоре о добровољној служби у помоћној полицији, да нису распоређени на дужност у систем заштите, спасавања и помоћи, да нису кажњавани и да су сагласни са извршењем безбедносне провере.

Послодавци у Словенији код којих су запослени припадници активне резерве немају посебних погодности, сем утицаја на избор термина у којем ће припадници резерве бити одсутни са посла.

Припадници активне резерве ОС Словеније који нису служили обавезни или добровољни војни рок морају, у првој години потписаног уговора, да заврше основну војно-стручну обуку у трајању од три и по месеца. Припадници који су служили обавезни или добровољни војни рок реализују обуку у укупном трајању до 30 дана годишње. За обуку војника у понуди су два термина. Припадник активне резерве у договору са послодавцем, код кога је стално запослен, бира термин за обуку. Обука за подофицире и официре организује се једном годишње. Управни орган надлежан за одбрамбене послове дужан је да припаднике активне резерве претходно упозна са предлогом плана обуке. Са коначним планом обуке управни орган дужан је да упозна припадника резерве и његовог послодавца најкасније 30 дана пре почетка обуке.

Мотивација за активну резерву ОС Словеније обезбеђена је уз финансијске припадности, разне повластице у систему МО и друштву (поред радног места у цивилству, које је законом загарантовано).

„Регрутовање“ лица за активну резерву у Словенији врши се на добровољном принципу.

Црна Гора

У Црној Гори активна резерва је део резервног састава Војске са бројном величином од 400 лица и то 30 резервних официра, 70 резервних подофицира и 300 резервних војника. Припадници активне резерве ангажују се, на основу уговора, ради попуне упражњених формацијских места, обуке, вежби, учешћа у међународним снагама и извршавању посебних задатака који захтевају ангажовање додатних снага. Одлуку о ангажовању активне резерве доноси министар одбране Црне Горе а извршава Генералштаб Војске Црне Горе.



АКТИВНА РЕЗЕРВА У СРБИЈИ

Активна резерва представља обучени резервни састав Војске Србије који се ангажује за попуњу јединица Војске Србије и Министарства одбране, ради извршавања задатака у одређеном периоду и чија су права и дужности регулисана законом, подзаконским прописима и закљученим уговором.

Припадници активне резерве ангажују се на задацима одржавања оперативне и функционалне способности, обучавања, ангажовања у мисијама и на другим задацима, у складу са закљученим уговором. Планским и интензивнијим обучавањем и кондицирањем припадника активне резерве обезбеђује се виши степен оспособљености у односу на остала лица из резервног састава.

Општи циљ увођења активне резерве јесте да се обезбеде додатни људски ресурси који ће омогућити поуздану и ефикасну попуњу команди, јединица и установа Војске Србије и војних јединица и војних установа Министарства одбране мотивисаним и обученим кадром, посебно специјалностима од посебног значаја и недостајућим специјалностима.

Лица из активне резерве имају ратни распоред у командама, јединицама и установама Војске Србије и војним јединицама и војним установама Министарству одбране са којима су склопили уговор о ангажовању у својству припадника активне резерве.

Припадници активне резерве ангажују се за:

1. редовно годишње обучавање (кондицирање) ради оспособљавања за мисију одбране од оружаног угрожавања – до 45 дана годишње;
2. учешће у мисијама изградње и очувања мира у региону и свету – три месеца за припрему и шест месеци за учешће у мисији;
3. учешће у мисијама подршке цивилним органима власти у супротстављању претњама безбедности (помоћ цивилним властима у супротстављању унутрашњем угрожавању безбедности, тероризму, сепаратизму и организованом криминалу и помоћ цивилним властима у случају природних непогода, техничко-технолошких и других несрећа) – до шест месеци годишње.

Пријем у активну резерву

Пријем у активну резерву врши се на основу јавног конкурса, у складу са Планом попуње којим се за сваку календарску годину одређују број и специјалности лица која се могу ангажовати у активној резерви. Генералштаб Војске Србије и организациона јединица Министарства од-





бране надлежна за људске ресурсе утврђују и воде посебну евиденцију специјалности за које се могу ангажовати лица у активној резерви.

Број и структуру лица (по чину, роду, служби, специјалности и јединицама) са којима се може закључити уговор о ангажовању у активној резерви за потребе команди, јединица и установа Војске Србије и војних јединица и војних установа Министарства одбране одобрава министар одбране за сваку календарску годину у складу са потребама и одобреним финансијским средствима за те намене.

Предлог Плана попуне сачињава се за сваку календарску годину и доставља на одобрење министру за сваку наредну годину. Предлози за попуњу активног резервом усклађују се са потребним приоритетима попуње Војске Србије.

У складу са постојећим безбедносним окружењем, тренутном попуном Војске Србије и војних јединица и војних установа Министарства одбране, задацима које извршава Војска Србије и финансијским капацитетима и могућностима могуће је у 2012. години обезбедити бројну величину активне резерве до 1.000 припадника а у наредним годинама и до 2.000 припадника, зависно од потреба.

На поступак спровођења јавног конкурса, примењују се одредбе Уредбе о пријему у професионалну војну службу.

На основу *Закона о војној, радној и материјалној обавези* и *Уредбе о служби у активној резерви*, за пријем у активну резерву може конкурисати лице из резервног састава које испуњава опште и посебне услове.

Општи услови за пријем лица у активну резерву су:

- 1) да је држављанин Републике Србије;
- 2) да је здравствено способан за службу у Војсци Србије;
- 3) да му раније није престајао радни однос због теже повреде дужности из радног односа;
- 4) да је приликом ступања у активну резерву млађе од 50 година (за официра) односно 40 година (за војника и подофицира), осим за професионалног припадника Војске Србије коме је престала професионална војна служба;
- 5) да није осуђиван на казну затвора од најмање шест месеци;
- 6) да се против њега не води кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности или поступак пред војним дисциплинским судом.

Посебне услове одређује Министарство одбране у зависности од специфичних потреба војне службе, неопходних способности, знања, вештина и одобреног плана.

Припадник активне резерве може постати лице из резервног састава који испуњава прописане опште услове и посебне услове одређене конкурсом, а који се тичу војно-стручне оспособљености и степена стручне спреме, специјалности, усавршавања, медицинско-психолошке и физич-

ке способности и безбедносних услова за ангажовање на формацијском месту за које се закључује уговор.

Активна резерва Војске Србије попуњава се:

1. нераспоређеним лицима из резервног састава која су одслужили војни рок са оружјем или су завршили курс за резервне официре,

2. лицима из резервног састава којима је престао радни однос у својству професионалног војног лица (официр, подофицир, професионални војник), а по годинама живота им није истекла обавеза служења у резервном саставу и

3. распоређеним лицима из резервног састава (лицима којима је већ одређен ратни распоред у јединицама, командама и установама Војске Србије и Министарства одбране и другим државним органима), сем лицима која су распоређена у Полицију.

Жене у резервном саставу могу конкурисати за пријем у активну резерву у складу са општим и посебним условима.

Пријављивање и избор кандидата

Министарство одбране у средствима јавног информисања објављује конкурс за пријаву кандидата за службу у активної резерви.

Пријаву на конкурс за службу у активної резерви са потребним доказима о испуњености услова лице у резервном саставу подноси органу који је назначен у конкурс.

Кандидат за службу у активної резерви јавља се, пре пријаве на конкурс, територијалном органу код којег се води у евиденцији (центар Министарства одбране за локалну самоуправу) ради сравањења података и прибављања уверења о регулисаној војној обавези и статусним питањима. Центар МО за локалну самоуправу идентификује лице, сагледава испуњеност услова по питању обавеза у резервном саставу за пријаву на конкурс (дотадашња здравствена способност, старосне границе, распоред у резервном саставу, оспособљеност) и детаљно информише лице о начину конкурисања, поступку избора и његовим правима и обавезама у вези са за службом у активної резерви. Према подацима који се воде у службеној евиденцији територијалних органа, кандидату се издаје уверење које поред општих података садржи: увођење; регрутовање; ток и место служење војног рока или други начин регулисања обавезе служења војног рока; утврђена здравствена способност и евентуална ограничења; чин, ВЕС и специјалност; оспособљеност; учешће на војним вежбама и рату; распоред у резервном саставу и друге податке од значаја за избор кандидата.

Кандидат може у центру МО за локалну самоуправу добити формализован образац пријаве за службу у активної резерви и помоћ органа у поступку попуњавања образаца. Попуњен образац пријаве, уверење територијалног органа и остале доказе о испуњености општих и посебних услова конкурса кандидат доставља на начин и адресу прецизирану у конкурс за пријем у активну резерву.





Уверења којима се доказује испуњавање услова за службу у активної резерви кандидату издају овлашћене службе и месно надлежни судови.

Центар МО за локалну самоуправу устројава прописана документа војне евиденције у складу са прописима о вођењу евиденције војних обвезника а након избора кандидата и податке о распореду и ангажовању припадника активне резерве са територије своје надлежности.

Након истека рока за пријављивање кандидата, комисија образована за спровођење конкурсног поступка евидентира кандидате и сагледава испуњеност услова конкурса.

У складу са бројем места за пријем у активну резерву, комисија предлаже кандидате за које је потребно утврдити здравствену способност и испуњеност безбедносних услова за рад у Министарству одбране и Војсци Србије.

Оцена здравствене способности утврђује се у војомедицинским установама у коју се упућују кандидати, а испуњеност безбедносних услова утврђују органи Војнобезбедносне агенције. За проверу испуњености безбедносних услова потребна је сагласност кандидата.

У складу са утврђеним здравственим стањем и безбедносном провером комисија за спровођење конкурсног поступка предлог листе кандидата за пријем у активну резерву доставља органу надлежном за пријем и закључивање уговора о служби у активної резерви. Редослед кандидата на листи за избор утврђује се према резултатима кандидата у изборном поступку, утврђеној здравственој способности и безбедносним критеријумима.

Старшина надлежан за доношење одлуке о избору кандидата, врши избор потребног броја припадника активне резерве између кандидата са листе за избор, у складу са Уредбом о пријему у професионалну војну службу.

Закључивање уговора

Правилник о битним елементима уговора којим се уређују међусобна права и обавезе Министарства одбране, лица у активної резерви и послодаваца прописује министар одбране на предлог начелника Генералштаба.

Правилник обухвата битне елементе следећих уговора:

- Уговор о служби у активної резерви,
- Појединачни уговор о ангажовању припадника активне резерве за извршење конкретних мисија и задатака и
- Уговор о пословној сарадњи са послодавцем.

Кандидат који је изабран на јавном конкурсном закључује типски уговор са јединицом ранга бригаде или вишег састава о служби у активної резерви на период до две године, у складу са чланом 56. *Закона о војној, радној и материјалној обавези.*

Уговором о служби у активної резерви се уређују:

- услови ангажовања,
- време ангажовања,

– начин ангажовања,
– послови за које се ангажује припадник активне резерве и
– права и обавезе за време извршавања стручних послова у Министарству одбране и војних дужности у Војсци Србије.

Уговор о активної резерви може се продужити најдуже до године у којој лице пуни 45 (за војнике и подофицире), односно 55 (за офицере) година.

Уговор о служби у активної резерви престаје истеком уговореног рока.

Лица из активне резерве имају распоред у резервном саставу у командама, јединицама и установама Војске Србије и војним јединицама и војним установама Министарству одбране са којима су закључили уговор о ангажовању у својству припадника активне резерве. У ратном и ванредном стању припадници активне резерве имају исти статус као и припадници пасивне резерве распоређени у ратне јединице.

Уговор о служби у активної резерви може престати и пре истека уговореног рока, на основу члана 110. Закона о Војсци Србије, и то:

- 1) ако му престане држављанство Републике Србије;
- 2) ако се на основу коначне оцене и мишљења надлежног органа здравствене службе утврди да је трајно неспособан за службу у Војсци Србије;
- 3) ако неоправдано изостане са службе у активної резерви пет радних дана непрекидно или седам радних дана са прекидима у току 12 месеци;

- 4) ако је два пута узастопно неповољно оцењен;
- 5) ако изгуби чин;
- 6) на његов захтев;
- 7) ако се утврди да је приликом пријема у службу у активної резерви дао неистините податке који су од значаја за пријем;
- 8) ако се после лечења од болести зависности поново утврди употреба психоактивних супстанци;
- 9) по сили закона;
- 10) његовом смрћу.

Служба у активної резерви престаје и ако се команда, јединица и установа Војске Србије или војна јединица и војна установа Министарства одбране расформира и нема потребе ни могућности за даље ангажовање и распоред припадника активне резерве.

Појединачни уговор о ангажовању припадника активне резерве за извршење конкретних мисија и задатака закључује се у складу са условима утврђеним прописима о Војсци Србије и уговором о служби у активної резерви (у уговору је дата обавеза припадника активне резерве да на позив надлежног старешине потпише појединачни уговор у року од седам дана).

Са припадником активне резерве који се ангажује у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије закључује се уговор о ангажовању у мултинационалним операцијама, у складу са:

– Законом о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије,



– Уредбом о основама и мерилима за увећање плате и друга новчана примања припадника ВС и других снага одбране за време учешћа у мултинационалним операцијама и

– Правилником о критеријумима за избор и начину избора припадника ВС и запослених у МО који се припремају и обучавају за учешће у у мултинационалним операцијама и начину издавања сертификата о оспособљености.

Одлуком о преношењу овлашћења за решавање у управним и другим стварима у вези са вршењем војне обавезе („СВЛ“, бр. 38/2009), тачком 3. прописано је: „Старешине команди, јединица и установа ВС на положају команданта бригаде или старешине њима равног или вишег положаја овлашћују се да закључују уговоре о пословној сарадњи на извршавању послова од значаја за одбрану, у складу са законом.“

Уговором о пословној сарадњи са послодавцем ближе се регулише:

- број припадника активне резерве запослених код послодавца;
- време и услови њиховог ангажовања у активnoj резерви;
- право припадника активне резерве на мировање радног односа код послодавца у складу са *Законом о раду* („Службени гласник РС“, бр. 24 и 61/2005, 54/2009) и
- обавеза послодавца да прими припадника активне резерве, после истека појединачног уговора о ангажовању, у радни однос, у складу са *Законом о раду* и да не примењује никакве мере дискриминације према припаднику активне резерве.

За време ангажовања у мисијама и на задацима лицама из активне резерве мирују права и обавезе из радног односа код послодавца. Нови послодавац је Војска Србије и по том основу остварује се права на зараду, стаж, здравствено и пензијско осигурање исто као и за професионалне војнике одговарајућег чина, категорије, звања и искуства, зависно од уговорене дужности. Ангажовање у Вој-

сци Србије за незапослене припаднике активне резерве сматрало би се радом на одређено време а за запослене припаднике – радом код другог послодавца.

Законом о војној, радној и материјалној обавези регулисана је радноправна заштита лица за време и након ангажовања у активnoj резерви, тако да лицу због ангажовања у војној служби не може престати радни однос, нити би због тога могао бити у било каквом неравноправном положају у односу на лица у истој радној организацији, установи или органу која нису припадници активне резерве. Законом Републике Србије, који регулишу радноправне односе, пореске обавезе и друга питања, треба прописати мере чији је циљ подстицање послодавца да омогуће запосленима ангажовање у активnoj резерви, а запосленима атрактивност и тржишну привлачност за конкурисање и закључивање уговора о ангажовању у активnoj резерви.

Права и обавезе припадника активне резерве

Припаднику активне резерве за време трајања *Уговора о служби у активnoj резерви* припада новчана накнада (апанажа), коју одређује министар одбране за сваки месец трајања уговора.

Припаднику активне резерве за време обучавања, оспособљавања и извршења мисија и задатака у активnoj резерви, док је на дужности у јединици, припада плата, према прописима којима се уређују плате и друга новчана примања професионалних припадника Војске Србије, утврђена за официра и подофицира истог чина и положаја, а за војника – истог чина и дужности.

Новчана накнада (апанажа) не припада припаднику активне резерве за време када му припада плата за ангажовање у активnoj резерви.

Припаднику активне резерве за време спровођења поступка избора по јавном конкурсy, селекције, оспособљавања и обучавања припадају бесплатна исхрана, смештај и накнада путних и других трошкова за долазак на оспособљавање – ангажовање и повратак у место становања.

Припадник активне резерве за време обучавања, оспособљавања и извршења мисија и задатака у ВС и војним јединицама и војним установама МО има право на здравствену заштиту по садржају и обиму прописаним за професионалне припаднике Војске Србије. Припадник активне резерве након престанка уговора о активnoj резерви има право на здравствену заштиту за повреде или обољења која је задобио за време ангажовања у Војсци Србије, ако то право не остварује по другом основу.

Припадник активне резерве код кога се појави обољење по престанку уговора о активnoj резерви има право на здравствену заштиту, ако у року од два месеца од дана престанка уговора о активnoj резерви пријави обољење надле-

жном територијалном органу МО и ако војна лекарска комисија утврди да је обољење настало за време ангажовања у активної резерви или као последица ангажовања у активної резерви.

У складу са чл. 13, 14. и 14а Закона о Војсци Србије током ангажовања за вршење војне службе, припадник активне резерве дужан је да:

1) поступа у складу са *Уставом*, законом и другим прописом, према правилима струке, непристрасно и страначки неутрално;

2) не истиче страначка или друга политичка обележја и не изражава своја политичка уверења;

3) извршава наређења и обавезе у вези са припремом и учествовањем у мултинационалним операцијама у складу са прописима о употреби Војске Србије ван граница Републике Србије;

4) изврши наређење, односно налог претпостављеног у вези са службом, као и наређење, односно налог који у одсуству претпостављеног изда старији кад је неопходно да се хитно предузму мере за извршавање неодложних и значајних службених задатака, изузев наређења чијим би се извршењем учинило кривично дело;

5) ако прими наређење чије извршење би представљало повреду закона, захтева од старешине који је издао такво наређење да га понови у писаном облику;

6) одбије извршење поновљеног наређења, односно налога претпостављеног или старијег чијим би се извршењем учинило кривично дело;

7) о издавању поновљеног противправног наређења, односно налога одмах обавести лице претпостављено лицу које је издао противправно наређење, односно друго надлежно лице;

8) поступа у складу са *Правилном службе Војске Србије и Кодексом часћи припадника Војске Србије*;

9) чува војну, службену и државну тајну, за време службе и по престанку службе у периоду одређеном законом којим се уређује заштита тајних података, осим ако на законом одређени начин није ослобођено обавезе чувања тајне, односно овлашћено да одређеном органу или лицу саопшти тајни податак;

10) непосредно претпостављеном старешини у писаном облику достави сазнања значајна за одбрану до којих је дошао обављањем војних дужности или на други начин.

Током вршења војне службе припаднику активне резерве није допуштено право на штрајк, нити учешће у активностима удружења којима се остварују циљеви реформе система одбране и Војске Србије, усклађивања прописа са општеприхваћеним стандардима и прописима Европске уније, изградње стратегије одбране и *Доктрине Војске Србије* којом се утврђују састав, организација и формација Војске Србије; оперативне и функционалне способности, употребе и попуне Војске Србије; приправности и мобили-





зације; опремљености наоружањем и војном опремом; командовања и руковођења у Војсци Србије и управљања системом одбране; учешћа у мултинационалним операцијама и унутрашњих односа у Војсци Србије.

За време ангажовања у Војсци Србије и Министарству одбране припаднику активне резерве забрањено је присуствовање скуповима политичких странака и свака политичка активност изузев коришћења активног бирачког права.

Обучавање припадника активне резерве врши се у складу са годишњим плановима обучавања резервног састава које израђује јединица у коју је лице распоређено, а реализује се у јединицама Војске Србије и војним јединицама и војним установама Министарства одбране.

У случају потребе за закључивањем појединачног уговора о ангажовању припадника активне резерве за извршење конкретних мисија и задатака, на позив старешине јединице са којим је закључио Уговор о служби у активnoj резерви, припадник активне резерве мора се јавити у року од седам дана.

Припадник активне резерве дужан је да путовање у иностранство пријави надлежном старешини јединице са којим је закључио уговор о активnoj резерви, наводећи време одсутности и одредиште путовања, у складу са Правилником о условима путовања у иностранство професионалних припадника Војске Србије и војника на служењу војног рока („Службени војни лист“, бр. 30/09).

Припадник активне резерве дужан је да, у случају промене послодавца, о томе обавести надлежног старешину јединице са којим је закључио уговор о активnoj резерви, ради закључивања уговора о пословној сарадњи са новим послодавцем.

Вођење евиденције

Припадници активне резерве евидентирају се у јединственој евиденцији војних обвезника и посебној евиденцији припадника активне резерве коју воде надлежни територијални органи МО у складу са прописима који регулишу вођење војне евиденције.

Надлежна организациона јединица Министарства одбране у чијој је надлежности вођење евиденције о припадницима активне резерве води посебне евиденције закључених уговора о активnoj резерви и уговора о пословној сарадњи са послодавцем припадника активне резерве (за послена лица).

Примерак закључених уговора о активnoj резерви јединица доставља надлежном територијалном органу МО код којег се води у евиденцији припадник активне резерве и послодавцу код кога је припадник активне резерве у радном односу.

Евиденцију припадника активне резерве воде и јединице Војске Србије и војне јединице и војне установе Министарства одбране код којих су та лица ангажована. Ко-

манде, јединице и установе Војске Србије и војне јединице и војне установе Министарства одбране дужне су да о свим битним чињеницама за службу припадника активне резерве обавесте надлежни територијални орган.

Надлежни територијални орган издаје уверења о чињеницама у вези са службом у активної резерви о којима води евиденцију.

Позивање припадника активне резерве на оспособљавање и ангажовање у мисијама и задацима врше територијални органи Министарства одбране на основу захтева команди, јединица и установа Војске Србије и војних јединица и војних установа Министарства одбране.

Команде, јединице и установе Војске Србије и војне јединице и војне установе Министарства одбране припремају и организују и сопствени позиварски систем за припаднике активне резерве из свог састава ради позивања у условима мобилизације, провере мобилизацијске и оперативне способност и ванредних ситуација у миру и ванредног и ратног стања. О позивању припадника активне резерве сопственим позиварским системом обавештавају територијални орган код кога се припадник активне резерве води у евиденцији.

Решење о одлагању и прекиду оспособљавања или ангажовања у мисијама и на задацима за припаднике активне резерве а ради специфичног уговорног односа припадника активне резерве доноси надлежни старешина Војске Србије односно старешина војне јединице или војне установе Министарства одбране. Захтев за одлагање обавезе са потребним доказима подноси се територијалним органу Министарства одбране који исти прослеђује саставу који је тражио позивање припадника активне резерве. Захтев за прекид ангажовања са потребним доказима подноси се непосредно старешини састава у ком је ангажован.

ПАСИВНА РЕЗЕРВА

Пасивна резерва је целокупан расположиви потенцијал лица држављана Републике Србије која су регулисала обавезу служења војног рока или су ту обавезу регулисала на други начин, а који су способни за службу у резервном саставу, изузимајући лица која су припадници активне резерве.

Пасивну резерву сачињавају резервни официри, резервни подофицири и војници у резерви. Припадници пасивне резерве распоређују се у ратне команде, јединице и установе Војске Србије, војне јединице и војне установе Министарства одбране, у полицију, у саставе цивилне заштите и у саставе других снага одбране. Лица у резервном саставу која немају распоред у напред наведеним саставима су нераспоређени припадници пасивне резерве.



Распоред лица у резервном саставу, на основу одобреног Плана попуне, врше територијални органи Министарства одбране. Припадници пасивне резерве начелно се распоређују по територијалном принципу кад год за то постоје услови. Екстериторијални распоред се примењује када на одређеној територији нема довољно лица за распоред у складу са захтевима и потребом посебно са одређеним категоријама људства и специјалностима од посебног значаја.

Припадници пасивне резерве ангажују се за одбрану Републике Србије од оружаног угрожавања споља и за подршку цивилним властима у супротстављању претњама безбедности.

Припадници пасивне резерве позивају се на редовно обучавање у току календарске године до 15 дана.

Нераспоређени припадници пасивне резерве се могу ангажовати по основу радне обавезе.

Војна обавеза у резервном саставу извршава се учешћем припадника пасивне резерве на вежбама, курсевима и другим облицима војне обуке, обуке за послове цивилне заштите и извршавањем других дужности прописаних законом, а у случају ванредног или ратног стања ступањем у Војску Србије, ангажовањем у цивилној заштити, извршавањем одређених војних дужности и послова у другим снагама одбране.



Ради обуке и оспособљавања припадници пасивне резерве позивају се на војне вежбе и вежбе цивилне заштите. Припадник пасивне резерве може бити позван на вежбу највише до 90 дана у току једне године.

Територијални орган Министарства одбране надлежан је за решавање статуса позваних лица, сем припадника активне резерве, до момента јављања лица у јединицу односно састав у којем су распоређена. Од момента јављања до отпуштања из јединице односно састава, за њихов статус надлежан је старешина јединице односно другог састава.

Војна вежба се под условима прописаним одредбама Закона о војној, радној и материјалној обавези одлаже на захтев лица у резервном саставу, или државног органа, предузећа или другог правног лица код којег је запослено позвано лице у резервном саставу због неодложних потреба службе. Уз захтев за одлагање војне вежбе прилажу се докази о постојању разлога за одлагање и докази о неодложној потреби службе због које се тражи одлагање војне вежбе.

Решење о одлагању вежбе доноси надлежни територијални орган а примерак решења доставља команди, јединици или установи односно саставу у којем подносилац захтева има распоред у резервном саставу и који је тражио позивање.

Позваном лицу у резервном саставу се на његов захтев вежба прекида односно одлаже: ако је болесно (до наредног позивања по његовом оздрављењу); ако је из његовог дома-

ћинства у исто време позиван други члан домаћинства или се већ налази на служењу војног рока (док се он не врати); ако у време вежбе полаже испите и ако би одласком на вежбу било спречено да заврши школску годину (док такав разлог постоји); ако се у време вежбе налази на припремама ради учешћа на европским и светским спортским такмичењима и олимпијским играма; ако учествује у међународним научним, истраживачким и уметничким манифестацијама или треба да обавља послове који су од изузетног значаја за Републику Србију (док манифестације и послови трају); ако би услед смрти или тешке болести у домаћинству односно услед елементарне непогоде домаћинство било доведено у тежак материјални или социјални положај његовим одласком на вежбу (док такво стање у домаћинству траје).

Ако у месту у којем борави лице у резервном саставу влада заразна болест, вежба се том лицу одлаже док заразна болест траје. Вежба која траје дуже од три дана може се регистрованом пољопривреднику и другом лицу које самостално обавља привредну делатност, одложити због неодложних радова, ако у његовом домаћинству нема другог члана способног за привређивање.

Позивање лица у резервном саставу у току 2010. и 2011. године вршено је у складу са Годишњим планом позивања ради редовне обуке и саопштавања распореда у резервном саставу. Имајући у виду процес професионализације Војске Србије и реорганизацију команди, јединица и установа Војске Србије и организационих јединица Министарства одбране, обуставу обавезе служења војног рока са оружјем, успостављање новог концепта одбране и примену концепта активне и пасивне резерве, позивање лица у резервном саставу ради саопштавања распореда у резервном саставу је неопходна и планска радња која се спроводи и она није везана са усложњавањем ситуације на делу територије Републике Србије. О позивању лица из резервног састава јавност је правовремено и објективно обавештавало Министарства одбране, али без давања детаља и података о распореду лица јер је то, законом утврђено, војна тајна.

У процесу примене усвојеног концепта активне и пасивне резерве и даљем развоју и доградњи система одбране у целини неопходно је указати и на нежељене последице које могу наступити у будућности.

На основу усвојених међународних конвенција о људским правима и слободама, међународних и националних законодавних решења и остварене праксе, а у смислу ових разматрања, приговор савести може се у ширем обиму дефинисати: као сукоб савести појединца са обавезама које му намеће право заједнице да изврши нешто што се противи његовим убеђењима; као право појединца да сам одлучи на који ће начин испунити своју грађанску дужност у одбрани земље и као право грађанина да своју војну обавезу



Лице у резервном саставу може се позивати на приговор савести након истека периода од четири године од дана завршетка служења војног рока са оружјем.

СПРЕМНОСТ ЗА МИСИЈЕ И ЗАДАТКЕ ВОЈСКЕ

С циљем успостављања савременог, ефикасног и економски одрживог система одбране Републике Србије у континуираном процесу реформе система одбране који се спроводи на основу утврђене политике одбране ради усклађивања система одбране са изазовима, ризицима и претњама безбедности, а у оквиру потреба и могућности Републике Србије, прихваћен је и нормативно правно уређен систем попуне Војске Србије и других снага одбране резервним саставом. Применом концепта активне и пасивне резерве обезбеђује се неопходан људски потенцијал за попуну Војске Србије и других снага одбране ради извршавања додељених мисија и задатака.

У ближој будућности реално је постепено и систематично смањивање бројног стања ратне војске и других снага одбране у смислу смањења ангажовања лица из пасивне резерве на рачун оспособљености, опремљености,

оперативних и функционалних способности професионалног састава и бројности и способности припадника активне резерве. На тај начин рационализовао би се однос професионалног састава, активне резерве и пасивне резерве али при томе се мора водити рачуна да се ни на који начин не угрози оперативна и функционална способност Војске Србије и других снага одбране.

Ради реализације и обезбеђења сигурне, потпуне и ефикасне попуне резервним саставом Војске Србије и других снага одбране потребно је обезбедити додатна новчана средства ради опремања савременим наоружањем и војном опремом и бројнијем учешћу активне резерве у односу на пасивну резерву. ■

зу замени вршењем алтернативне службе. У ужем смислу може се дефинисати као одбијање служења у резервном саставу због дубоких уверења која проистичу из верских, етичких, моралних, филозофских, хуманитарних или било којих других разлога савести, као одбијање да се учествује у убијању људи и као право да се одбије служба у војним јединицама и установама и на тај начин учешће у било каквом виду рата или припрема за рат.

Уставом Републике Србије, Законом о одбрани и Законом о цивилној служби утврђено је и прецизирано право и могућност лицу из резервног састава да се позове на приговор савести.

Разводник
Маја Радаковић,
инжињерац
пионир



Друговање с експлозивом



Маја Радаковић из Бешке завршила је средњу саобраћајну школу и стекла звање техничара друског саобраћаја. Али, и даље је сањала о униформи и војсци. Пријавила се на конкурс Прве бригаде за пријем у професионалну службу. Брзо је завршила индивидуалну војничку обуку у Првом центру у Сомбору.

Иако је желела да постане везиста, без икаквих претходних знања о дужностима у инжињеријском батаљону Прве бригаде, Маја се одлучила за професионалног војника пионирске специјалности.

Од тада су рад с експлозивом, минирања и разминирања, израда пролаза у минским пољима, рушење објеката експлозивом, постали саставни део свакодневне Мајине обуке и војничког ангажовања. Адреналина и узбуђења има напретек, али и преко потребног знања, стручности, пажње и посебно минерске сложености.

Према речима разводника Маје Радаковић, када се приступа раду с експлозивом, мисли морају бити усмерене искључиво на то што се ради, никако се не сме допустити да, ни за тренутак, одлутају. То у раду пионира, без обзира на заштитну опрему која тежи и до 40 килограма, може проузрочити фаталне последице.

Изузетно мотивисана за војнички позив, у непуне две године Маја је стасала у изузетног професионалца, па је недавно командант батаљона предложио за лидерски курс који ће јој отворити могућност за стицање подофицирског чина.

Део слободног времена она посвети и спортском стрељаштву у коме је већ остварила запажене резултате – на овогодишњем Спортском првенству Прве бригаде освојила је бронзану медаљу у гађању из аутоматске пушке.

За који дан, у оквиру редовне смене, Маја са колегама одлази у базу „Девојачка чука“, у састав снага Копнене зоне безбедности где ће током тронедељног боравка обављати захтевне војничке задатке и изнова потврдити професионалну оспособљеност. ■

Будимир М. ПОПАДИЋ



МЕДАЉА ЗА АКЦИЈУ „БИТКА ЗА БЕБЕ“



На свечаности у Дому Народне скупштине Србије, 17. новембра 2011, поводом Међународног дана подршке превремено рођеним бебама, уручени су ордени и признања донаторима и заслужним појединцима који су допринели обезбеђивању средстава за куповину нових инкубатора, међу којима су и представници Војне академије.

У име кадета и запослених Академије, орден је примила кадеткиња Светлана Голубовић, која је истакла да је срећна што је имала прилику да прими медаљу за хуманост, која у будућности може да помогне и спаси живот некој превремено рођеној беби.

Хуманитарном акцијом „Битка за бебе“ прикупљена су новчана средства за куповину 160 инкубатора, која су донирали – више од 80 компанија и 500 појединаца, те око 170 малих предузећа, вртића, школа, радњи, удружења грађана, факултета и спортских клубова. Припадници Војне академије, у сарадњи са Војнобезбедносном агенцијом, прикупили су средства за куповину једног инкубатора. ■

ОРГАНИЗАЦИОНЕ НАУКЕ – ИЗАЗОВ 21. ВЕКА

Округли сто „Организационе науке – изазов за 21. век“ одржан је средином новембра у Војној академији. Скупу су присуствовали научни радници из земље и иностранства који се баве том научном облашћу, а организовали су га Војна академија и Факултет техничких наука Универзитета у Новом Саду.

Повод за такав сусрет било је 100 година од објављивања књиге „Научни менаџмент“ и 50 година од објављивања књиге „Методе научне организације рада“. Учествовали су представници државних и приватних универзитета из Србије, представници високих школа струковних студија из Србије, те гости из Црне Горе и Републике Српске. Том приликом приказан је „Тематски зборник“ у коме је објављено 16 радова, међу којима и три рада професора Војне академије. ■

ДЕЛЕГАЦИЈА ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ У ДАНСКОЈ



Делегација Војне академије, коју је предводио командант Кадетске бригаде пуковник Саша Алмажан, боравила је средином новембра у Данској. Посета је организована у склопу билатералне сарадње наше земље с Данском. Представници Србије обишли су Краљевску гарду и Војну академију, где су сагледали начин обуке њихових војника за учешће у мировним операцијама и информисали се о систему образовања на тој академији. Такође, посетили су културне знаменитости Копенхагена, дворца краљевске породице у Фреденсбургу, где су видели церемонију смене Гарде, и дански парламент, у коме су присуствовали седници. ■

СРПСКИ ЈЕЗИК ЗА СТАРЕШИНЕ ИЗ АНГОЛЕ

Недавно је у Катедри за стране језике Војне академије започела настава српског језика за два припадника Оружаних снага Републике Анголе. Двојци старешина примио је, најпре, начелник Академије бригадни генерал Младен Вуруна. Потом су обишли нашу највећу војно образовну институцију и сагледали њене капацитете. После завршетка курса српског језика студенти из Анголе наставиће школовање на Војној академији у Београду. ■

ДАНЦИ У БЕОГРАДУ



Осмочлана група припадника Оружаних снага Краљевине Данске посетила је недавно Војну академију. Том приликом, госте из Данске, које је предводио капетан Јеспер Тони Лунд, примио је начелник Секретаријата Војне академије пуковник Милољуб Сретеновић. Данци су сагледали организацијску структуру наше академије и функционисање наставног процеса. Такође, обишли су Центар за симулације и учење на даљину, Кабинет мотора и моторних возила, Спортски центар и Кабинет наоружања са наставом гађања. У пиштољској стрељани имали су прилику да се опробају у гађању из пиштоља ЦЗ 99. Током боравка у Београду, гости из Данске обишли су више јединица Војске Србије и поједине културно-историјске знаменитости наше земље. ■

Припремили С. ВАСИЛЕСКИ
и А. АНТИЋ

Снимила Ранка ТОМИЋ

ЗАВРШЕНА ВЕЖБА „БЕОГРАД 2011“

Показна вежба и логоровање „Београд 2011“ резервних официра Санитетске службе (СнСл) и Ветеринарске службе (ВтСл) на добровољном служењу војног рока септембарске класе и кадета Медицинског факултета Војномедицинске академије одржана је на тему „Здравствена подршка одреда Војске Србије у мировној операцији УН“. ■

СТРАНИ ВОЈНИ ПРЕДСТАВНИЦИ У ПОСЕТИ ВМА

Током посете инострани војни представници акредитовани у Србији упознати су са капацитетима ВМА у здравственој, образовној и научноистраживачкој области, интересовали су се за могућности и планове за учешће санитетских тимова у међународним мировним мисијама и плановима за развој Регионалног центра за тренинг санитетског особља.

Посебно интересовање владало је за Медицински факултет ВМА, на којем су са деканом пуковником академиком проф. др Миодрагом Чолићем и кадетима разговарали о предностима школовања у овој војнообразовној установи. ■

АКЦИЈА ДОБРОВОЉНОГ ДАВАЊА КРВИ

Чланови Колегијума Војномедицинске академије, на челу са начелником пуковником проф. др Маријаном Новаковићем добровољно су дали крв у Институту за трансфузију ВМА. Повод је пуштање у рад обновљене и осавремењене сале за прикупљање крви на Институту за трансфузију ВМА. Извршена је адаптација просторија Одељења за конзервирање крви у складу са највишим стандардима трансфузијске медицине. ■

ВАКЦИНАЦИЈА ПРОТИВ СЕЗОНСКОГ ГРИПА

Запослени у Војномедицинској академији одазвали су се позиви за вакцинисање против сезонског грипа. Акција је спроведена у циљу заштите здравља запослених и смањења ризика од епидемијске појаве сезонског грипа у Војномедицинској академији. ■

ВМА У АКЦИЈИ ПОШУМЉАВАЊА СРБИЈЕ

У акцији Војномедицинске академије под називом „Засади своје дрво“, кадеткиње и кадети Медицинског факултета ВМА засадили су стабла смрче, кедре, храста и брезе.

Овом акцијом Војномедицинска академија жели да допринесе оплемењивању животног простора и акцији озелењавања Србије. ■

Велика морија

Иако је грип највише и најдуже испитиван од свих инфективних болести, а вирус грипа изучен до најситнијих детаља, оправдано се назива „последњом великом моријом човечанства“. Он је једино инфективно обољење које изазива пандемије код људи у време када су многе раније заразе елиминисане или смањене на безначајне нивое.

Вирус грипа шири се путем капљица које при говору, кашљу и кијању избацује особа заражена gripом. Ове капљице, носећи вирус, лако доспевају до слузокоже дисајних путева других особа које се на овај начин заражавају. Осим тога, особа је може заразити gripом и преко прљавих руку ако додирује нос, уста или очи након додиривања предмета и површина које су контаминирани вирусом.

Особа која је инфицирана вирусом грипа почиње да излучује вирус у спољашњу средину један дан пре почетка симптома и још пет до седам дана након тога, што значи да у овом периоду представља извор инфекције за друге особе.

Сваке године, у сезони грипа, нове варијанте вируса грипа шире се и различито погађају људе у зависности од способности њиховог организма да се избори са инфекцијом. Чак и здрава деца и одрасли могу тешко да оболе од грипа и да буду извор инфекције за своју породицу и пријатеље.

У ову групу спадају старије особе, труднице и особе са хроничним обољењима као што су астма, дијабетес, срчана обољења и слично. Најсигурнија заштита од вируса грипа је вакцинација. Вакцинација особа у повећаном ризику посебно је значајна ради смањења ризика од појаве тешких форми болести.

Вакцинација је битна и за здравствене раднике, али и за особе које брину или живе са особама које су у већем ризику јер се на тај начин штите од инфекције вирусом. Деца млађа од шест месеци такође спадају у ризичну групу, али су они сувише млади да би се вакцинисали. Зато је неопходно да се вакцинишу родитељи и особе које брину о овим бебама.

Осим вакцине у спречавању ширења вируса могу бити од помоћи и добре хигијенске навике и здравствена култура грађана. При кашљу и кијању уста треба покривати марамicom, а док год трају симптоми болести треба остати код куће и избегавати контакте с другим особама. ■

Пуковник доц др Радован ЧЕКАНАЦ
начелник Института за епидемиологију ВМА

Сукоби у измењеним међународним условима

Нове врсте рата

За разлику од периода биполарног светског поретка, када је постојала непосредна опасност од избијања великог, светског сукоба, у савременим условима опасност од великог светског рата је удаљена, али не и потпуно отклоњена. Велике силе, пре свега САД, Русија и Кина, интензивно раде на усавршавању постојећих и развоју и производњи нових средстава ратне технике, стављајући тежиште на нуклеарне компоненте својих оружаних снага, средства и методе за вођење информатичког и кибернетског рата.



Пише др Тодор МИРКОВИЋ

Савремени свет суочава се с веома крупним, често неочекиваним променама у области економског и технолошког развоја, климе и човекове средине, демографије и миграције. Двадесети век увео је савремени свет у нову технолошку револуцију, а двадесет први га води ка битно измењеној економској и политичкој мапи света.

У 20. веку два пута је дошло до промена геополитичке и геостратегијске карте света – од мултиполарног на биполарни и од биполарног на униполарни, а на самом почетку овог века униполарни свет се постепено претвара у нови мултиполарни. Све промене на глобалном и регионалном плану, нарочито оне које се односе на економско-технолошку, геополитичку и геостратегијску поделу света, испољавају снажан утицај на међународне односе, изазивају тензије између главних и споредних играча на глобалној „шаховској табли“ и прете

угрожавању мира и безбедности. Упоредо с тим, мења се и карактер рата, односно средства, методе и циљеви оружаних и неоружаних сукоба – настају нове врсте рата.

Промене структуре глобализма

После распада биполарног светског поретка, краха социјализма као идеолошког и друштвенополитичког система, распада водеће силе тог система – Совјетског Савеза и његовог војнополитичког блока, остала је Руска Федерација чија се слика на међународној сцени рефлектовала једино преко снажног нуклеарног потенцијала.

Међутим, после десетогодишњих тешких падова, економског и социјалног срозавања, Русија постепено, али постојано, доживљава економски и технолошки препород и са својим огромним природним потенцијалом ставља у зависан положај многе развијене зе-



мље. Због тога, као и због различитих погледа на свет и кретања у њему, спорови између Русије и западних земаља, ранијих љутих противника Совјетског Савеза, нису отклоњени. Обострано неповерење и сумње се обнављају и настављају.

Донедавно су групу развијених земаља света сачињавале државе северозападне хемисфере (Северна Америка и Западна Европа) заједно са Аустралијом и Новим Зеландом, с центром у САД. Седамдесетих година придружују им се Јапан и неколико „малих азијских тигрова“, а њих, у погледу економског и технолошког развоја, следе „велики азијски тигрови“ – Кина и Индија, које прати још неколико азијских и латиноамеричких економија.

Тако се центар светске економске моћи премешта са Запада на Исток, а упоредо с јачањем економске моћи јача и политичка моћ и утицај на међународна кретања земаља које стреме економском успону и које све снажније испо-

љавају интерес, сукобљавајући се са интересом досадашњих (и садашњих) водећих сила.

Форме борбе и учесници

Мада је савремени свет прожет мноштвом супротности између појединих држава (група држава), у садашњим међународним условима не постоји непосредна опасност од „великог“ рата, у смислу оружаног сукоба вођеног између великих сила и војних коалиција. Међутим, не може се рећи да савремени свет карактерише одсутност разних облика сукоба. Видљиви и невидљиви сукоби, „меки“ (бескрвни) и „тврди“ (вођени ватреним средствима) ратови су у континуитету. Хладни рат, карактеристичан за период биполарног светског поретка, после великих геополитичких и геостратегијских промена није замењен „топлим“ миром. Он практично није обустављен већ се наставио са



НЕУРАЛГИЧНА ПОДРУЧЈА

Мада и даље постоје неуралгична подручја – Југоисточна Европа, Блиски Исток, Централна и Југоисточна Азија, Африка, мања је опасност од избијања међународних оружаних сукоба, захваљујући управо успостављеној међународној контроли и превенцији сукоба, која се остварује, мада увек неуспешно, системима универзалне (ОУН) и регионалне безбедности (ЕУ, Организација афричког јединства и друге).

За разлику од периода биполарног светског поретка, када је постојала непосредна опасност од избијања великог, светског сукоба, у савременим условима, опасност од великог светског рата је удаљена, али не и потпуно отклоњена. Велике силе, пре свега САД, Русија и Кина интензивно раде на усавршавају постојећих и развоју и производњи нових средстава ратне технике, стављајући тежиште на нуклеарне компоненте оружаних снага, средства и методе за вођење информатичког и кибернетског рата. Евентуални оружани сукоб између тих и других великих сила и великих армија био би изузетно комплексан, борбе би се пренеле са копна и мора на дејства из ваздушног простора и космоса и на дејства у глобалном интернет, односно кибернетском простору.

другим учесницима и измењеним средствима и методама вођења.

У време биполарног светског поретка, хладни рат вођен је између војних суперсила (неполитичких коалиција (НАТО и Варшавски уговор). Имао је изразито идеолошко обележје. Као победник из тог сукоба изашле су САД подржане земљама Западне Европе, укључене у Северноатлантски пакт. Охрабрене победом, САД су промовисале концепт изградње „новог светског поретка“ на основама евроатлантских демократских и цивилизацијских вредности.

Агресивно су – уз подршку савезничких и партнерских земаља – приступиле реализацији тог концепта, остваривши значајне резултате у првим годинама тог периода. Јачале су моћ, учвршћивале системе савезништва и партнерства, те брзим корацима крчиле путеве ка афроазијским и латиноамеричким државама и регионима, чинећи то понекад и уз помоћ оружане силе. Наилазиле су и на извесне препреке, пре свега од земаља према којима су такви подухвати предузимани или се предузимају. Поједине економије и регионалне силе које су у порасту, постепено су излазиле на међународну сцену обелодањујући своје захтеве и намере, јасно или прикривено дефинисане интересе према одређеним земљама и регионима савременог света. На тај начин, обновиле су се и прошириле супротности између Запада и Истока.

„ПРЉАВО“ ОРУЖЈЕ

Европско и централноазијско ратиште нуде повољне услове за развој и ангажовање масовних артиљеријско-ракетних и мото-механизованих снага, али је мало вероватно да би у садашњим и будућим условима оне биле тако концентрисане и коришћене према начелима класичне ратне вештине. Такво гледиште потврђује развој оружаних снага великих сила, које се систематски смањују, посебно њихови класични системи оружја, а развијају средства за вођење нових видова рата.

Оружане сукобе карактерисаће масовна употреба електронских, кибернетских и ватрених средстава лансираних из ваздуха и свемира, са копна и са мора. Агресор ће тежити да ратни циљ постигне без властитих губитака, док ће нападнута страна трпети велика разарања и људске жртве. Иницијатори и извршиоци савремених војних интервенција прецизно прате и бележе само оне жртве настале непосредно у сукобу од дејства ватрених оружја. Извесно је, међутим, да су неупоредиво веће оне које настају изван непосредних оружаних сукоба и дејства ватрених оружја – од последица употребе „прљавих“ и неексплодираних оружја, глади и других страдања становништва, од стреса и каснијих ратних последица.

енергије. Када је о средствима и методама реч, они се с подручја политичко-пропагандног деловања и специјалног рата постепено преносе на кибернетске (или сајбер) ратове.

Кибернетски рат обухвата два основна вида дејства – напад и одбрану. Један и други вид воде се у сфери информатичких комуникација. Нижи облик напада је упад, који се предузима ради стицања сазнања о садржини информатичких комуникација противничке (не само противничке) стране, док се напад предузима, односно може се предузимати с радикалним циљем – ради пораза противника потпуним блокирањем и онемогућавањем рада његових војних и штетних мрежа на интернету.

Хладни рат на нижем нивоу јесте једносмеран. Предузима се и води према малим (мањим) и slabим државама, а његова средства и методе су тихе и софистициране. Од политичко-пропагандног деловања проширује се на претње и притиске до мешања у унутрашње послове, изазивање нереди, контроле и „решавање“ сукоба (метод „руковођење кризом“).

Заштита људских права

Главни иницијатор и предводник хладног рата према малим и неразвијеним земљама, у савременим условима, јесу САД, подржане од савезничких и партнерских земаља. Главни мотив представља заштита људских права, који се

користи и у вођењу хладног рата на вишем нивоу, док је основни циљ ширење присуства и утицаја глобалних размера, то јест, планетарно успостављање властите доминације и извлачење економске користи. Изградња новог светског поретка, у ствари, јесте стратегијски циљ чијим остваривањем треба обезбедити одређене политичке интересе и економске користи, а заштита људских права је средство за постизање тог циља.

У остваривању наведеног циља

„средство“ се користи на различите начине – од „операција које нису ратне“, до изазивања унутрашњих нереди и „решавања“ сукоба и војних интервенција. Најчешће је пружање подршке и материјалне помоћи опозиционим и превратничким групама у земљама које се опиру променама, нестабилним демократским режимима, посредовање у окончању



Нови облици хладног рата у савременим условима воде се, условно речено, на два нивоа – између великих земаља на релацији Запад–Исток, и између њих и малих земаља. На првом нивоу, он се води тихо, често подземно, уз постепено увођење нових средстава и метода. Испољава се борбом за међународно тржиште и за слободан приступ изворима



оружаних сукоба, уз настојање да се штићени или новоуспостављени режим учврсти на власти, затим, распоређивање мултинационалних снага ради контроле мира.

Уколико поменуте мере не дају очекиване резултате, приступа се „хуманитарним“ операцијама и војним интервенцијама као крајњем средству.

После Вијетнама, у САД је кружила парола „Никада више Вијетнам“. Сада, после Ирака и Авганистана, а можда и Либије, вероватно ће бити искована друга парола, али у суштини истог значења, можда дужег трајања. Вероватно, САД ће тежити да се убрза стварање новог светског поретка како би ојачали своју водећу улогу, иако њихова национална моћ и утицај у свету опада. Наиме, председник Обама је маја 2010. године промовисао нову стратегију националне безбедности САД, у којој стоји: „Ми (Американци) морамо да градимемо стратегију националне обнове и глобалног лидерства, стратегију која уздиже темеље америчке моћи и утицаја“ – и додаје – „Ниједна земље не може да буде тако способна као Америка да води свет у ери глобализације.“

Из „хладног“ у „вруће“

Савремени свет је сувише комплексан, с мноштвом разлика и супротности не само у погледу степена економског и друштвеног развоја него и у погледу циљних опредељења. Не стреме само САД светском лидерству, већ и друге државе или групе држава. Европа, „стара дама“, не одустаје од претензија на лидерство у културним цивилизацијским вредностима, хришћанство тежи месијанству, а ни односи између две хришћанске деноминације не заснивају се на братским односима. Ислам је у офанзиви, а источна цивилизација добија на популарности. Поплава тржишта робом с Далеког истока и Југоисточне Ази-

је, приступачних цена и све бољег квалитета, гуши привреду развијених западних земаља, доводи до повећане незапослености и социјалних немира.

Нереално је очекивати да 21. век на почетку и у даљем развоју буде век мира и међународне безбедности. Пре би се могло рећи да ће тензије, претње миру сукоби и даље карактерисати савремени свет и односе у њему. Размере тих сукоба зависиће од развоја међународних односа и даље констелације снага, а њихов интензитет од развоја нових технологија и њихове војне примене. Непосреднија и вероватнија је опасност од насиља и оружаних сукоба на нижем нивоу – између малих, неразвијених и земаља у развоју, а удаљена или потенцијална на вишем нивоу – између великих држава и војних коалиција.

Тероризам је једна од непосредних и, вероватно, дуготрајних претњи миру и безбедности широм света, док се антитерористички рат, који су промовисале и предводе САД, своди на борбу против организованих терористичких група и њихових упоришта. Непосредна претња миру и безбедности јесу унутрашњи нереди (пример сукоба у земљама Северне Африке и Блиског истока), чији су узрочници економски и социјални услови, међуетнички и међуконфесионални сукоби, често изазвани и под утицајем спољних фактора, који се интернационализују и доводе до непосредног уплитања спољних сила, укључујући и војну интервенцију.

Да се претпоставити да ће се унутрашњи сукоби водити класичним средствима ратне технике, а ако су ширих размера и већег интензитета онда и уз примену класичних принципа ратне вештине. Приликом војних интервенција употребљаваће се најсавременија техничка достигнућа, укључујући прецизно вођена оружја лансирана са ваздухопловних, поморских и копнених платформи, електронска и оптоелектронска средства, уз примену принципа информатичког рата. ■

Тријумф славе војника



LAD - Liberation Army Daily, China

У високотиражном дневнику кинеске Народноослободилачке армије недавно је објављен чланак војног, поморског и ваздухопловног изасланика НР Кине у Србији, Ли Ђуна, у коме се говори о актуелном тренутку Војске Србије и оствареним реформама система одбране.

Чланак је настао на иницијативу потпредседника Централне војне комисије Народне Републике Кине генерала Су Цаихоуа, после његове септембарске посете Србији и истинске одушевљености промоцијом нових официра Војске Србије испред Дома Народне скупштине.

Чланак и почиње описом те свечаности, а наставља се кратким прегледом географског положаја Србије и основних података о њеном становништву и новијој историји.

„Историја борбе ове земље утицала је на српске вође да схвате да земља не може без одбране, а да одбрана не може без талента. Стога Србија придаје велики значај војној обуци. Након распада Југославије на шест држава, Србија је направила план интеграције и обједињавања свих војних академија, оптимизације и продубљивања реформи војног образованог система и почела да улаже напоре у побољшање квалитета наставе”, пише кинески војни дневник.

„Неки сматрају да је Србија, као и друге источноевропске земље чији су политички и економски системи у транзицији, одбацила идеолошки и политички рад у оквиру војске, али то није тако. У српској војсци патриотизам, јунаштво, преданост, дисциплина и друге важне моралне вредности и даље се у различитим облицима и на различите начине негу-

ју. И дипломе које се додељују на овој свечаности пример су за то”, наводи се у чланку.

„Свечана промоција потпоручника израз је побољшања угледа српске војске, социјалног статуса војника и повећања привлачности војске. Последњих година, српска војска је активно учествовала у међународним операцијама одржавања мира, пружала помоћ учешћем у акцијама помоћи након избијања катастрофа, побољшала опремљеност и наоружање, значајно подигла примања војника и остале услове њиховог живота”.

Изасланик одбране Кине у Србији закључује текст речи свог комшије који му каже: *Ли, знам да си добро љубезан са војском, можеш ли нешто лепо рећи за мог сина, како би нашао место у војсци. Иако се он шалио није тешко приметити привлачност коју војска има међу Србима.* ■

Ли Ђун, војни, поморски и ваздухопловни изасланик НР Кине у Србији
Снимио Мао Џонгхан

★ 解放軍報
2011年10月20日 星期四
国际

军人的荣耀在这里放大

■中国驻塞尔维亚武官 李君



一个环节都有着深刻的思想政治教育内涵。塞尔维亚总统塔迪奇亲自向成绩前三的优秀学员授予指挥刀,随后身着艳丽民族服装的美丽姑娘挽着3名学员的手臂走下主席台。在致辞中,塔迪奇称赞学员们用自己的勤奋和勇气获得了耀眼的少尉军衔,勉励他们在未来军旅生涯中为祖国建功立业。他还特别向第一批19名女学员表示祝贺,称她们为部队增添了新的活力和战斗力。分列式结束后,塔迪奇还分别与优秀学员及其家人合影。

对一支军队来说,荣誉是鼓舞士气、增强战斗力的巨大力量,对一名军人而言,荣誉往往比生命还重要。毕业典礼上的这些细节,不仅让每一位毕业学员无比光荣,也让他们的家人充满骄傲。目前,塞尔维亚已经连续6年为国防部军事学院的学员举行盛大的毕业典礼,通过媒体的传播,“当兵光荣”与“爱国拥军”的风尚在塞尔维亚全社会被不断放大。

其实,国防部军事学院的毕业典礼只是塞尔维亚为改善军队形象、提高军人社会地位、增强军队吸引力所做的大量工作的一个缩影。近年来,塞军积极参与国际维和行动,主动担当抢险救灾主力,努力改善装备水平,大幅度提高官兵待遇。实现职业化后,塞军军人最低工资达到300欧元,军官平均工资达到600至700欧元,高于社会平均水平。根据最新的一项民意调查,军队是塞尔维亚民众高度信任的机构之一,也是塞公民择业的优先方向之一。

最近几年,塞尔维亚出现了从军热潮,无论是军校招生还是部队征兵,竞争都十分激烈。我的房东乔治甚至时不时地和我谈:“李,我知道你和军队熟,要不你帮我说说情,让我的儿子上军校。”虽然他只是开玩笑,但由此不难看出军队对塞尔维亚人的吸引力。

在上图:塞尔维亚总统塔迪奇(中)与优秀学员及其家人合影。

毛伟全摄

呼啸的战机凌空而过、整齐的方队昂首受阅、铿锵的乐曲响彻云霄……9月10日下午,塞尔维亚首都贝尔格莱德晴空万里,塞尔维亚人民议会大楼前广场上人山人海,一场隆重的庆典正在进行。

目睹现场的阵势,人们或许会以为这是塞尔维亚的国庆节或建军节,然而事实却是,这一盛大仪式仅仅是塞尔维亚国防部军事学院初级军官培训第127届第131班和第132班共计126名学员的毕业典礼。

就是这样一个我们认为十分普通的毕业典礼,塞尔维亚政府却把它办得如节日般盛大——国防部军事学院上千名学员教员全部出动,举行了声势浩大的阅兵式和分列式;空军派出多架主力战机前来助阵;塞尔维亚总统、议长、总理、国防部长、总参谋长等政要和军队高级将领悉数到场,各国驻塞使节和武官也应邀参加;塞尔维亚国家电视台、广播电台等媒体以不同的方式对典礼进行现场直播……

塞尔维亚位于巴尔干半岛中部,是一个面积只有8.8万平方公里,人口不足千万的小国。历史上,塞尔维亚长期遭受欧亚列强铁蹄的践踏和奴役,曾经有近500年处于奥斯曼土耳其帝国的统治之下。近现代,塞尔维亚更是经历了前南斯拉夫分裂引发的战争、国际孤立制裁、外部军事打击等痛苦。虽然屡遭劫难,但塞尔维亚从未放弃抗争,也曾创造过辉煌,特别是在第二次世界大战中,塞人民与前南斯拉夫各族人民一道在铁托领导下英勇抗击德国侵略者,并最终赢得了胜利。

从国家的屈辱史和抗争史中,塞尔维亚领导人深刻体会到国不可一日无防,而国防不能没有人才。因此,塞尔维亚非常重视军事人才的培养工作。前南斯拉夫一分为六之后,塞尔维亚将原来的各所军事院校进行裁并整合,不断优化和深化军事教育体制改革,努力提高军事院校的教学质量。目前,国防部军事学院是塞尔维亚唯一一所培养各级各类军事指挥人才的院校,被誉为将军的摇篮,也正因为这个原因,学校的毕业典礼才会如此隆重。

塞尔维亚等中东欧国家政治经济制度转轨后,一些人以为塞尔维亚军队也取消了思想政治工作,其实不然。在塞尔维亚军队中,爱国主义、集体主义、英雄主义、爱岗敬业、忠于职守、遵守纪律等重要价值观念教育一直在以各种灵活多样的形式坚持进行。就拿国防部军事学院的这次毕业典礼来说,其中的每

中国武官看世界

Припрема Мирјана САНДИЋ

ДЕМОНТИРАЊЕ НАЈЈАЧЕ НУКЛЕАРНЕ БОМБЕ

Последња најјача нуклеарна бомба у америчком војном арсеналу, Б53, демонтирана је готово пола века од како је произведена у време Хладног рата. Бомба Б53 први пут је стављена на располагање америчкој војсци 1962. године, у време кубанске кризе. Бомба је тешка 4,5 тона и величине је комбија. Нуклеарна бомба Б53 направљена је тако да може да уништи постројења дубоко под земљом, а могли су да је носе бомбардери Б52. Већина тих бомби размонтирана је током 1980-их година.



Уништавањем Б53, најразорнија бомба у америчком нуклеарном арсеналу биће Б83. Њена јачина је 1,2 мегатоне, док је јачина Б53 била девет мегатона. Данашње нуклеарне бомбе су по снази мање од оних које су се производиле у време Хладног рата, али су и прецизније.

Бомба се сматра демонтираном када је најмање око 135 килограма експлозивног пуњења одвојено од њеног нуклеарног садржаја. ■

НЕМАЧКА ЗАТВАРА 31 ВОЈНУ БАЗУ

Немачка влада одлучила је да постепено затвори 31 војну базу у Немачкој, у склопу мера штедње. Већи део база биће затворен до 2015. године, остатак највероватније до 2017. или касније због специфичности неких војних база, наводи се у одлуци владе.



Обим неких од 380 немачких војних база биће смањен. Укидање и смањење база део су велике реформе немачке војске. Реформа предвиђа смањење тупа са 220.000 на највише 185.000 људи, и обуку војске за међународне мисије. Након реорганизације, Немачка ће имати стални контингент од 10.000 војника спремних за мисије у иностранству.

Од 185.000 људи са колико ће Бундесвер у будућности располагати, 170.000 биће војници и резервисти. Остатак ће бити добровољци који са једногодишњим уговором. Немачка влада је почетком ове године укинула обавезни војни рок. ■

У ИРАКУ ОСТАЛО САМО 15 ВОЈНИХ БАЗА

Уочи потпуног повлачења америчких војника из Ирака, у тој земљи је од некадашњих 505 војних база, остало само 15, саопштили су званичници америчке војске.

У Ираку има око 39.000 америчких војника и још 38.500 који су ангажовани по уговору. Све те војне базе морају бити предате ирачким снагама, а амерички војници повучени из Ирака до краја године, сходно условима билатералног безбедносног уговора из 2008. године. ■

ЗА АВГАНИСТАН ДВА МИЛИОНА ЕВРА

Црну Гору учешће у мисији у Либерiji годишње кошта 89.000 евра, а у Сомалији 43.000. Учешће у мисији у Авганистану кошта нешто више од два милиона евра, а највећи део те суме исплаћен је за дневнице војника.



ВЦГ у Авганистану има 39 припадника, а дневница је 100 евра. Контингенти црногорске Војске у мисији ISAF ротирају се на шест месеци, а тренутно се у Авганистану налази четврти контингент. ■

СВЕ ВИШЕ ПЛАЋЕНИКА

Радна група УН задужена за праћење употребе војних плаћеника у свету упозорила је да је број „уговорача“ у оружаним сукобима у свету драстично порастао, наводи се на сајту Светске организације.

У извештају који је експертска радна група УН поднела Генералној скупштини, наводи се да би пораст броја војних и безбедносних компанија које пружају услуге могао да представља опасност на успостављање међународне правне регулативе у тој области. ■





Пише
Александар РАДИЋ

Руски одговор на амерички изазов

Руски председник Дмитриј Медведев обратио се нацији 23. новембра и најавио противмере за амерички (и НАТО) противракетни штит. Посебним председничким актима руској оружаног сили наређено је да уведе у stroj радар великог домета на подручју Калињинградске области, затим да се појача заштита инфраструктуре и технике стратешких нуклеарних снага, да се модернизују стратешке балистичке ракете и противракетни систем, те да се предузму мере за онеспособљавање информационог и командно-контролног система противничке противракетне одбране.

Уколико САД не прихвати преговоре и обострано прихватљиво решење проблема противракетне одбране, председник Медведев најавио је пренаоружање на ракетни систем „искандер“ јединица у Калињинградској области. Под таквим околностима, Русија ће, такође, изаћи из договора о контроли стратешког офанзивног наоружања.

Мере председника Медведева биле су ефектне у јавности, али је у суштини реч о реализацији старих планова. На пример, радарска станица великог домета на подручју Калињинграда финансирана је још буџетом из 2009. године. У то време она је требало да представља одговор на одлуку САД да сличан радар постави у Чешкој. Од тога се одустало пре свега због незадовољства Чеха, али Руси нису одустали од свог радара за који се од почетка планирало да ће бити завршен до 2012. године.

Нови систем за заштиту руских нуклеарних снага није новост јер је у готовости од јула 2011, а стално дежурство ваздушно-космичке одбране почиње 1. децембра.

Модернизација руских стратешких нуклеарних снага и противракетне одбране представља процес који траје неколико деценија. Још у време хладног рата радило се на пројектима повећања вероватноће проласка нуклеарне бојеве главе кроз

противничку противракетну одбрану. Као један од техничких адута, с високом политичком тежином, у више наврата руски званичници најављивали су прелазак с јединствене бојеве главе, код дела система, на главу с више независних пројектила, укључујући и мете који би заситили противнички одбрамбени систем већим бројем потенцијалних циљева.

Стари пројекти, који су још у раду, представљају офанзивни приступ одбрани, односно покушај да се продре у противничку информациону подршку, али и дефанзивни приступ – подразумева увођење у наоружање ефикасног руског противракетног система.

Прича о „искандерима“ на положајима у близини граница НАТО-а стара је три године, јер је толико прошло од најаве коју је и тада изрекао Медведев да ће нове ракете пребацити у Калињинградску област. Када су 2009. године Американци одустали од размештаја прве

варијанте противракетног система у Пољској и Чешкој, промењена је одлука о размештају „искандера“ који су додељени јединицама у централној Русији.

Обнављање „претње“ требало би да, пре свега, утиче на став источноевропских партнера САД који су се током турбулентних година рата против терора показали као доследни савезници највеће силе. Директна претња САД јесте немогућност да Русија изађе из договора о редукацији и механизму обостране контроле нуклеарних стратешких система. Тај договор руски парламент ратификовао је у јануару 2011. године.

Америчка реакција на изјаве Медведева била је шаблонска – поновљено је да је противракетни систем усмерен против Ирана, а не против Русије. Нема ни наговештаја да ће Вашингтон одустати од развоја система, јер се претпоставља да је један од приоритета одбране САД у будућности, остатка НАТО-а и савезничких земаља. ■

Противракетни систем ће заживети, али остаје проблем – гаранције које тражи Москва да он заиста није усмерен против њених интереса. То се неће лако решити јер Американци дају само вербалне политичке гаранције, а Москва тражи чврсте правне гаранције, какве не може добити.

Америчка реакција на изјаве Медведева била је шаблонска – поновљено је да је противракетни систем усмерен против Ирана, а не против Русије. Нема ни наговештаја да ће Вашингтон одустати од развоја система, јер се претпоставља да је један од приоритета одбране САД у будућности.

Идеја која има след



ПРОМОЦИЈЕ ЧАСОПИСА „НОВА МИСАО“ И „ИНТЕРКУЛТУРАЛНОСТ“

Изложбу најлепших слика из Спомен-збирке Павла Бељанског у Дому Војске у Београду, током месец и по дана колико је трајала, видело је око 11.000 посетилаца, „што је лепа цифра за земљу у којој људи ретко обилазе изложбе“ рекла је др Јасна Јованов, управница Спомен-збирке Павла Бељанског. Свечаности затварања изложбе присуствовао је и министар културе, информисања и информационог друштва Предраг Марковић.

Директор Медија центра „Одбрана“ потпуковник Славољуб Марковић том приликом је истакао изванредну сарадњу са Спомен-збирком Павле Бељански, а резултат те сарадње је и изложба у Новом Саду на којој су представљена дела из Уметничке збирке Дома Војске Србије.

На свечаности су додељене захвалнице институцијама које су помогле реализацију изложбе и, први пут ван матичне куће, уручена је Награда Спомен-збирке Павла Бељанског за најбољи дипломски рад из националне историје уметности, одбрањен на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду. Добитница награде је Данка Обрадовић.

– Кад је пре скоро шест деценија, у мају 1965. године, Павле Бељански установио ову награду имао је на уму да подстакне младе историчаре уметности да се усмере ка научном раду, а 44. награда по реду говори

У оквиру културне сарадње између Спомен-збирке Павла Бељанског и Медија центра „Одбрана“, у Дому Војске одржане су промоције часописа „Нова мисао“ и „Интеркултуралност“.

На промоцији часописа „Нова мисао“ говорили су Мирко Себић, главни уредник часописа, др Јасна Јованов, управница Спомен-збирке Павла Бељанског и Владимир Копицл, директор Музеја савремене уметности Војводине.

Часопис „Нова мисао“ настао је са идејом да оцрта мапу културног простора Војводине и да креира добру комуникацију међу ствараоцима.

И промоција другог часописа, „Интеркултуралност“ била је пропратни део изложбе у Великој галерији Дома Војске. На промоцији реч су имали Александра Ђурић Боснић, главна и одговорна уредница часописа, Владислава Гордић Петковић и Драгана Белеслијин, књижевне критичарке и теоретичарке, Светислав Јованов, театролог, Дамир Смиљанић, филозоф, и Лазар Жолт, социолог.

Часопис је покренуо Завод за културу Војводине с циљем успостављања отвореног, космополитског културног идентитета Војводине, као и остваривања активног истраживачког приступа из области социологије, антропологије, филозофије, политикологије, књижевности и уметности.

11.000 посетилаца

бенике



Добитница награде „Павле Бељански“ је Данка Обрадовић

управо о томе да његова идеја има следбенике – нагласила је др Јасна Јованов.

Данка Обрадовић је свеобухватним аналитичким методолошким приступом, коме је претходио обиман истраживачки рад, знатно допринела ревалоризацији турско-балканског стила као важног сегмента српског архитектонског наслеђа, прочитала је одлуку оцењивачке комисије др Саша Брајовић, председница Управног одбора Спомен-збирке Павла Бељанског, а своје мишљење о награђеном раду изнео је и ментор др Александар Кадијевић.

Колекција новосадске Спомен-збирке Павла Бељанског први пут је пред престоничком публиком била од 1952. до 1957. у Музеју града Београда. Бељански је првобитно планирао да своју збирку поклони тој установи, али је ипак одлучио да 185 слика, скулптура, цртежа и таписерија 37 уметника с југословенских простора смести у Нови Сад.

На изложби слика и скулптура у Дому Војске у Београду представљени су најзначајнији ствараоци српске модерне, међу којима су Надежда Петровић, Милан Милованић, Петар Лубарда, Сава Шумановић, Милан Коњовић, Недељко Гвозденовић, Марко Челебонковић, Јован Бијелић. Овом изложбом Спомен-збирка Павла Бељанског из Новог Сада прославља 50 година постојања и рада. ■

Д. БАРИЈАКТАРЕВИЋ
Снимио Д. АТЛАГИЋ

Најава хуманитарног концерта „Село гори“

65

На конференцији за новинаре поводом великог концерта симфонијске музике из серије „Село гори, а баба се чешља“, најављено је да овај хуманитарни концерт 4. децембра организују Министарство одбране и Contrast studios, а приход од продаје улазница намењен је Институту за онкологију и радиологију Србије за куповину најсавременијег микроскопа за хистопатолошку анализу.

На конференцији у Дому Војске, коју је отворио начелник Управе за односе са јавношћу пуковник Петар Бошковић, говорили су аутор серије Радош Бајић, композитор Александар Сања Илић, директор Института за радиологију и онкологију Србије проф. др Зоран Ракочевић, патолог др Зорка Миловановић и медицални онколог др Сузана Васовић.

– Разлог нашег сусрета је једна величанствена ствар. То је спуштање завесе на великој представи која је кренула 6. октобра 2006. снимањем првог кадра серије „Село гори, а баба се чешља“ – рекао је Радош Бајић на конференцији.

– Радош Бајић дошао је код министра одбране Драгана Шутановца да му захвали за цео серијал и ту се и родила идеја везана за овај концерт и цео спектакл – открио је новинарима пуковник Петар Бошковић.



Директор Института за онкологију и радиологију др Зоран Ракочевић истакао је да је дивно што и у тешким временима у којима се налазимо све више људи, удружења и организација желе да помогну Институту.

Оригинална музика Сање Илић из серије „Село гори, а баба се чешља“ биће премијерно изведена у посебној оркестрацији, уз учешће Уметничког ансамбла „Станислав Бинички“, хора певачког друштва „Станковић“ и бројних вокалних и инструменталних солиста.

– Надам се да ће свима који 4. децембра буду у Великој дворани Центра „Сава“, због ове музике, живот бити бар на кратко лепши – рекао је Сања Илић. ■

Д. БАРИЈАКТАРЕВИЋ
Снимио Д. БАНДА

Најлепша градска кућа



Дом има велику салу, официрски клуб, мултимедијалну салу, VIP-салон, апартман, просторију за прихват гостију и канцеларије. Велика сала може да прими 250 људи и у њој ће се одржавати позоришне и биоскопске представе, официрски балови и слични културно-забавни догађаји.

Реновирани Дом Војске у Вра



У Врању је недавно отворен реновирани Дом Војске. Свечаности су присуствовали заменик команданта Копнене војске генерал-мајор Видоје Живковић, начелник Пчињског округа Будимир Михајловић, градоначелник Врања Мирољуб Стојичић, представници амбасада САД и Норвешке у нашој земљи, те бројне јавне личности и грађани Врања.

Културно-уметнички програм, у прелепој великој сали Дома, извели су Војни оркестар Копнене војске, Фолклорна група гарнизона Врање и хор Учитељског факултета у Врању, а командант Четврте бригаде бригадни генерал Милосав Симовић нагласио је да је древном здању враћен стари сјај и звање најлепше градске куће.

Дом војске у Врању изграђен је 1932. године. Пленио је грандиозношћу и лепотом. У „војној“ згради тадашњег Официрског дома одржавани су официрски балови, војне свечаности, скупштинске седнице, матурске вечери, концерти познатих југословенских оркестара и позоришне представе, тако да у старту био значајан простор за културу града. Зграда је делимично реновирана седамдесетих и дефинитивно постаје средиште културног, образовног и спортског живота у Врању, с бројним културно-забавним активностима и запаженим радом Шаховског клуба, ликовне и музичке секције и секције жена.



У отвореној башти Дома организоване су игранке и матинеи, за које су улазнице морале да се купују недељама раније, а старији Врањанци и данас с сетом причају о игранкама испод велике крошње дудовог дрвета. Чланови Дома војске били су активни официри и подофицири и чла-

нови њихових породица, док су чланство у Дому могли добити само примерни и угледни грађани Врања, по посебним препорукама друштвених организација.

Нажалост, живот и рад у Дому војске с временом замиру, а од некадашње лепоте и величине није остало ништа, тако да је постојала опасност да Дом заувек нестане. Средином 2009. одлучено је да се Дом реновира. У том тренутку, међутим, није било довољно новчаних средстава за поправке, али није мањкало воље и љубави потребних за сваки посао. Идеју команданта Четврте бригаде да се реновира здање подржали су Министарство одбране, Генералштаб Војске Србије и Команда Копнене војске. Убрзо су средства обезбеђена, па је реновирање започето крајем 2009. године.

Поједина идејна решења о изгледу Дома, уређењу његове унутрашњости и контроли грађевинских радова понудили су генерал Милосав Симовић, потпуковници Мића Бранковић и Мирко Попоски, поручник Милан Гујаница и старији водници Мирослав Вељковић и Радослав Ђорђевић. Помоћ и подршку пружали су и начелник Генералштаба генерал Милоје Милетић, помоћник министра одбране за материјалне ресурсе Илија Пилиповић, командант Копнене војске генерал-потпуковник Љубиша Диковић и градоначелник Врања Мирољуб Стојичић, али би неправедно било не поменути велики број институција и појединаца који су се несебично ангажовали да Дом војске

буде што лепши и сврсисходнији.

Инвеститор реновирања зграде била је Војнограђевинска дирекција Министарства одбране, док су у опремању намештајем, информатичком и осталом помоћном опремом учествовали и војни представници Норвешке, Шведске, САД и Холандије у Београду. Грађевински радови поверени су фирми „Тончев градња“ из Сурдулице, а цео пројекат надзирали су стручњаци Војнограђевинске дирекције из Ниша. Дизајнерска кућа „Симпо лајн“ уредила је ентеријер, а врањски архитекта Чедомир Цветковић имао је одлучујућу улогу када је реч о архитектонским решењима. Израда статуа војника испред зграде и грбова у њеној унутрашњости поверени су вајару Марјану Станковићу.

Дом војске у Врању сада има велику салу, официрски клуб, мултимедијалну салу, вип-салон, апартман, просторију за прихват гостију и канцеларије. Велика сала може да прими 250 људи и у њој ће се одржавати позоришне и биоскопске представе, официрски балови и слични културно-забавни догађаји. Реновирањем је поново „оживљен“ некадашњи балкон, какав имају позоришта широм Србије, што ствара прави амбијент за наступе глумаца из целе земље.

Прва биоскопска представа за породице старешина и грађане Врања очекује се у првој половини новембра. На улазу Дома војске постављена су два српска војника од бетона, са шајкачом и пушкама, а сваки је тежак близу хиљаду килограма. Нема пролазника који не застане да погледа импозантне статуе, почасну стражу испред Дома војске и целокупно величанствено здање, које очарава јединством стила градње и уметничких детаља, симболиком, функционалношћу и потпуним уклапањем у амбијент Врања.

Започеле су и припреме за рушење старог и неугледног ресторана и изградњу новог у склопу Дома војске. Пројекат, чије идејно решење подразумева и куглану у подруму, израдиле су архитекте Небојша Деспотовић и Зоран Стојевић из архитектонске куће „Град“. Имајући у виду решеност, упорност и вољу припадника гарнизона Врање у досадашњим пројектима (спомен-соба, Споменик код галерије Народног музеја), реално је претпоставити да ће ускоро поред зграде Дома војске осванути и савремен ресторан с баштом. ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ

Ризница векова српске историје



Само градови и народи који имају богату историју имају душу. Ако је негде, на једном месту, сачувана душа српског народа, а његова бурна и тешка историја заустављена у времену, онда је то, без сумње, Музеј СПЦ „Ризница“ у Сремским Карловцима. Уз Музеј у Патријаршијском двору у Београду, то је најбогатија збирка српског духовног блага, древних црквених рукописа и предмета од 15. века до данас.

На самом улазу у Музеј, дворана плени својим изгледом. Некада је служила као трпезарија за посебне госте. Ту су портрети свих поглавара СПЦ, који красе њене необичне зидове. Тапете су од јагњећих кожа, начињене још у време Григорија Бранковића, који је, по сазнању да то имају дворане у Кордоби у Шпанији и у Енглеској, ускликнуо: „Кад имају они, имаћемо и ми!“

Оно што у Музеју највише опчињава, чини ликовни сплет различитих иконописачких школа, почев од византијске и критско-венецијанске, до ренесансне и барокне. Поједине иконе, због своје изузетне уметничке вредности, досежу цену и до неколико милиона долара, јер на неким сликама и иконостасима позлате стоје неоштећене већ пуних шест векова. Врло вредне су иконе Георгија Јовановића, дворског сликара патријарха Арсенија Четвртог Шакабенте, великог поклоника уметности који је на престо Карловачке митрополије дошао 1741. године.

У једној од витрина налазе се матичне књиге: протоколи рођених и умрлих, попис свих породица и кућа из 1745. када је у Митрополији било већинско православно становништво. У витрини покрај ње налазе се давно штампане књиге и рукописи из 15. и 16. века –



чаславац и тропари (химне светитељу). Ту је и штампани октоих (осмогласник, богослужбена књига) Божидара Вуковића, настао у Венецији 1535. као и Београдско четворојеванђеље из 1552. године. У то време Павле Јовановић је доводио разне уметнике, међу којима и Емануела Козачинског из Русије, који је направио прву драму на српском језику Смрт Уроша Петог.

Драгоцени калуђери

Посебан део богате музејске збирке чине предмети од текстила и метала из друге половине 18. века, мада има и бакарних путира (чаша) који датирају с краја 16. и почетка 17. века. После Карловачког мира (1699.), на том простору су углавном били грнчари. Неки од њихових радова очувани су и до данас.

Током 1992–1993. из Далмације су донете иконе Св. Тројице из 1401. године, Христовог Страшног суда (16. век), Успења Пресвете Богородице (17. век), из манастира Драговић стигла је икона Крсти двери (17. век). Неке од икона су из Дрниша и Книна, а слика Богородице Скопиотисе (18. век) из цркве у Чистој Малој. У 18. веку (1762. и 1782.) у Москви су купљена два јеванђеља са ливеним сребрним украсима, а с патријархом Јоаникијем, из радионице Петра Великог у манастир Шишатовца послат је и путир (1725). У Музеју још стоји крст од злата и дијаманата, са резбареном минијатуром од маслиновог и



бадемовог дрвета. Од ретких црквених предмета пажњу привлачи и антиминос (плаштеница) из 1774. године, платно на коме се прави икона и без којег се не може вршити литургија, као и балдахин (покривач) Царско небо из 1780. са иконом Богородице на врху.

Одежде светаца

Само у Музеју СПЦ у Сремским Карловцима чува се одежа светог Петра Цетињског, који је ту рукоположен за митрополита 1784. године. Експонат до ње је одежа кнегиње Љубице, коју је прва жена тадашње Србије на поклон добила од једног свештеника из Горње цркве.

Карловачка митрополија, као црквена област, све до 1920. обухватала је православне Србе у Хабзбуршкој монархији. Уживала је „привилегије“ цара Леополда Првог све до 21. августа 1690. године. Седиште митрополије до 1713. било је у манастиру Крушедолу, а те године је премештено у Сремске Карловце. Карловачки митрополити су носили титулу архиепископа. На Мајској скупштини 1848. митрополит Јосиф Рајачић (1785–1861) је проглашен за српског патријарха, па су ту титулу задржали његови наследници све до 1920. године, када је извршено уједињење Православне цркве у Краљевини СХС.

Огроман део богатства који се налазио у поседу Карловачке митрополије, данас се налази по музејима других држава. Својевремено, до седамдесетих година прошлог века, Музеј СПЦ је бивствовао при Националном музеју Хрватске, као посебна музеолошка јединка. Од огромног материјала које су усташе опљачкале од 1941–1945. године, један део никада није враћен у Карловце. Хрвати су у *Олуји* и *Бљеску* опљачкали све што су могли од српског етнолошког и духовног блага у Далмацији, Лици, Банији, Кордуну и другим просторима насељеним Србима, градећи велику етнолошку збирку, с којом ће се појавити у Европској унији. Дакако, Срби треба да искористе ту прилику и врате своје огромно благо. ■

Крсман МИЛОШЕВИЋ

Врхунска припрема води успеху

У припреми противтерористичких акција ништа се не сме препустити случају. Сваки детаљ мора да буде јасно прецизиран, у координацији свих служби и јединица које учествују у акцији. Успех противтерористичке акције свакако зависи од квалитета обавештајних података, али и од тога како ће се испланирати испланирати специјалних снага. Да ли ће припрема трајати неколико сати или месеци, зависи од многих околности.



З а време Другог светског рата, саставе војних специјалних снага чинили су углавном људи жељни авантуре, спремни за извршавање ризичних задатака које други нису хтели или могли да изведу. Данас, специјалне јединице војске, полиције и служби безбедности, представљају ударне снаге без којих не може да се замисли ефикасна борба против савременог тероризма. У почетку, то су биле углавном самосталне, често и издвојене јединице, сујетне и неспремне на сарадњу с другим деловима система безбедности. С временом, зарад успешнијег дејства, али и због све ефикаснијег и опаснијег деловања терориста, сарадња специјалних и обавештајних снага постаје све јача.

Уколико терористи успеју да реализују планирани акт насиља, а то се пре свега односи на отмице талаца, специјалним јединицама неопходни су исцрпни обавештајни подаци да би могли успешно да изведу акцију њиховог ослобађања. У случају отмице талаца у авиону, поред података о терори-

стима и њиховим мотивима, броју талаца које држе и информација о томе колико је претња о ликвидацији талаца озбиљна, специјалцима ће веома важни бити и подаци који се добијају од авио-компанија о конструкцији авиона, распореду кабинског простора, простора за путнике, карго дела, резервних отвора и других карактеристика авиона.

У случају да терористи држе таоце у неком објекту, поред већ наведених података, траже се и планови његове изградње. За реализацију већ поменуте израелске противтерористичке операције на аеродрому Ентебе у Уганди, драгоцени, можда и кључни подаци за планирање акције добијени су од израелске фирме која је градила тај аеродром. Од њих су добијени планови објеката, чак су пронађени и планови једне италијанске фирме која је касније дограђивала аеродром. На основу њих, специјалци су знали прецизан распоред просторија у аеродромској згради, где су били смештени таоци, а где терористи и колико их је, где је распоредишено обезбеђење аеродрома, што им је омогућило да

имају врло јасну слику о ситуацији на аеродрому. На основу свих тих информација могли су с високом дозом прецизности да прорачунају колико ће трајати акција ослобађања талаци.

С друге стране, на основу многих чињеница може се закључити да је моћна израелска обавештајна компонента заказала и на стратегијском и на тактичком нивоу у једномесечној рату између Израела и шиитског радикалног покрета Хезболах који је трајао од 12. јула до 14. августа 2006. године. У ратовима које је Израел водио од настанка ове државе па све до једномесечног рата 2006. године, одлуке израелске војне команде биле су засноване на прецизним обавештајним подацима о војним могућностима и стратегији непријатеља, што им је у већини случајева омогућавало да у веома кратком року постигну спектакуларне победе. Међутим, убиство и отмица израелских војника које је извео Хезболах 12. јула на територији Израела, затим неколико безуспешних покушаја израелских специјалних снага да униште руководећу структуру тог покрета и дођу до његовог вође шеика Хасана Насралаха, те одлука израелске војне команде да снажним авијацијским дејствима протера Хезболах са израелско-либанске границе, доказују да израелске обавештајне службе нису биле у стању да прикупе валане податке о терористима и спрече изненађења. Сличне пропусте израелске обавештајне службе, пре свега војна обавештајна служба АМАН, направиле су и за време Октобарског рата 1973. године против Сирије и Египта (Јом Кипур рат).

Ништа се не препушта случају

У припреми противтерористичких акција ништа се не сме препустити случају. Сваки детаљ мора да буде јасно прецизиран, у координацији свих служби и јединица које учествују у акцији. Успех противтерористичке акције свакако зависи од квалитета обавештајних података, али и од тога како ће планери испланирати дејства специјалних снага. Да ли ће припрема за акцију трајати само неколико сати или чак неколико месеци, зависи од многих околности. Тако су специјалне јединице оружаних снага САД имале готово шест месеци за припрему операције „Орлова канџа“ (Operation Eagle Claw), изведене 24. априла 1980. с циљем ослобађања талаци које су држали терористи у америчкој амбасди у Техерану. Узгред, та акција се и поред толико времена за њену припрему, завршила безуспешно.

Захтев терориста, радикалних исламских студената и присталица Исламске револуције, који су 4. новембра 1979.

И СРБИЈА УВЕЖБАВА ОСЛОБАЂАЊЕ ТАЛАЦА

С обзиром на учесталост отмица авиона, многе специјалне антитерористичке јединице константно увежбавају акције ослобађања талаци на авионима који се најчешће користе у превозу путника да би биле спремне да реагују што брже и ефикасније када дође до таквих ситуација. У Србији је 5. маја 2010. први пут изведена симулација отмице авиона с циљем да се тестира систем безбедности у ситуацијама терористичке претње цивилном ваздухопловству. Вежба је имала неколико фаза – од најаве отмице и преговора, преко тријаже и прихватања ослобођених талаци, до упада у ваздухоплов, евакуације и збрињавања путника. Вежбу су извеле специјалне антитерористичке јединице МУП-а Србије, представници Министарства одбране, Директората цивилног ваздухопловства, аеродрома „Никола Тесла“, Црвеног крста и представници Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе.

НЕУСПЕЛА АКЦИЈА АМЕРИЧКИХ МАРИНАЦА

Операцијом ослобађања талаци заточених у америчкој амбасди у Ирану руководили су генерал Џејмс Вот (James B. Vaught), пуковник Чарлс Беквит (Charles Alvin Beckwith), командант и оснивач Делта одреда, и пуковник Џејмс Кајл (James H. Kyle). Планом су биле предвиђене две фазе и учешће 150 припадника Делта одреда, маринаца, ренџера и оперативаца CIA. Операција је подржана са шест транспортних авиона, једним авионом за електронско извиђање, осам хеликоптера (Navy RH-53D Sikorsky S-65) без ознака, специјално офарбаних у камуфлажној боји песка и носачима авиона Нимиц (USS Nimitz CVN68) и Корал (USS Coral Sea CV43), као и одређеним бројем мотоцикала, ципова, камиона и друге опреме.

у америчкој амбасди заточили и држали 53 службеника, био је изручење шаха Мохамеда Резе Пахвалија коме су САД дале азил. Од заузимања амбасде до почетка акције прошло је пет месеци. За то време специјалне јединице су се, вежбајући у објектима верно изградње амбасде и на основу података које су прикупиле CIA и друге обавештајне службе и аерофото-снимача здања, интензивно припремале за акцију ослобађања талаци. Након неуспеха у решавању те талачке ситуације дипломатским путем и после уверавања планера и организатора акције да је детаљно припремљена, председник Џими Картер дао је одобрење да се акција изведе.

Прва фаза почела је прикупљањем учесника операције у бази под шифрованим именом Desert -1 на запушеном аеродрому Даш-е Кавир, на око 500 километара југоисточно од Техерана. У ноћи 24. априла 1980. полетело је осам хеликоптера са једним делом људства, са носача авиона Нимиц који се налазио у Арапском мору, док су готово истовремено из Омана кренула три транспортна авиона MC-130E Combat

Talons који су превозили специјалце Делта одреда и три транспортна авиона EC-130E са опремом и горивом за хеликоптере. Планирано је да се следеће ноћи са те локације специјалци пребаце у базу Desert-2, која се налази на само двадесетак километара од Техерана, одакле би кренули у акцију спасавања талаци из заузете амбасде.

Још на почетку операције, два хеликоптера морала су да се врате на носач авиона због техничких проблема проузрокованих непредвиђеном јаком пешчаном олујом. Невољама ту није био крај. Док је трајало искрцавање опреме и људства у бази 1 наишао је аутобус пун путника које су специјалци морали одмах да заробе да акција не би била откривена. Убрзо затим, прошла је и цистерна-камион коју су специјалци уништили пројектилом, али је возач успео да побегне, што је значило да ће операција највероватније бити откривена. Зато је донета одлука о хитном прекиду реализације.

Поред свега тога, у току убрзане припреме за извлачење специјалаца из базе Desert-1 у ноћним пустињским условима, за време пуњења горивом из авиона цистерне дошло је до судара једног хеликоптера RH-53D и авиона на којима је одмах избила ватра. У том инциденту погинуло је осам припадника ваздушних снага и маринаца. У општој паници специјалци су у остацима хеликоптера оставили тела погинулих, велику количину опреме и комплетан план операције.

Шесточлана комисија америчке војске, са адмиралом Џејмсом Холовејом (James L. Holloway) на челу, која је спровела истрагу о тој неуспелој операцији, открила је многе пропусте њених планера. Од тога да пилоти хеликоптера нису имали искуства у летењу за време пустињске олује, са наочарима са ноћним оптичким уређајем, до тога да је током припрема операције свака специјална јединица углавном увежбавана самостално, што је апсурдно када се ради о извођењу једне тако комплексне операције, са великим бројем људства, у којој тимски рад има пресудну улогу.

Операција „Ентебе“

У мноштву успешно изведених акција антитерористичких јединица широм света, најбоље изведеном противтерористичком операцијом у историји сматра се акција ослобађања талача на аеродрому Ентебе у Уганди 1976. године, коју су извеле израелске специјалне снаге и обавештајне службе. Њен првобитни назив одређен је по имену аеродрома у Лагосу, главном граду Уганде, али је њен званични код био „Thunderbolt“ (Муња). Касније је добила име „Jonathan“ по потпуковнику Нетанјаху Јонатану који је командовао том операцијом и током акције погинуо. Дејства су изведена с циљем ослобађања 100 израелских путника у авиону компаније Ер Франс, који су отели терористи ПЛО и немачке левичарске



терористичке организације, највеће и најуспешније организације те врсте у Европи, Фракције Црвене армије (Бадер-Мајнхоф).

Отмица авиона на линији Тел Авив–Атина–Париз извршена је 27. јуна 1976. по напуштању аеродрома у Атини. Терористи су искористили слабости обезбеђења атинског аеродрома, ушли са оружјем у авион и принудили пилота да спусти летелицу на аеродром Ентебе у Уганди, тада у сукобу с Израелом. У Израелу је отмица схваћена као акција против те државе, јер се у авиону, поред осталих, налазило и 100 израелских држављана. Након отмице израелска влада одржавала је седнице из часа у час, а тајне службе АМАН и Мосад грозничаво су радиле на прикупљању што више информација о самој отмици и о аеродрому Ентебе.

Према прикупљеним информацијама, председник Уганде Иди Амин подржавао је терористе и хвалио њихову акцију. Дан после отмице авиона, терористи су објавили своје захтеве, међу којима и оне да се из затвора у Израелу, Француској, Западној Немачкој, Кенији и Швајцарској пусте „53 борца за слободу“ који су раније ухапшени и суђени у тим земљама и да се сви ослобођени затвореници превезу специјалним авионом до аеродрома Ентебе. Рок је постављен ултимативно, уз напомену да истиче већ сутрадан у 14 часова, када ће, у противном, авион и путници бити уништени. Израелска влада изјавила је да је спремна на преговоре, али су од самог почетка разматране мере које ваља предузети. На интервенцију влада многих земаља, уз договор председника Уганде са

отмичарима, терористи су пристали да ослободе 145 путника из разних држава и чланове посаде, али су задржали израелске држављане. Тиме се потврдило мишљење израелске владе да је акција уперена искључиво против Израела.

У међувремену Мосад је мобилисао све расположиве снаге за прикупљање потребних података. Та служба послала је своје оперативце у Париз, где су се искрцали ослобођени путници, да би од њих прикупили податке о обезбеђењу аеродрома, о терористима, где су смештени таоци који су остали и друге податке. Ти подаци допуњавани су подацима добијеним од агентуре из целог света. Обавештајца Мосада из Кеније убачен је у Уганду, а затим и на аеродром, одакле је веома успешно слао драгоцене, исцрпне и тачне податке, који су имали пресудан утицај на одлуку о акцији. Планерима акције били су познати подаци о терминалском холу у коме су били смештени путници, о удаљености полетно-слетне стазе до места где се налазе таоци, подаци о војном обезбеђењу аеродрома, информације о њиховом наоружању и веома важни подаци о озбиљности претње отмичара о ликвидацији талача у случају неиспуњења њихових захтева. Израелцима је ишла наруку и околност да су од фирми које су градиле аеродромске објекте добили планове аеродромских објеката, драгоцене за планирање акције. Након неколико безуспешних разговора са председником Иди Амином, који се таоцима, у међувремену, обратио речима: „За вас се не може ништа учинити све док израелска влада не испуни захтеве отмичара“, донета је одлука да се организује акција спасавања путника без обзира на ризик. Сви расположиви подаци стављени су пред планере операције, а позвани су и стручњаци из ратног ваздухопловства, специјалне јединице Сајерет Маткал и други.

Муњевито ослобађање

Донета је одлука да се операција, коју су извели припадници јединице Сајерет Маткал и оперативци тајне службе, изврши 3. јула. Успостављена је и сарадња са кенијским властима које су дозволиле да један авион „Boeing 707“ буде лоциран у Најробију и служи као центар везе за подршку операцији. Извршена је генерална проба у пустињском делу Израела, а проверено време трајања операције било је 55 минута, што је подразумевало спуштање авиона, неутралисање отмичара и извођење путника и њихово убацивање у авион.

Специјалцима је ишло наруку и то што су светла на писти аеродрома, непажњом отмичара, била упаљена, што је умногоме олакшало слетање авиона и сам ток операције. Први авион приземљио се на аеродрому Ентебе један минут после поноћи. Док се још кретао по писти, врата авиона била су отворена и из њега су муњевито излетели специјалци и трчећи кренули према терминалу где су били таоци. Изненађено обезбеђење аеродрома заупцало је насумице на све стране. За неколико минута сви путници били су ослобођени, изведени из терминала и уведени у авион који је одмах полетео за Најроби.

Затим су специјалци напали контролни торањ, савладали обезбеђење и за непуних 53 минута, пар минута мање него што је испланирано, акција је била завршена. Приликом напада погинуо је велики број угандских војника, уништено је и оштећено 10 авиона Миг 21 и Миг 17, а ликвидирани су сви отмичари осим једног који је успео да под окриљем ноћи побегне. Израелци су имали четири погинула специјалца, међу којима и команданта групе Јонатана Нетанјахуа. ■

(Насиљавак у следећем броју)

ВЕРСКИ ПРАЗНИЦИ 1–15. децембар

✝ Православни

- 4. децембар – Ваведење Пресвете Богородице
- 7. децембар – Света великомученица Екатерина
- 8. децембар – Свети великомученик Климент
- 9. децембар – Преподобни Алемпије Столпник
- 11. децембар – Свети мученик Христо
- 13. децембар – Свети апостол Андреј Првозвани
- 15. децембар – Свети цар Урош; преподобни Јоаникије Девички

✝ Римокатолички

- 8. децембар – Безгрешно Зачеће Блажене Дјевице Марије

☾ Исламски

- 5. децембар – Јевму-Ашура

ВАВЕДЕЊЕ



Када је Пресвета Дева Марија навршила три године, њени родитељи, свети Јоаким и Ана, довели су је из Назарета у Јерусалим да је предају Богу у храм како су раније обећали. На уласку у храм, Деву је дочекао првосвештеник Захарија, отац Јована Претече, и увео је у Светињу над Светињама, у најсветије место храма, иза друге завесе, тамо где улазе само архијереји и то једном годишње. Родитељи су принели жртву Богу, примили благослов и вратили се кући док је њихова кћи остала у храму. После њихове смрти, дванаестогодишњу Деву дали су светом Јосифу, рођаку из Назарета да живи у девствености иако то није био обичај у Израелу. Пресвета Дева Марија била је прва доживотно заветована девојка, коју су касније следиле хиљаде девојака и младића. ■

ЈЕВМУ АШУРА

Благдан Ашура (Дан десети) често се назива и благоданом божјих посланика. Тог дана, вољом Божјом Адаму је допуштено да се сретне с Хавом (Евом) на земљи, на висоравни Арефат.

То је и дан када је спасен и благословљен божји посланик Нух (Ноје) са свим својим следбеницима из лађе назване по њему. Тога дана спасени су и многи други посланици божји, попут Јунуса (Јона), Ибрахима (Абрахама), Мусе (Мојсија), Јусуфа (Јосифа)...

На дан Ашуре у џамијама се окупља и говори о Богу и посланицима божјим, о искушењима животним и милости божјој. ■

2. децембар 1805.

Вођена је битка код села Аустерлица (данас Славков), источно од Брна, између руско-аустријских и француских снага. Француске снаге су под командом Наполеона нанеле тежак пораз савезничкој војсци. Ова битка једна је од највећих Наполеонових победа, добијена бољим командовањем и већом маневарском способношћу снага. Поражена Аустрија закључила је 6. децембра примирје, а Руси су се повукли. После ове победе Наполеон је заузео Беч.

2. децембар 1943.

Савезничке снаге извеле су први напад на град Касино, који је био кључ немачке одбране према Риму долином реке Лири. После десанта код Салерна савезници су избили пред Касино и извршили напад који је трајао све до 15. јануара 1944. године. Немачки 14. корпус зауставио је савезнички напад. Уследила су још два неуспешна напада, од 17. јануара до 18. фебруара и у марту 1944. године. У нападу од 11. до 18. маја 1944, Касино је потпуно претворен у рушевине и заузео га је британски 13. корпус. Битка код Касина једна је од најкрвавијих у Другом светском рату.

7. децембар 1940.

Упућена је писмена изјава владе Краљевине Југославије влади Немачке о југословенско-немачким и југословенско-италијанским односима. У Изјави се наглашава срданост и лојалност у југословенско-немачким односима и изражава спремност југословенске владе да са Немачком и Италијом потпише пакт о ненападању.

7. децембар 1941.

Јапанска флота напала Перл Харбор, седиште команде америчке Пацифичке флоте. Уз фактор потпуног изненађења, напад је извршен са шест носача и укупно 450 авиона. Из строја је избачена главнина америчке Пацифичке флоте. Напад на Перл Харбор, без претходне објаве рата, убрзао је одлуку САД о ступању у рат против сила Осовине.

10. децембар 1919.

Усвојено прво Привремено правило о вршењу жандармеријске службе у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца.

13. децембар 1977.

На позив Русије, Србија је почела ослободилачки рат против Отоманске империје. Главне снаге српске војске почеле су операције офанзивом Моравског и Тимочког корпуса. До краја децембра ослобођени су Куршумлија, Бела Паланка, Пирот, Ниш је изолован, а српска војска продрила је до Сливнице и олакшала руским снагама продор у Софију. Шумадијски и Моравски корпус су после више напада 10. јануара 1878. ослободили Ниш. Тимочки корпус приближио се Приштини, а Шумадијски је у боју код Копашнице и Грделице, 20. и 21. јануара, разбио турске снаге и 31. јануара ослободио Врање. На помоћним правцима Јаворски корпус протерао је турске снаге и овладао положајима између Дежеве и Рашке. Примирје је закључено 31. јануара. Мировни уговор између Русије и Отоманске империје потписан је 3. марта у Сан Стефану. Трећи члан Уговора признао је државну независност Кнежевине Србије и територијално проширење које је обухватало Ниш, Лесковац и Топлицу, Лаб и делове новопазарске и митровачке нахије али без вароши.

15. децембар 1914.



Завршена Колубарска битка између српске и аустроугарске војске, започета месец дана раније. После повлачења ка Варовници, Космају и на горњомилановачке положаје, у првој фази битке, након неколико дана одмора, снабдевена артиљеријском муницијом, тек пристиглом из Француске и Грчке, српска војска кренула је у противофанзиву. Прва армија је од 3. до 5. децембра сломила непријатељев отпор на Суворору, заузела Рајац и организовала гоњење аустроугарске Шесте армије, коју је до 12. децембра одбацила преко Саве у Срем. На тлу Србије, осим заробљеника, 15. децембра није било аустроугарских војника. Изузетне заслуге за победу у Колубарској бици припадају команданту Прве армије Живојину Мишићу. ■

Приредио мр Миљан МИЛКИЋ



Трећи CISM фудзал куп

На трећем CISM фудзал купу у Новом Месту у Словенији наступиле су екипе оружаних снага Босне и Херцеговине, Црне Горе, Хрватске, Македоније, Србије и домаћина Слове-

није. Победник је екипа Словеније, а репрезентација Србије заузела је прво место.

Домаћин турнира 2012. године биће Црна Гора. ■

Европска конференција CISM

Главни град Белорусије, Минск био је домаћин редовне Европске конференција CISM, у чијем раду су учествовале делегације из 30 европских земаља. Делегацију Србије предводио је пуковник Драган Ђини, начелник Одсека за војни спорт.

Главна тема конференције било је утврђивање стратегије развоја спорта у европском огранку CISM у наредном периоду. ■

Пријатељска утакмица ваздухопловаца и Младости из Нове Пазове

У оквиру обележавања шест деценија од формирања аеродрома Батајница, екипа 204. ваздухопловне бригаде одиграла је пријатељску утакмицу у малом фудбалу са екипом Младост из Нове Пазове.

Са комшијама из Нове Пазове ваздухопловци су недавно имали сусрете у одбојци шаху.

Аеродром Батајница формиран је 15. маја 1951. године.



Успеси Дејана Даничића

Кадет Војне академије Дејан Даничић из 135. класе – смер Менаџмент у одбрани, остварио је ове године изузетне резултате истрчавши два ултрамаратона у трајању од 12 сати и један маратон у дужини 42,195 километара.

На незваничној светској ранг листи ултрамаратона на 12 сати у 2011. години, у категорији до 23 године, Дејан Даничић је на четвртном месту. ■

Победа Мариане Чегар Лукић на Савском полумаратону

На традиционалном Савском полумаратону учествовало је је 135 такмичара из целе земље. На стази дугој 21,1 километар у женској конкуренцији прво место заузела је професионални војник Мариана Чегар Лукић из Војне академије. ■

Припремио Горан ЧЕГАР

Акција Медија центра „Одбрана“

ИЗБОР СПОРТИСТЕ ГОДИНЕ

Медија центар „Одбрана“ и ове године организује акцију – Избор најбољег спортисте и спортске екипе Војске Србије.

Ове године, можда више него до сада, очекујемо оштру конкуренцију, јер и спорт и физичка култура имају све запаженије место у обуци.

Имали смо и међународним такмичењима, доста медаља и рекорда.

Велики број припадника Војске Србије, према захтевима обуке, озбиљније се посветио спорту, редовније тренира, а променило се и место војног спорта у свакодневним активностима. Истина, и даље има појава да се ти термини користе за нешто друго, али ситуација није као пре.

Зато позивамо предлагаче да буду дарезљивији према својим припадницима или пријатељима. Ако вредно раде и имају резултате предложите их.

Жири ће, као и сваке године, пажљиво прегледати све приспеле пријаве и одабрати најбоље у 2011. Пехари ће бити уручени на свечаности поводом Дана Медија центра „Одбрана“ – 24. јануара.

Пропозиције су исте као и претходних година.

За назив спортисте године Војске Србије 2010. могу конкурисати официри, подофицири, цивилна лица на служби у Министарству одбране и Војсци, студенти Војне академије, ученици Војне гимназије, професионални војници и добровољци на служењу војног рока. Исти принципи важе за екипе, чији чланови треба да припадају једној од наведених категорија.

Предлоге могу слати команде, јединице, установе, војне школе и друге образовне институције, спортски савези, клубови и секције.

Ваше предлоге можете слати до 30. децембра 2011. године на адресу: Редакција магазина „Одбрана“ (за избор спортисте године), Браће Југовића 19, 11000 Београд.

Нека победе најбољи! ■

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ
Управа за кадрове

расписује

ИНТЕРНИ КОНКУРС

за попуњу формацијског места
војног намештеника у Војсци Србије
пријемом лица из Министарства одбране
и Војске Србије у радни однос на неодређено време

- у Управи за логистику (Ј-4) Генералштаба Војске Србије,
- у Заводу за превентивно-медицинску заштиту,
- у Центру за превентивно-медицинску заштиту „Ниш“
место службовања Ниш
– два (2) возача санитетског аутомобила, КВ.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су кандидати држављани Републике Србије,
- да су здравствено способни за службу у Војсци Србије,
- да се налазе на служби у Министарству одбране или Војсци Србије у својству професионалног војног лица (под-официра, професионалног војника) или војног, односно државног службеника–намештеника,
- да нису осуђивани и да се против њих не води кривични поступак,
- да немају негативних службених оцена.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- завршена најмање трогодишња средња школа, пожељно техничке струке (занимање аутомеханичар, аутоелектричар и сл.);
- возачка дозвола Б и Ц категорије;
- радно искуство од најмање пет година у превозењу теренских екипа у санитетским установама.

На конкурс могу учествовати сви професионални припадници Војске Србије и државни службеници и намештеници, запослени у Министарству одбране који имају одговарајућу школску спрему и потребно радно искуство.

Пре пријема у радни однос, за кандидате који мењају статус, а испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову сагласност, биће извршена безбедносна провера.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА:

– кандидати који испуњавају услове конкурса молбе подносе Војној пошти 1084 Београд редовним путем преко команде своје јединице.

УЗ ПРИЈАВУ КАНДИДАТИ ПРИЛАЖУ:

- биографију (са наведеним основним личним подацима, адресом и телефоном за контакт),
- извод из матичне књиге рођених,
- уверење о држављанству,
- оверену фотокопију дипломе о завршеном образовању,
- оверене копије сведочанстава за завршен сваки разред средње школе,
- уверење надлежног суда о некажњавању, односно да се не води кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности,
- мишљење команданта јединице ранга батаљона,
- оверену фотокопију последње службене оцене,
- оверен и потписан картон основних и личних података КОЛП-1 и
- фотокопију војне легитимације или личне карте.

Кандидати који уђу у најужи избор, пре пријема у радни однос, доставиће лекарско уверење о здравственој способности.

Сви докази о испуњености услова за пријем достављају се као оригинали или оверене фотокопије.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старешина и о њеном садржају биће информисани сви кандидати, у законском року.

У току изборног поступка, конкурсна комисија обавиће, са кандидатима који испуњавају опште и посебне услове конкурса, проверу оспособљености, знања и вештина. О месту, дану и времену провере кандидати ће бити накондно обавештени.

Неблаговремене, недопуштене, неразумљиве или непотпуне пријаве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази на тражени начин, неће бити разматране.

Рок за подношење пријава за пријем у службу је 15 дана од дана објављивања конкурса. ■

ПОНИШТАВА СЕ ИНТЕРНИ КОНКУРС

Објављен у магазину „Одбрана“
број 146 од 15. октобра 2011. године

у делу који се односи на попуњу формацијских места:

- у Ваздухопловно-медицинском институту
место службовања Београд
- два (2) медицинска техничара, ССС и
- један (1) лаборант, ССС.

ОБАВЕШТЕЊЕ

Сусрет припадника бивше 1. оклопне бригаде биће одржан 22. децембра 2011. године. За више информација контактирајте заставника I класе у пензији Животу Тодоровића (тел. 065/343-01-89) или старијег водника I класе у пензији Живка Батковића (тел. 063/683-848).

**МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ

Управа за кадрове

расписује

ИНТЕРНИ КОНКУРС

за попуну радних места
војних службеника и војних намештеника
у Војној академији Сектора за људске ресурсе
Министарства одбране Републике Србије
пријемом лица из Министарства одбране
и Војске Србије, у радни однос на неодређено време

место рада – Београд

1. један (1) механичар за возила точкаше – возач;
2. један (1) електромеханичар за изворе струје и елек. агрегате;
3. три (3) вође смене у сервису термоенергетике;
4. два (2) руковоаца парних котлова са АТК;
5. један (1) монтер централног грејања – заваривач;
6. један (1) инсталатер водовода и канализације;
7. један (1) помоћни радник.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су кандидати држављани Републике Србије,
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци,
- да имају одговарајућу стручну спрему,
- да су здравствено способни за дужности у Министарству одбране и Војсци Србије;
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа,
- да имају радно искуство у струци.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- за радно место под редним бројем 1) може конкурисати лице које има ВКВ степен стручне спреме машинске струке,
- за радно место под редним бројем 2) може конкурисати лице које има ВКВ степен стручне спреме машинске струке – занимања електротехничар,
- за радно место под редним бројем 3) може конкурисати лице које има ВКВ степен стручне спреме машинске струке, занимање електротехничар енергетике и положен испит за АТК,
- за радна места под редним бројем 4) може конкурисати лице које има ВКВ (место службовања Копаоник) и КВ степен стручне спреме машинске струке, занимање електротехничар енергетике и положен испит за АТК,
- за радно место под редним бројем 5) може конкурисати лице које има КВ степен стручне спреме машинске струке,

– за радно место под редним бројем 6) може конкурисати лице које има КВ степен стручне спреме машинске струке

– за радно место под редним бројем 7) може конкурисати лице које има ПКВ степен стручне спреме, завршена осмогодишња школа.

На интерном конкурсима могу учествовати сви професионални припадници Војске Србије и државни службеници и намештеници запослени у Министарству одбране који имају одговарајућу школску спрему.

НАЧИН КОНКУРСИСАЊА:

Кандидати који испуњавају опште и посебне услове конкурса подносе молбу Војној академији и прилажу следећу документацију:

- пријаву са биографијом или CV са наводима о досадашњем радном искуству,
- уверење о држављанству Републике Србије,
- извод из матичне књиге рођених,
- оверену фотокопију дипломе о завршеној школи и уверење о положеном специјалистичком испиту,
- фотокопију радне књижице,
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности,
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван казном затвора у трајању дужем од шест месеци.

Сви докази о испуњености услова за пријем достављају се као оригинали или оверене фотокопије.

Извод и уверења која се прилажу уз молбе не могу бити старији од 6 (шест) месеци.

Кандидати који уђу у најужи избор, пре пријема у радни однос, доставиће лекарско уверење о здравственој способности за рад.

Пре пријема у радни однос за кандидате који испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност, биће извршена безбедносна провера.

Пријаве (молбе) подносе се у року од 30 дана од дана објављивања у магазину „Одбрана“.

Пријаве (молбе) са траженим прилозима се могу поднети на адресу:

ВОЈНА АКАДЕМИЈА

Генерала Павла Јуришића Штурма бр. 33

11105 Београд

са назнаком „за интерни конкурс за пријем у службу“

Пријаве (молбе) уз које нису приложени сви потребни докази на тражени начин (оригинали или фотокопије оверене у општини или суду), као и непотпуне, неразумљиве и не-благовремене пријаве неће бити разматране. ■

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ

Управа за кадрове

расписује

ИНТЕРНИ КОНКУРС

за попуну радног места војног службеника
у Војном музеју Управе за традицију,
стандард и ветеране Сектора за људске ресурсе
Министарства одбране Републике Србије
пријемом лица из Министарства одбране и Војске Србије,
у радни однос на неодређено време

– један (1) кустос, ВСС.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су кандидати држављани Републике Србије,
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа,
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци и
- да су здравствено способни за дужности у Министарству одбране и Војсци Србије.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- завршен филозофски факултет – дипломирани историчар и
- познавање рада на рачунару.

На конкурс могу учествовати сви професионални припадници Војске Србије и државни службеници и намештеници запослени у Министарству одбране који имају одговарајућу школску спрему.

Пре пријема у радни однос, за кандидате који мењају статус, а испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову сагласност, биће извршена безбедносна провера.

НАЧИН КОНКУРСИЊА:

Кандидати који испуњавају опште и посебне услове конкурса достављају следеће документе:

- CV или кратку биографију,
- извод из матичне књиге рођених,
- уверење о држављанству,
- диплому о стеченом образовању,
- сертификат или потврду факултета, на којем је кандидат завршио студије, о познавању рада на рачунару, према стандарду ECDL, који обухвата ниво знања од четири модула (обрада текста – MS Word, табеларне калкулације – MS Excel, презентација – MS Power point и модул Интернет и комуникације),
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности,
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван казном затвора у трајању дужем од шест месеци,
- потврду надлежног старешине да кандидат нема негативних службених оцена.

Сви докази о испуњености услова за пријем достављају се као оригинали или оверене фотокопије.

Извод и уверења која се прилажу уз молбе не могу бити старији од 6 (шест) месеци.

Кандидати који уђу у најужи избор, пре пријема у радни однос, доставиће лекарско уверење о здравственој способности за рад.

Пријаве на интерни конкурс, са приложеним доказима о испуњавању услова, доставити непосредно или поштом препоручено на адресу:

УПРАВА ЗА ТРАДИЦИЈУ, СТАНДАРД И ВЕТЕРАНЕ

Немањина број 15, Београд

са назнаком „за интерни конкурс“.

Рок за подношење молби је 15 дана од дана објављивања конкурса у магазину „Одбрана“.

Пријаве (молбе) уз које нису приложени сви потребни докази на тражени начин (оригинали или фотокопије оверене у општини или суду), као и непотпуне, неразумљиве и неблаговремене пријаве неће бити разматране.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старешина о којој ће сви кандидати бити обавештени у законском року.

Информације о конкурсима могу се добити на телефон 011/3203-472 и на сајту Министарства одбране Републике Србије (www.mod.gov.rs). ■

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ

Управа за кадрове

расписује

ИНТЕРНИ КОНКУРС

за попуну радног места војног службеника
у Војном архиву Института за стратегијска
истраживања Сектора за политику одбране
пријемом лица из Министарства одбране,
у радни однос на неодређено време

– један (1) возач (уједно курир), ССС.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

– да су кандидати држављани Републике Србије;

– да имају одговарајућу стручну спрему за радно место за које конкуришу;

– да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци;

– да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа и

– да су здравствено способни за дужности у Министарству одбране и Војсци Србије.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- завршена средња школа, IV степен стручне спреме и
- возачка дозвола Б категорије.

На конкурсима могу учествовати сви професионални припадници Војске Србије и државни службеници и намеште-

ници запослени у Министарству одбране који имају одговарајућу школску спрему и потребно радно искуство.

Пре пријема у радни однос, за кандидате који мењају статус, а испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову сагласност, биће извршена безбедносна провера.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА:

Кандидати који испуњавају опште и посебне услове конкурса достављају следеће документе:

- пријаву (молбу) са биографијом или CV са наводима о досадашњем радном искуству,
- оверену фотокопију дипломе о завршеној школи,
- уверење о држављанству,
- извод из матичне књиге рођених,
- оверену фотокопију радне књижице,
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности,
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван казном затвора у трајању дужем од шест месеци.
- потврду надлежног старешине да кандидат нема негативних службених оцена.

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ

Управа за кадрове

расписује

КОНКУРС

за попуњу радног места војног намештеника
у Војном архиву Института за стратегијска
истраживања Сектора за политику одбране
пријемом у радни однос на одређено време

– један (1) помоћни радник, ПКВ.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су кандидати држављани Републике Србије;
- да имају одговарајућу стручну спрему;
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци;
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа и
- да су здравствено способни за дужности у Министарству одбране и Војсци Србије.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

– завршена основна школа.

НАЧИН КОНКУРИСАЊА:

Кандидати који испуњавају опште и посебне услове конкурса достављају следеће документе:

- пријаву (молбу) са биографијом или CV са наводима о досадашњем радном искуству,
- оверену фотокопију дипломе о завршеној школи,
- уверење о држављанству,

Сви докази о испуњености услова за пријем достављају се као оригинали или оверене фотокопије.

Извод и уверења која се прилажу уз молбе не могу бити старији од 6 (шест) месеци.

Кандидати који уђу у најужи избор, пре пријема у радни однос, доставиће лекарско уверење о здравственој способности за рад.

Пријаве (молбе) са траженим прилозима се могу поднети непосредно предајом у деловодство Војног архива или поштом препоручено на адресу:

СЕКТОР ЗА ПОЛИТИКУ ОДБРАНЕ

Војни архив, Ратка Ресановића 1

Београд – Жарково

са знаком „за конкурс“.

Рок за подношење молби је 15 дана од дана објављивања конкурса.

Пријаве (молбе) уз које нису приложени сви потребни докази на тражени начин (оригинали или фотокопије оверене у општини или суду), као и непотпуне, неразумљиве и не благовремене пријаве неће бити разматране. ■

- извод из матичне књиге рођених,
- оверену фотокопију радне књижице,
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности,
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван казном затвора у трајању дужем од шест месеци.

Сви докази о испуњености услова за пријем достављају се као оригинали или оверене фотокопије.

Извод и уверења која се прилажу уз молбе не могу бити старији од 6 (шест) месеци.

Кандидати који уђу у најужи избор, пре пријема у радни однос, доставиће лекарско уверење о здравственој способности за рад.

Пре пријема у радни однос за кандидате који испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност, биће извршена безбедносна провера.

Пријаве (молбе) са траженим прилозима могу се поднети непосредно предајом у деловодство Војног архива или поштом препоручено на адресу:

СЕКТОР ЗА ПОЛИТИКУ ОДБРАНЕ

Војни архив, Ратка Ресановића 1

Београд – Жарково

са знаком „за конкурс“.

Рок за подношење молби је 15 дана од дана објављивања конкурса.

Пријаве (молбе) уз које нису приложени сви потребни докази на тражени начин (оригинали или фотокопије оверене у општини или суду), као и непотпуне, неразумљиве и не благовремене пријаве неће бити разматране. ■

КОНКУРС

за попуну радних места у Центру војномедицинских установа Београд, пријемом лица из грађанства у својству војних службеника

НА НЕОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ:

1. један (1) лекар – специјалиста неурологије, С2С/ВСС;
2. један (1) лекар – специјалиста радиологије, С2С/ВСС;
3. један (1) лекар – специјалиста физикалне медицине и рехабилитације, С2С/ВСС;
4. три (3) лекара – специјалиста опште медицине, С2С/ВСС;
5. осам (8) лекара са завршеним медицинским факултетом, С2С/ВСС;
6. пет (5) виших медицинских техничара општег смера, С1С/ВШС.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су кандидати држављани Републике Србије;
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци;
- да им раније није престајао радни однос у државном органу због теже повреде дужности из радног односа;
- да су здравствено способни за дужности у Министарству одбране и Војсци Србије.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- за радно место под редним бројем 1. завршен медицински факултет и специјализација из неурологије, положен стручни испит;
- за радно место под редним бројем 2. завршен медицински факултет и специјализација из радиологије, положен стручни испит;
- за радно место под редним бројем 3. завршен медицински факултет и специјализација из физикалне медицине и рехабилитације, положен стручни испит;
- за радно место под редним бројем 4. завршен медицински факултет и специјализација из опште медицине, положен стручни испит;
- за радно место под редним бројем 5. завршен медицински факултет, положен стручни испит и
- за радно место под редним бројем 6. завршена виша медицинска школа општег смера, положен стручни испит.

Сагласно одредбама члана 125. Закона о Војсци Србије, између кандидата који испуњавају опште и посебне услове конкурса, првенство под једнаким условима има супружник, односно члан породице погинулог професионалног припад-

ника Војске Србије, погинулог или умрлог од последица повреда задобијених у вршењу службе у Војсци Србије и супружник професионалног припадника Војске Србије премештеног из једног у друго место службовања. Приоритет из овог члана даје се кандидатима који имају једнак број бодова.

За попуну наведених радних места формираће се ранг-листа кандидата, који испуњавају опште и посебне услове конкурса, а рангирање се врши бодовањем.

За формирање ранг-листе кандидата биће прописани општи и посебни критеријуми, уз допунско мерило (психолошко тестирање) које ће се применити за сва радна места.

Пре пријема у радни однос, за кандидате који испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову писану сагласност биће извршена безбедносна провера.

Сва примљена лица која се први пут примају у службу на неодређено време у државном органу подлежу пробном раду у трајању од 6 (шест) месеци. Пробни рад прати њихов претпостављени, који ће по његовом окончању надлежном руководиоцу дати писано мишљење о томе да ли је примљени војни службеник и војни намештеник задовољио на пробном раду. Лицу које не задовољи на пробном раду отказује се радни однос без права на новчану накнаду због отказа.

УЗ ПРИЈАВУ НА КОНКУРС КАНДИДАТИ ОБАВЕЗНО ПРИЛАЖУ:

- CV или кратку биографију;
- оверену фотокопију дипломе о стеченом образовању (оверену у суду или општини);
- оверену фотокопију доказа о положеном стручном испиту (оверену у суду или општини);
- фотокопију радне књижице;
- уверење о држављанству (не старије од шест месеци);
- извод из матичне књиге рођених (ако није нови образац, не старији од шест месеци);
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности (не старије од шест месеци);
- уверење надлежног МУП-а да кандидат није осуђиван на казну затвора од најмање 6 (шест) месеци (не старије од шест месеци);
- уверење државног органа у којем је кандидат био у служби да му радни однос у државном органу није престајао због теже повреде дужности из радног односа.

Кандидати који уђу у најужи избор, пре пријема у радни однос доставиће лекарско уверење о здравственој способности.

ИЗБОРНИ ПОСТУПАК

Изборни поступак спровешће се само међу кандидатима који испуњавају све услове конкурса за пријем на радно место на које су конкурисали.

Са свим кандидатима, међу којима се спроводи изборни поступак, конкурсна комисија ће разговарати, а потом ће их рангирати према одобреним критеријумима. Позив за разговор и остала обавештења упућују се кандидату на адресу коју наведе у пријави за јавни конкурс.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старешина и о њеном садржају биће обавештени сви кандидати који учествују у изборном поступку.

НАЧИН ПОДНОШЕЊА ПРИЈАВЕ НА КОНКУРС

Кандидати који испуњавају опште и посебне услове конкурса подносе молбу са наведеном документацијом по конкурсу, достављањем поштом препоручено на адресу:

Центар војномедицинских установа Београд,

Пастерова 3, Београд,

са назнаком „За конкурс за пријем у службу“

или лично у просторијама канцеларије деловодства Управе ЦВМУ Београд, на горе наведеној адреси, 3 спрат, просторија 309, у времену од 11.00 до 14.00 часова.

У пријави за конкурс обавезно се наводи име и презиме кандидата, име једног родитеља, ЈМБГ, адреса пребива-

лишта, адреса на коју се кандидату достављају обавештења, број телефона, радно место на које се кандидат пријављује, досадашње радно и стручно искуство кандидата, подаци о посебним знањима и вештинама и доказ у смислу члана 125. Закона о Војсци Србије.

Рок за подношење пријава за пријем на службу је 15 (петнаест) дана од дана објављивања конкурса.

Неблаговремене, недопуштене, некомплетне и непотпуне пријаве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази на тражени начин неће се узимати у разматрање и биће одбачене закључком против кога се може изјавити жалба.

Додатне информације могу се добити на следећи број телефона: 011/3203-564. ■

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ СЕКТОР ЗА ЉУДСКЕ РЕСУРСЕ УПРАВА ЗА КАДРОВЕ

расписује

ИНТЕРНИ КОНКУРС

за попуну радних места војних службеника у Центру војномедицинских установа „Београд“ Управе за војно здравство Министарства одбране Републике Србије пријемом лица из Министарства одбране и Војске Србије,

у радни однос на неодређено време

1. два (2) лекара, ВСС,
2. један (1) стоматолог, ВСС,
3. четири (4) возача, ВКВ и
4. два (2) возача, КВ.

ОПШТИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- да су кандидати држављани Републике Србије,
- да су здравствено способни за дужности у Министарству одбране и Војсци Србије,
- да се налазе на служби у Министарству одбране или Војсци Србије у својству војног службеника,
- да се против њих не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности, односно да нису осуђивани за таква дела казном затвора у трајању дужем од шест месеци и
- да немају негативних службених оцена.

ПОСЕБНИ УСЛОВИ КОНКУРСА:

- за радно место под редним бројем 1: завршен медицински факултет, радно искуство у теренској служби хитне помоћи у трајању од најмање једне (1) године и положен стручни испит;

- за радно место под редним бројем 2: завршен стоматолошки факултет и положен стручни испит;
- за радно место под редним бројем 3: ВКВ радник саобраћајне струке и возачка дозвола „Б“ и „Ц“ категорије;
- за радно место под редним бројем 4: КВ радник саобраћајне струке и возачка дозвола „Б“ и „Ц“ категорије.

На конкурс могу учествовати сви професионални припадници Војске Србије и државни службеници и намештеници запослени у Министарству одбране који имају одговарајућу школску спрему.

Пре пријема у радни однос, за кандидате који мењају статус, а испуњавају услове конкурса и уђу у најужи избор, уз њихову сагласност, биће извршена безбедносна проvera.

НАЧИН КОНКУРСИСАЊА

Кандидати који испуњавају опште и посебне услове конкурса достављају следеће документе:

- CV или кратку биографију,
- оверену фотокопију дипломе о стеченом образовању (оверену у суду или општини),
- фотокопију радне књижице,
- фотокопију личне карте,
- уверење о држављанству,
- извод из матичне књиге рођених,
- уверење надлежног суда да се против кандидата не води кривични поступак због кривичног дела за које се гони по службеној дужности,
- уверење надлежног органа МУП-а да кандидат није кривично осуђиван казном затвора у трајању дужем од шест месеци,
- уверење о положеном стручном испиту и
- потврду о радном искуству у теренској служби хитне помоћи (за радно место под редним бројем 1).



Сви докази о испуњености услова за пријем достављају се као оригинали или оверене фотокопије.

Извод и уверења која се прилажу уз молбе не могу бити старији од 6 (шест) месеци.

Кандидати који уђу у најужи избор, пре пријема у радни однос, доставиће лекарско уверење о здравственој способности за рад.

ИЗБОРНИ ПОСТУПАК

Изборни поступак ће се спровести само међу кандидатима који испуњавају све услове конкурса за пријем на радно место на које су конкурисали.

Са свим кандидатима, међу којима се спроводи изборни поступак, конкурсна комисија ће разговарати, а потом ће их рангирати према одобреним критеријумима. Позив за разговор и остала преписка са кандидатима упућује се на адресу коју кандидат наведе у пријави за конкурс.

Одлуку о избору кандидата донеће надлежни старешина и о њеном садржају биће обавештени сви кандидати који учествују у изборном поступку.

НАЧИН ПОДНОШЕЊА ПРИЈАВЕ НА КОНКУРС

Кандидати који испуњавају опште и посебне услове конкурса подносе молбу са наведеном документацијом по конкурс јединицама – установама у којима се налазе на служби, са назнаком за које радно место конкуришу.

Команде јединица – установа примљене молбе службеном поштом достављају на адресу:

**Центар војномедицинских установа „Београд“,
Пастерова 3, Београд,
са знаком „За конкурс за пријем у службу“**

У пријави за конкурс обавезно се наводе име и презиме кандидата, име једног родитеља, ЈМБГ, адреса пребивалишта, адреса на коју се кандидату достављају обавештења, број телефона, радно место на које се кандидат пријављује, досадашње радно и стручно искуство кандидата, подаци о посебним знањима и вештинама.

Рок за подношење пријава за пријем на службу је 15 (петнаест) дана од дана објављивања.

Неблаговремене, недопуштене, некомплетне и непотпуне пријаве и пријаве уз које нису приложени сви потребни докази на тражени начин неће се узимати у разматрање и биће одбачене закључком против кога се може уложити жалба, али она не задржава извршење закључка.

Додатне информације могу се добити на броју телефона: 011/3203-564, војни службеник Соња Игњатовић. ■

МЕДИЈА ЦЕНТАР

ОДБРАНА



АРСЕНАЛ МАГАЗИНА ОДБРАНА:

- Десет специјалних прилога.
- Преглед најновијих достигнућа војне технике у свету и код нас.
- О савременом оружју: оклопним борбеним возилима, хаубицама, авионима, хеликоптерима, беспилотним летелицама, сателитима, бродовима, подморницама,
- Из пера познавалаца, конструктора, испитивача, новинара.
- Развој, техничке карактеристике, борбена употреба, али и историја.
- Опремање армија света.

Цена :

- Појединачни број 400,00 динара
- Два броја 700,00 динара
- Три броја 1.000,00 динара
- Четири броја 1.300,00 динара
- Пет бројева 1.600,00 динара

НАРУЏБЕНИЦА

Медија центар „ОДБРАНА“, Браће Југовића 19, 11000 Београд
Тел. 011/3201-995, 3241-009, телефакс : 011 / 3241-363
Жиро-рачун : 840 – 312849 – 56

Наручујем следеће бројеве „Арсенала“:

у укупној вредности од _____ динара.

Издања се плаћају унапред.

Послати доказ о уплати целокупног износа, након чега испоручујемо издања.
Купљена издања биће достављена путем *Поси експреса*, на терет купца.

Купац _____

ЈМБГ _____

Адреса становања: Улица и број _____

Место _____ Телефон _____

Потпис наручиоца _____



ИЗАБРАНА ПАРТИЈА

НЕЗАБОРАВНА И ДАНАС

Јановски – Мароци
Минхен 1900.

1. д4 д5 2. ц4 е5 3. де5 д4 4. е4
Прилично ретким Албиновим противгамбитом брани се Геза Мароци у партији за коју је написано да се „од ње нешто лепше и боље не може доживети за шаховском плочом“. Мароци је у својој 30. години ушао у конкуренцију за светског шампиона, али - није могао прикупити паре да би удовољио захтевима владајућег првака. Он је био и велики центлмен; против Шлехтера је на једном турниру стојао пред победом када је неко гласно рекао победнички потез. Мароци је тај потез, наравно, видео, али га тада није намерно одиграо и - изгубио (где су данас такви, запитаће се читаоци).

Умето потеза, у тексту је касније „патентирано“ 4. Сф3 и после Сцб5. г3.

4...Сцб5 5. Лф4

Давид Јановски је, као и Маро-

ци, увршћен у едисију 50 највећих шахиста света. Он зна за наставак 5. ф4 ф6! 6. еф6 Сф6 7. Лд3 Лб4 8. Сд2 Сг4, са иницијативом црног и зато га избегава.

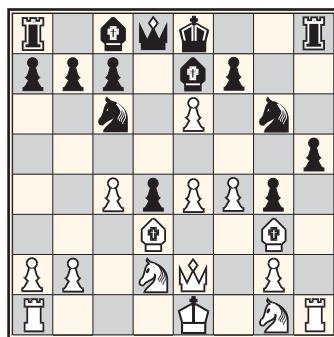
5...Сге7 6. Лг3 х5 7. х3

Било је боље 7. х4.

7...г5! 8. х4 г4 9. Сд2 Сг6 10. ф4 Ле7

Игра је заоштрена до крајњих граница.

11. Лд3 Сх4 12. Де2 Сг6 13. е6



Бели: Ке1, Де2, Та1, Тх1, Лд3, Лг3, Сд2, Сг1, а2, б2, ц4, е4, е6, ф4, г2
Црни: Ке8, Дв8, То8, Тх8, Лц8, Ле7, Сцб6, Сгб6, а7, б7, ц7, д4, ф7, г4, х5

13... х4!

Парадоксално решење, узвикује познати коментатор из једне бивше југословенске републике. Тим потезом, међутим, црни прети да освоји фигуру.

14. Дг4 Ле6 15. ф5 Лц8! 16. Лх2 Сге5 17. Де2 Сд3 18. Дд3 Сб4 19. Дб3 а5

Сад је неугодна и претња 20...а4.

20. Сх3 а4 21. Дд1 Сд3 22. Кф1 Сб2 23. Дг4 Та6! 24. Сф4 Кф8 25. Сд5 Тцб6 26. Ле5 Тг8 27. Дх5 Лг5 28. Сф3 Сц4

Црни је овде избегао замку 28...Тх6 29. Дх6! Лх6 30. Лц7 с наподом.

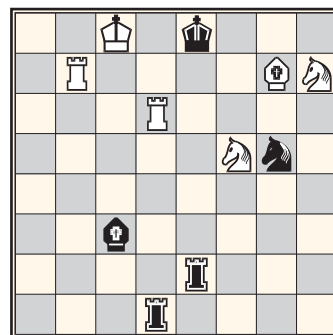
29. ф6 Се3 30. Се3 Ле3 31. Тд1 Лг4 32. Дх4 Лф3 33. гф3 Тц2 34. Лд4

Бели је припремио да после 34...Лд4 вуче 35. Дх6 Ке8 36. Дг7! Али...

34... Дв8 35. Тд3 Дв6

ПРОБЛЕМ

М. ЛИПТОН, 1986. Ве Жкел, Де5,



Бели: Кц8, Тб7, Тд6, Лг7, Сф5, Сх7
Црни: Ке8, Дд1, Те2, Лц3, Сг5

Мат у два потеза.

1. Лд4! Тд4

Прети 2. Сг7 мат.

1...Лд4 прети 2. Тд8 мат.

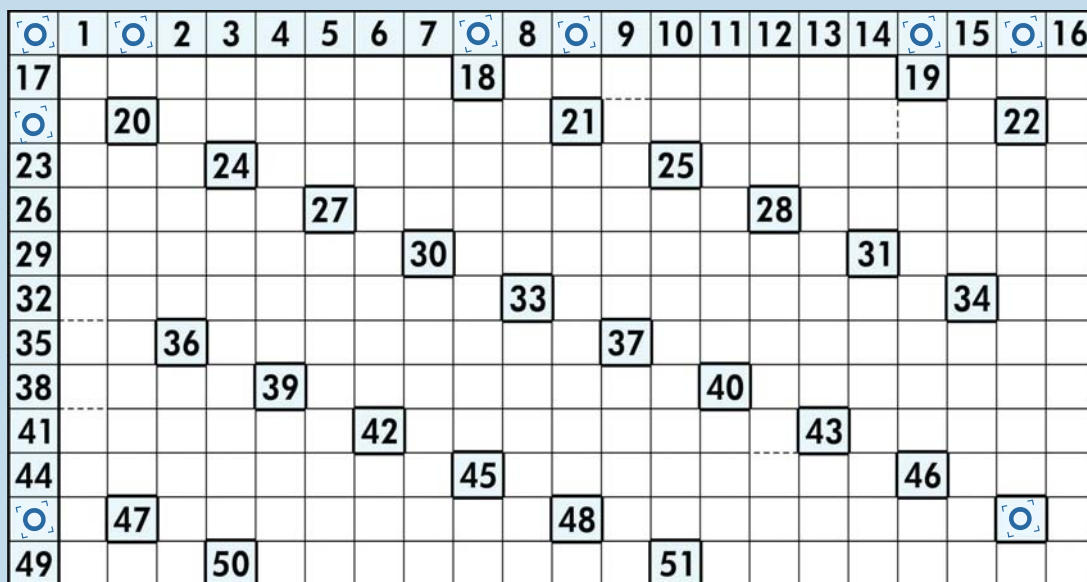
На 1...Те7? Се6 2. Те7 мат.

Није решење 1. Сд4? због 1...Те7! Такође не ваља ни 1. Ле5? због 1...Сх7!

Припремио

Раде Милосављевић, мајстор Фиде

УКРШТЕНЕ РЕЧИ



РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА ВОДОРАВНО: какавац, крајишки, гас, и, аспирант, ластарак, т. Нер, антрацит, топити се, оникс, кабинети, угљар, Одбрана, аријанац, Нани, пристанак, цариници, Ил, ес, титанати, атомичари, Рами, Еленијак, дјубабз, Адемир, Макарани, Анета, Титикака, Илчанин, лит, е, Вратарац, катунари, о, рпа, рилчари, имигатор.

Припремио Жарко ЂОКИЋ

ВОДОРАВНО:

17. Мали прозор, прозорић, 18. Врста водопада, 19. Највећи морски сисар, 20. Брисати стругањем или гумом (лат.), 21. Ломити се, открити се, 23. Име глумице Лупино, 24. Непристојно, 25. Каса, 26. Краве беле боје, 27. Особа која пече катран, 28. Место за становање, настамба, 29. Место код Приједора, 30. Женско име, Радованка, 31. Штап бога Диониса (нит.), 32. Сорта јабуке, 33. Стручњак за иранистику, 34. Издавачко предузеће (скр.), 35. Иницијали глумца Које, 36. Држава у Азији, 37. Жена која ласка, 38. Старогрчки песник (палиндром од ТАРА), 39. Татарски ханови (турц.), 40. Посластичар или пекар који прави колаче, 41. Клубови који се такмиче у лиги, 42. Похвалне црквене песме, 43. Ударање ногом, 44. Становник Итаке, 45. Врста лека, антимикотик, 46. Енглески шахист, Џон, 47. Оптерећивати, 48. Кокодакати (о живини), 49. Учитељ одмила, 50. Ћутећи, ћутке, 51. Јела која се спремају на брзину.

УСПРАВНО:

1. Градић у Златиборском округу, 2. Усни, усмени (лат.), 3. Ауто-ознака Зајечара, 4. Сместити се, 5. Глас животиња, 6. Врста папагаја, 7. Италијанска певачица, Рафаела, 8. Котве, анкери, 9. Ирски писац, Френк, 10. Ауто-ознака Кикинде, 11. Назив нашег магазина, 12. Име глумца Килмера, 13. Атанас одмила, 14. Надимак глумца Бранислава Јеринића, 15. Име глумице Холмс, 16. Митингашки реквизит са порукама, 18. Врста картонске амбалаже, 19. Саставни део целине, састојак, 20. Антички грчки филозоф, 21. Надохвати у великом броју, 22. Гласно плакање, запевање (мн.), 24. Врста жабе (мн.), 25. Потписник на меници (трг.), 27. Власник канине, 28. Тон мале фреквенције, 30. Српски почасни генерал, Марко (1830-1907), 31. Стара грчка мера за тежину, 33. Руда урана, 34. Становник Ике, 36. Име књижевнице Кристи, 37. Подло, 39. Легендарни кошаркаш Макабија, Дерик, 40. Име композитора Хрисика, 42. Институт за техничку едукацију (скр.), 43. Инжењерско-техничка служба (скр.), 45. На том месту, овде, 46. Показна заменица, ова.

КОНКУРС ЗА НОВИНАРСКУ НАГРАДУ „ИВАН МАРКОВИЋ“

Новинарску награду „Иван Марковић“ додељује Медија центар „Одбрана“ за најбоље медијско извештавање о активности Министарства одбране и Војске Србије у 2011. години.

Циљ награде јесте подстицање новинара који прате активности Министарства одбране и Војске Србије на квалитетно извештавање у домаћим писаним и електронским медијима, афирмација и јавна верификација њиховог стваралаштва и сећање на Ивана Марковића, једног од најдаровитијих војних новинара и уредника у листу „Војска“, који је 2003. године изненада преминуо у 43. години живота.

О додели новинарске награде „Иван Марковић“, по посебном Правилнику, одлучује жири од пет чланова.

Награда се састоји од плакете и новчано износа од 60.000 динара.

Награда ће бити уручена на пригодној свечаности поводом 24. јануара – Дана Медија центра „Одбрана“.

Право учешћа на конкурсима имају сви професионални новинари који раде за медије на територији Републике Србије без обзира на њихов формални статус.

За новинарску награду не могу конкурисати новинари запослени у Медија центру „Одбрана“ и Управи за односе са јавношћу Министарства одбране и прилози објављени у магазину „Одбрана“.

ПРОПОЗИЦИЈЕ

Сваки учесник на конкурсима може доставити један оригинални рад.

У случају да је кандидатура израз тимског рада, може да укључи највише пет особа.

На конкурс се шаљу прилози (интервјуи, чланци, коментари, репортаже, радио и ТВ емисије) о активностима Министарства одбране и Војсци Србије који су штампани или емитовани у средствима јавног информисања Републике Србије у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2011. године.

Достављени материјали не враћају се учесницима конкурса.

Пријаве са оригиналним штапаним текстом, исечцима или фотокопијама написа, тонским и видео записима достављају се до 31. децембра 2011, лично или препорученом поштом на адресу: Медија центар „Одбрана“, Браће Југовића 19, 11000 Београд са назнаком „Конкурс за новинарску награду Иван Марковић“.

Пријаве пристигле након тог рока жири неће узимати у разматрање.

За пријаву кандидата из штампаних медија важно је да се на фотокопији или скенираном тексту јасно види лого новине, потпис аутора и датум објављивања. Телевизијски новинари треба да доставе стандардну VHS касету или DVD са материјалом за конкурс. Радио новинари прилоге достављају на аудио касети или компакт диску у mp3 формату. Прилог објављен на Интернету треба доставити на дискети или CD-у. Такође, треба доставити и Интернет адресу на којој се може погледати материјал намењен за конкурс. Касете, DVD, CD и дискете треба да буду јасно обележени, са именом и презименом кандидата и назнаком дужине трајања прилога.

Уз пријаву за прилоге објављене у електронским медијима треба доставити и потврду редакције, коју је потписао уредник или директор, те када је и где прилог емитован.

Уз пријаву је потребно доставити кратку биографију аутора прилога, потврду о статусу аутора у медијима у којима су објављени прилози (потврда о радном статусу или хонорарном ангажману), адресу, телефон и е-маил аутора.

Жири ће разматрати кандидатуре на основу квалитета медијског извештавања о Министарству одбране и Војсци Србије, а приликом одлучивања у обзир ће узимати и опште новинарске критеријуме, истраживачки рад, стил писања, утицај, јавну корист, оригиналност и креативност.

Жири задржава право да одбије учешће на конкурсима уколико буде сматрао да достављени материјал није у складу са пропозицијама.

Медија центар „Одбрана“ задржава право да најуспешније прилоге на конкурсима објави у магазину „Одбрана“ и на Интернет презентацијама Министарства одбране и Војске Србије, те да сав достављени материјал користи ради даљег промовисања реформе система одбране и Војске Србије и новинарске награде.

Пријава за конкурс биће доступна на сајту Медија центра „Одбрана“ www.odbrana.mod.gov.rs

Све остале информације о конкурсима и условима пријаве могу се добити телефоном на бројеве: 011/3241 258, 3241 257 или посредством електронске поште на адреси: odbrana@mod.gov.rs. ■

Специјална новинарска награда Министарства одбране за најбољу промотивну телевизијску емисију

Управа за односе са јавношћу по други пут ће доделити Специјалну новинарску награду Министарства одбране за најбољу промотивну телевизијску емисију. Награда ће бити додељена емисији која промовише и афирмише активности Министарства одбране и Војске Србије.

У избор за награду улазе све телевизијске емисије, емитоване од 1. јануара до 31. децембра 2011. године, које најширој јавности представљају Министарство и Војску Србије, на оригиналан, креативан и афирмативан начин.

Награду ће доделити стручна комисија Управе за односе са јавношћу, а биће уручена на свечаности поводом обележавања 24. јануара – Дана Медија центра „Одбрана“.

Добитници Специјалне награде

Специјална новинарска награда Министарства одбране први пут је додељена Јовани Јанковић и Срђану Преодојевићу, ауторима емисије ТВ Пинк „Добро јутро! Јована и Срђан“, емитованој 6. маја 2010. године, која је била посвећена обележавању 180 година Гарде Војске Србије.

Добитници награде „Иван Марковић“

2007 – Ратко Фемић, за текст „Транспарентност и промена имиджа Војске Србије“, објављен у листу „Данас“, 15. фебруара 2007.

2008 – Сандра Мандић, новинарка Телевизије Б92, за ТВ емисију „Жене у војсци“, која је емитована у оквиру телевизијског серијала „Б92 истражује“.

2009 – Горан Јанићевић, новинар Продукцијске групе „Мрежа“, за прилог „Радо иде... – војска поново у моди“, емитован 27. октобра 2008. на Другом каналу РТС.

2010 – Војкан Костић, новинар „Бете“, за документарни телевизијски филм „Професија војник“, урађен у ТВ продукцији „Евроатлантске иницијативе“, емитован у оквиру серијала „Интеграције“ на програму РТС2.



ВОЈСКА СРБИЈЕ

Пријави се! ☎ 011 20 63 432

www.mod.gov.rs



КО СМЕ ТАЈ МОЖЕ...

БУДИ ПРОФЕСИОНАЛАЦ

www.budiprofesionalac.rs

